

განმათავისუფლებელი

დამოუკიდებელი ეროვნული გაზეთი

2012 წ. 1 აპრილი * №31 * ფასი 1 ლარი

გამოდის 2003 წლის დეკემბრიდან

„დესანტი“ უგაღღეს საბჭოში გვ. 4

ჭაიხიანთა ახირება ქართლოსიანთა მიძმართ გვ. 7

„ქართული ოცნება“... ვითარებდ ურუ რუ სუდ(უ)მე...“

გარდა იმისა, რომ რესპუბლიკებში სამეცნიერო (პროფილური თუ მონათესავე სპეციალობების) ინსტიტუტები, ამასთანავე – საერთაშორისო სახელმწიფო საიდუმლო ინსტიტუტები (CRU, ГРУ, КГБ), საუკუნეების მანძილზე ლაბორატორიულადაც სწავლობდნენ მსოფლიო ერების (ხალხების), ეთნოსთა კულტურებს, რის საფუძველზეც ადგენდნენ ამ კულტურის წარმომადგენელთა არქეტიპსა და ფსიქოტიპსაც.

ქართველები, ჩვენი ქვეყნის გეოგრაფიულ-ბუნებრივ-კლიმატური მდებარეობიდან გამომდინარე, მოჭარბებულად რომანტიკოსი და მეოც-

ნებე ერი ვართ. თუმცა, ეს ჩვენი თვისება, დღემდე არავის უქცევია პოლიტიკის საგნად. ერთმა ღმერთმა თუ უწყის მხოლოდ, ეს საკუთრივ მილიარდელი ივანიშვილის ნოვაციაა, თუ მისი ფინანსურ-პოლიტიკური მამების ტექნოლოგიური პიარი. ამ გასაიდუმლოებული, უჩინმარინის ქუდით მავალი ივანიშვილის, საკუთარი თვალებით ნახვის იმედი, ქართველ ხალხს იმდენად გადანურული ჰქონდა, რომ ბოლოს იგი არარსებულ, ზღაპრული ჟანრის მდიდარ პერსონაჟადაც კი მიიჩნის.

ფართო საზოგადოებისაგან იზოლირება და მოუხელთებ-

ლობა მდიდრების პრევენციაა, მაგრამ სრული საინფორმაციო დახშულობა (არცა ვიდეო და არცა ფოტო) ეს მარტოდენ ივანიშვილის მახასიათებელი იყო. რომ არა, ალძრული პოლიტიკური ამბიცია, სიცოცხლის ბოლომდე, უცხოთაგან თვალთუნახავად დარჩებოდა იგი. და აი, შარშან, შემოდგომაზე, „ქართული ოცნების“ გაპიარებით შემოიჭრა პოლიტიკაში. მისი მეტეორივით შემოჭრის მოულოდნელობის ეფექტი შთამბეჭდავად ძლიერი იყო. ხალხი დღეს უკვე ნათლად ხედავს ივანიშვილის მიზნებს და გეგმებს, რომელიც არაფრით

ლექლა კოძაია

გაგრძელება გვ. 2

დასაწყისი გვ. 1

ასხვავებს მას სააკაშვილის არსებულ ხელისუფლებასაგან. ივანიშვილი ხალხს, რეალურად არაფერს ჰპირდება, არამედ, ოცნებას თავაზობს. „ოცნება“ კი, სულხან-საბა ორბელიანს ასე აქვს განმარტებული: „... რომელი არა ჭეშმარიტ და არსებით იყოს, ცხად არს, ვითარმედ საგონებლობით და ოცნებით იქმნების, ვითარმედ არა რა სად(ა) მე...“

ხოლო, არნოდ ჩიქობავასეულ „ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონში“ ვკითხულობთ: „ოცნება – იმის წარმოდგენა, რის განხორციელებაც სასურველია; სასიამოვნო, სანატრელ რამეზე ფიქრი, ტკბილი“.

ღმერთი ჩვენი იესო ქრისტე კი, ოცნებას, ვითარცა უსაგნოსა და ფუჭს, უკრძალავს კაცს და აღსარებაში მოსანანიებელ (სათქმელ) ერთ-ერთ ცოდვათა შორის მოიხსენიებს.

დავით აღმაშენებლის საფლავზე დაფიცებულმა სააკაშვილმა, ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენისა და ხალხის კეთილდღეობის პირობის სანაცვლოდ („სულელი უნდა იყო, ხალხმა ამხელა ნდობა გამოგიცხადოს და ეს შანსი არ გამოიყენო!“) მთელ რვანლიან საპრეზიდენტო პერიოდში, მხოლოდ ვირტუალურ კეთილდღეობაში აცხოვრა ხალხი. ამ პოლიტიკური ჯამბაზის ალტერნატივად მოვლენილი მილიარდელი ივანიშვილი კი ხალხს, ოცნებას და... ეტაპობრივად დასაქმებას ჰპირდება.

ცოდვა გამხელილი სჯობს და უნდა ვალიართ, რომ ივანიშვილის სოლიდურმა ფინანსურმა კაპიტალმა და მეცენატობამ, ჩვენც შეგვიქმნა მისი რეალური ალტერნატივის ილუზია და ჩვენც ტკბილად წავიოცნებეთ (იხ. „განმათავისუფლებელი“, № 30, 2011, გვ. 1-2). კუს ჯავშნიდან გამოსული მილიარდელი სულაც არ ტოვებს ერსა და ქვეყანაზე მზრუნველი მამის შთაბეჭდილებას, არამედ, გამანბილებლად საჩინო ხდება მისი ემისრობა. მაშ, რა ანსხვავებს მას თავისი წინამორბედი შევარდნაძე-საკაშვილისაგან, რამაც შეიძლება დაგვამშვიდოს და დაგვაიმედოს? ვფიქრობთ, არაფერი!

5 აპრილს იწურება ბოლო ვადა ივანიშვილისათვის საქართველოს მოქალაქეობის აღდგენის, რაც სააკაშვილის სასამართლომ უნდა განაჩინოს. უზენაესი სასამართლოს ამ განჩინებაზე დამოკიდებული ივანიშვილის პოლიტიკური კარიერა საქართველოში. ძნელია პროგნოზირება არაპროგნოზირებადი სააკაშვილის შემთხვევაში, გაუნევეს თუ არა ანგარიშს იგი რუსეთისა და დასავლეთის ქვეყნების დიპლომატიურ ზენოლას, აღუდგინოს მოქალაქეობა ივანიშვილს. საქართველოს კანონმდებლობასთან კონფლიქტში მყოფი ივანიშვილის პოზიციები ამკარად სუსტია

და პოლიტიკურადაც გაუთვლელი. გვიჭირს ახსნა, თუ რატომ ვერ გათვალა, პოლიტიკური ლიდერობის მოსურნე ივანიშვილმა კაზუსი, რომლის აცილებას ნამდვილად არ სჭირდებოდა გველის სიბრძნე, არამედ – მარტივი მჭვრეტელო-

ბა; ჯერ აღედგინა საქართველოს მოქალაქეობა (რაზეც, როგორც მეცენატ-ბიზნესმენს ვერავინ ეტყობდა უარს) ხოლო შემდგომ გაემჟღავნებინა საკუთარი პოლიტიკური ამბიციაც. მოულოდნელობის ეფექტი ნამდვილად გაცილებით დამაბნეველი იქნებოდა სააკაშვილ-მერაბიშვილის ხელისუფლებისათვის.

ივანიშვილისეული შავ-ყვითელი „ქართული ოცნების“ პრეზენტაციიდან სულ ორიოდ თვეში ჩვენცხადად დავექეთ სულხან-საბასეული სიბრძნის წინაშე: „... რომელი არა ჭეშმარიტ და არსებით იყოს... ვითარმედ არა რა სად(ა) მე...“. ხოლო პარტიის ვარიაციული სახელწოდების, ფერთა გამის რა კომბინაციას შემოგვთავაზებს იგი, ეს მთლიანად დამოკიდებულია მისი მოქალაქეობის საკითხის დადებითად გადაწყვეტაზე.

საარჩევნო გარემო კი კვლავ რუტინული შეიქმნა. ქართველები კვლავ რეალური ალტერნატივის, ფაქტიურად არჩევანის გარეშე დავრჩით. ის ფსევდო-ოპოზიციური პოლიტიკური კონგლომერატი, რომელიც ამჯერად ივანიშვილის „ქარუსელით“ ცდილობს პარლამენტში დაბრუნებას, დაბალრეიტინგული პარტიებია („რესპუბლიკელები“, „ალიანსი საქართველოსთვის“, „კონსერვატორები“, „თავისუფალი დემოკრატიები“, „ხალხის პარტია“...).

რეიტინგის ვარდნის პროცესშია თვით ბიძინა ივანიშვილიც.

მართალია, რამდენიმე ათეულწლიანმა სიდუხჭირემ და სილატაკის ზღვარს ქვემოთ ყოფნამ, ფიზიკურად დააჩინაჩინა და სულიერად გატეხა ხალხი, მაგრამ ერის მნიშვნელოვანი ნაწილი იდეური და ზნეობრივი ფასულობების ერთგული დარჩა და არასოდეს ცდილან ამ ფასულობების მატერიალიზებას.

არამედ, ეს ფასულობები (მამული, ენა, სარწმუნოება) ღვთაებრივ სინამდვილად შემოინახეს. ესენი პოლიტიკურ ასკეტებად იქცნენ. მათ გაურბიან კონმფორმისტები. არ არის გამორიცხული, სწორედ მათ შორის იყვნენ ბოლო ჟამის ხელისუფალნიც, რამეთუ ახდეს წინასწარმეტყველება საქართველოს გაბრწყინების შესახებაც.

ივანიშვილის თვალსაჩინო სიბეცე და გაურკვეველობა XXI საუკუნის პოლიტიკელოგიებში სრულ კარტ-ბლანშს აძლევს პოლიტავანტიურისტ მიხეილ სააკაშვილს, გიგა ბოკერიასა და ვანო მერაბიშვილს. ამგვარ დისბალანსში ერთადერთ იმედად რჩება გავრცელებული ჭორი და მოარული ხმები იმის შესახებ, რომ თითქოს დასავლეთისა და რუსეთის ზენოლით უკვე შემდგარია წინასწარი გარიგება საარჩევნო ხმების ივანიშვილსა და ნაციონალებს შორის გადანაწილების შესახებ ამგვარი პროპორციით: 25% – ივანიშვილს, 65% – სააკაშვილ-ნაციონალებს.

მაშასადამე, იგეგმება კიდევ ერთი საარჩევნო ფარსი.

მაშასადამე, არ შედეგება არავითარი საარჩევნო მართონი, არამედ, ამომრჩეველი კვლავ ბითური რჩება.

არადა, საპარლამენტო საარჩევნო კამპანია დაწყებულია და „ქართული ოცნების“ ოფისებში არის, ამ ანაზღაურებად კამპანიაში, უმუშევართა არმიის ნებაყოფლობითი ჩართვის მოსურნეთა რიალი. თუმცა, არ არის გამორიცხული, საარჩევნოდ დროებით დასაქმებულ უმუშევრებს, ივანიშვილმაც, მილიარდელი პატარკაციშვილისა (მისი ოჯახის) და მილიონერი ზურაბ ნოლაიდელის მსგავსად, არაფერიც არ გადაუხადოს!

მართალია, ამგვარი ალბათობა, ივანიშვილისათვის არჩევნებში მონაწილეობის აღკვეთით უფროა შესაძლებელი, მაგრამ, არც უფლების მინიჭების შემთხვევაშია გამორიცხული; ივანიშვილის, „ქველმოქმედი იმიჯის“ გათვალისწინებით, „გარანტირებული მსუყე ლუკმის“ მოიმედე ჩვენი ალალი და წესიერი ხალხი, შეიძლება, არა მხოლოდ ფინანსურად, არამედ მორალურადაც დაზარალებს. ამგვარი ნეო-ბატონყმური პრაქტიკის დანერგვა მდიდარ პოლიტიკურ ლიდერთა მხრიდან ტრეფიკინგად უნდა შეფასდეს და კანონით დასჯადი გახდეს. ხოლო იმისათვის, რომ საცხებით გამოირიცხოს ამგვარი საფრთხე, საჭირო და აუცილებელია კანონით განისაზღვროს დამქირავებლის ვალდებულება (ამ შემთხვევაში, პოლიტიკური პირის – ლიდერის) დაქირავებულის მიმართ სახელფასო ანაზღაურების შესახებ და სასურველია დადგინდეს ქვედა ზღვარი თვეში არა ნაკლები 500 ლარის ოდენობით.

წინააღმდეგ შემთხვევაში, თუკი არ იარსებებს ანაზღაურების მყარი გარანტია, ასეთი პრაქტიკა

საბოლოოდ, არა მარტო უბრალო ადამიანებს, არამედ თვით საარჩევნო პროცესსაც დაზარალებს; ტრეფიკინგით დემორალიზებული, არჩევნების სამსახურში დასაქმებული პირი, არა თუ მოემსახურება თავის ლიდერს, არამედ ბოიკოტს გამოუცხადებს თვით არჩევნებსაც. ანუ, დემორალიზება, დამანგრეველად (ნეგატიურად) იმოქმედებს ამომრჩეველის არჩევნებში აქტივობაზეც!

ზემოსხენებული პრობლემის გადაწყვეტის მექანიზმად ჩვენ ვერ მოვიზარებთ არჩევნებში მონაწილე ცალკეული პარტიების კუთვნილ ბიუჯეტს, რომელიც მათ სახელმწიფოსაგან კანონით აქვთ გამოყოფილი და წლიურად ერთი მილიონი ლარით არის განსაზღვრული.

სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაფინანსებული ერთი მილიონი ლარიდან 60-70% იხარჯება თავად პარტიის ლიდერების გაზრდილ მოთხოვნილებებზე (ძვირადღირებული მანქანები უმაღლესი ხარისხის ბენზინით, მაღალი ხელფასები, კონფერენციები თუ ყრილობები ძვირადღირებულ სასტუმროებში თუ სხვა დარბაზებში მდიდრული ალა-ფურშეტებით, რესტორნებში, ევრორემონტიან ოფისებში, უცხოეთში ვიზიტებზე და ა.შ.). ხოლო 30-40% კი ოფისებში დასაქმებული პირების სახელფასო ანაზღაურებაზე.

იმისათვის, რომ აღმოფხვრას ფინანსებთან დაკავშირებული კონფლიქტი სახელმწიფოსა და არჩევნებში მონაწილე პარტიებს შორის და გამოირიცხოს არალეგალური შემონირულობების ბრუნვა პარტიებში, სახელმწიფომ კანონით უნდა მიაჩიოს პირს შემონირულობების თავისუფალი განხორციელების უფლება თანხის ზედა ზღვრის დაუდგენლად. წინააღმდეგ შემთხვევაში, არასამთავრობო პარტიები ყოველთვის არათანაბარ მდგომარეობაში იქნებიან სახელისუფლო პარტიებთან, რითაც ყოველთვის დაირღვევა მათი საარჩევნო უფლება. ხოლო, ხელისუფლების ხელში მუდმივად იარსებებს არჩევნებში გამარჯვების შეუზღუდავი უპირატესი ბერკეტები.

საკაშვილის ნაციონალური ხროვა, არჩევნების მოახლოების კვალდაკვალ, უკვე დეკლარაციულადაც აცხადებს, რომ კიდევ ოცი წელი არ აპირებს ხელისუფლებიდან წასვლას და ეს სულაც არ არის საარჩევნო პიარი, არამედ რეალური სწრაფვა დიქტატურისაკენ.

ასეთ რეალ-ვითარებაში, იქნებ უმჯობეს იყოს განვახორციელოთ ბოიკოტი და ამ პოლიტიკური ბერკეტით შევეცადოთ სამარცხვინოდ დავამარცხოთ და დავამხოთ სააკაშვილ-ბოკერია-მერაბიშვილის რვანლიანი დიქტატურა.

დავფიქრდეთ! დრო, ჯერ კიდევ გვაქვს!

გააკურ მორგოშია

როდესაც ეს ტრაგედია დატრიალდა საქართველოში მაშინ მე 13 წლის ვიყავი და კარგად მახსოვს ის დღეები. მე პირადად 9 აპრილის ღამეს იქ არ ვყოფილვარ; მამაჩემმა, ტრაგედიაშივე, რამდენიმე საათით ადრე სახლში წამიყვანა. ხოლო, დედაჩემი და ჩემი და კი იქ დარჩნენ. დილით სახლში გაუბედურებულები დაბრუნდნენ და აი რა მოგვიყვინენ: ჩემი და ანი 14 წლის „დარბევა რომ დაიწყო მე მხატვრის სახლის ეზოში შევვარდი. ერთი რუსის ჯარისკაცი მომზღვედა. სახანძრო კიბეზე ავვარდი და თავს ასე ვუშველე. იმ ჯარისკაცმა, გამაგებულმა იმით, რომ ვერ დამიჭირა, იქ მდგარი ქანდაკება დაამსხვრია და მერე ისევ გარეთ გავარდა“.

დედაჩემის, ციური ქიტოშვილი-მორგოშიას მონაყოლი: „ხალხის ტალღამ კინო „რუსთაველში“ შემიყვოლა. ანი დავკარგე და ყველას ვევედრებოდი ბავშვი დამეკარგა და მომაცხებინეთ-მეთქი! ერთი ახალგაზრდა გოგო შემპირდა: ეხლა ჩემი ძმის მოსაძებნად გავდივარ და თქვენ გოგონასაც მოვძებნიო. რამდენიმე წუთში ის გოგო მუცელდაფატრული შემოიყვანეს. მკვდრები და დაჭრილები კინოს შენობაში შემოყვადათ და ანის მათ შორის ვეძებდი. ჩვენი კაცები სიმწრისგან ღმუოდნენ და ხე-

9 აპრილი

ლებს იკმენდნენ, რომ ცარიელი ხელებით ვერ აკავებდნენ რუსის ჯარს.“ დედაჩემი და ჩემი და გადარჩნენ - მხოლოდ სიესის გაზით მოინამლნენ, სხვებთან შედარებით, მსუბუქად. ორი წლის შემდეგ, როდესაც ბატონმა ზვიადმა თავისუფლების აღდგენა გამოაცხადა, დედაჩემი და ჩემი და, უზენაეს საბჭოში ზეიმით შეხვდნენ ამ დღეს. 9 აპრილს, სამშობლოს თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის მუხანათურად მოკლული ოცდაერთივე პატრიოტი, ჩემი დები და ძმები არიან და მე დღემდე ვგლოვობ მათ.

მლოცველი მშვიდობიანი მომიტინგეების და მოშიშვილე ახალგაზრდების ორპირლესული ნიჩბებით დაჩეხვამ და ქიმიური გაზით მოწამვლამ მთელი მსოფლიო შეძრა. ამ ბოროტმოქმედებამ, საპროტესტო ტალღა საკუთარი ქვეყნის პატრიოტებში კი არ ჩაახშო, არამედ ქართველი ერი უფრო გააერთიანა და თავისუფლების ჟინით ერთიანად აღძრა. ბევრმა კომუნისტმა სახალხოდ დანვა პარტიული და ეროვნულ მოძრაობას შემოუერთდა. ამ მოვლენამ მთელს საბჭოეთში გაზარდა ანტიკრემლური განწყობა და აგდებოდა ეროვნული მოძრაობების გააქტიურება გამოიწვია, რასაც თავისმხრივ მოჰყვა საბჭოთა კავშირის დაშლა. თუმცა, დასავლეთმა საქართველო ისევ რუსეთის გავლენის სფეროში დატოვა, რასაც მოყვა კრიმინალური გადატრიალება და შევარდნაძის დიქტატურის დამყარება. გვიღალატა ბალტიისპირეთმაც და ზვიად გამსახურდიაც სწორედ ამაზე მიანიშნებს ერთ-ერთ ბალტიისპირელ ჟურნალისტთან ინ-

ტერვიუში : „თქვენ ხომ იცით რომ 9 აპრილი, რომ არ ყოფილიყო, თქვენ ეხლა თავისუფლები არ იქნებოდით და რატომ აყოვნებთ საქართველოს დამოუკიდებლობის აღიარებასო?“.

9 აპრილის ერთ-ერთი ჯალათი ედუარდ შევარდნაძეცაა. სამწუხაროდ, კანონიერმა ხელისუფლებამ, ვერ მოასწრო შევარდნაძის სახელმწიფოებრივი დანაშაულობების გამოვლენა და ვერ აღძრა მასზე სისხლის სამართლის საქმე და მას შემდეგაც მან არაერთი უბედურება დაატეხა საქართველის თავს. მისი გამოზრდილი ლეკვები აგრძელებენ დღესაც საქართველოს სრულ მოსობას სააკაშვილის მეთაურობით! პოზიციაში თუ ოპოზიციაშიც შევარდნაძის მიერ ღალატში განაფული კონდოტიორები ბოგინობენ. 9 აპრილის ერთ-ერთი ჯალათის, გენერალ ლებედის სპონსორი და „პადდელნიკი“ ივანიშვილი კი საოცნებო კაცადაა ქცეული. იმპერიული რუსეთის ხელისუფალნი, მილიარდებს კი არა, კაპიკსაც არ აშოვნებდა ქათველს, თუ იგი რუსეთის სტრატეგიული გეგმის „გრუზია ბეზ გრუზინ“ განმხორციელებელი არ იქნებოდა. მართლაც, ივანიშვილი აფინანსებდა შევარდნაძე-საკაშვილის სისხლიან დიქტატურებს და ინახავდა და დღესაც ინახავს რუსეთის აგენტურას საქართველოში. აი, რატომ გააფორმა მტერმა ჭორვილელ ბოგანო ივანიშვილზე სისხლიანი მილიარდები (სინამდვილეში მას ერთი კაპიკ არა აქვს საკუთრივ და უპუტინოდ).

დღეს ბევრმა ქართველმა არ იცის, რომ სწორედ 9 აპრილია დამოუკიდებლობის აღდგენის დღე და შევარდნაძე-

საკაშვილის სახელისუფლო ხროვის მიერ ხდება ისტორიის მიზანმიმართული გამრუდება - საქართველოს დამოუკიდებლობის დღედ 26 მაისის აღნიშვნა. თავის დროზე, გარენარმა მენშევიკებმა დაუშვეს შეცდომა, როცა თავისუფლების აღდგენის მაგივრად თავისუფლების გამოცხადების დღე დაადგინეს-თითქოს, მანამდე, არასოდეს ყოფილიყო საქართველო თავისუფალი. თანაც, მას შემდეგ საქართველომ დაკარგა ეგ თავისუფლება და ხელახლა, სწორედ, 9 აპრილს გამოაცხადა მისი აღდგენა. დღეს კი კანონიერი ხელისუფლებაა აღსადგენი და ეს საკითხიც ისევეა მიჩქმული შევარდნაძის ლეკვების მიერ, როგორც თავად 9 აპრილი. შარშან ვაპირებდი აქ, საფრანგეთში შემეკრიბა ქართველები და ეს დღე აღგვენიშნა სააკაშვილის საელჩოს წინ, მაგრამ სათანადო რაოდენობის ხალხი ვერ შემოვიმტკიცე. აქაური ქართველი ემიგრანტები სააკაშვილის საელჩოს ლაქიებად არიან ქცეულები და ეროვნული ინტერესები სულაც არ ანაღვლებთ.

9 აპრილი საქართველოს უახლეს ისტორიაში ეროვნული კონსოლიდაციის დღეცაა და მომავალშიც შეიძლება იგივედ იქცეს, თუ როდესმე ბოლო მოელო ეროვნული ცნობიერების დეგრადაციას და შევარდნაძე-საკაშვილი-ივანიშვილის უკუნეთს. ამ ავაზაკების გზა ტაძრამდე ვერ მიგვიყვანს ქართველო ერო. უკუაგდეთ ეს ბარაბას გზა! გაუმარჯოს ქრისტეს გზას, ილიას გზას, მერაბის გზას, ზვიადის გზას, კანონიერი ხელისუფლების აღდგენის გზას! გვეფარავდეს უფალი და მოგვიტეოს შეცოდებანი ჩვენნი.

ელჩობათ თუ არა 9 აპრილის გმირებს ღირსეული მონუმენტი?!

უზენაესი საბჭოს შენობის წინ, იქ სადაც საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის მებრძოლთა სისხ-

ლი დაიღვარა, სააკაშვილის ხელისუფლებამ 2004 წელს სრულიად უსახური მონუმენტი, ხოლო ას-

ფალტზე შუშის უშინაარსო ფილები „მიმოაბნია“. ეროვნულ-განმათავისუფლებელმა მოძრაობამ იმთავითვე გავაპროტესტეთ პროექტი და მრავალჯერ შევეცადეთ კიდეც შეგვეჩერებინა საეჭვო ღირებულების მონუმენტის დადგმა და გამოცხადებულიყო კოკურსი მონუმენტის პროექტზე. არაერთი პრეს-კონფერენციაც ვუძღვევით აღნიშნულ საკითხს, მაგრამ ჩვენი ხმა, როგორც ყოველთვის, ანტიდემოკრატიული და ერთპიროვნული მმართველების მხრიდან დარჩა „ხმად მლაღადებლისა უდაბნოსა შინა“.

ვიმედოვნებთ, რომ საქართველოს აუცილებლად ეყოლება ეროვნული ხელისუფლება, რომელიც ღირსეულ მონუმენტს აუგებს 9 აპრილის გმირებს, რომელთა გვარსახელებს ამჯერადაც სიამაყით ჩამოვთვლით:

ხელში მიკროფონით მაცა ლატარია-ბაშალეიშვილი

1. აზა ადამია
2. გია ქარსელაძე
3. ეკა ბუფანიშვილი
4. ელისო ჭიპაშვილი
5. ვენერა მეტრეველი
6. ზაირა კიკვიძე
7. თამარ მამულაშვილი
8. თამარ ჭოველიძე
9. თამუნა დოლიძე
10. თინა ენუქიძე
11. მამუკა ნოზაძე
12. მანანა ლოლაძე
13. მანანა მელქაძე
14. მარინა ჭყონიძე
15. მზია ჯინჭარაძე
16. ნათია ბაშალეიშვილი
17. ნანა სამარგულიანი
18. ნატო გიორგაძე
19. ნინო თოიძე
20. ნოდარ ჯანგირაშვილი
21. შალვა ქვასროლიაშვილი

“დასანტი” უმალდას საბჭოში

ილია ჭავჭავაძის მიერ ნაანდერძევი ლირებულებებს – მამულს, ენას და სარწმუნოებას, მეტროპოლიამ ჩვენი ტერიტორიების დაპყრობით, ენის შერყენითა და ათეისტური იდეოლოგიით უპასუხა. მთავარ სტრატეგიულ ამოცანად კი საზოგადოების ცნობიერებიდან ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი იდეის აღმოფხვრა, ამ იდეისგან ხალხის გაუცხოება დაისახა მიზნად. ასეთი მზაკურული პოლიტიკის განხორციელების საცდელ პოლიგონად აფხაზეთი და სამაჩაბლო იქცა...

სწორედ მაშინ, როცა კრემლის ეს ზრახვები პიკს აღწევდა, საბჭოთა კავშირის სახელმწიფოებრივ სხეულში ნაღმის ფუნქცია შეასრულა ზვიად გამსახურდიას და მერაბ კოსტავას ძალისხმევით გამოხატული თვითგამოცემებმა. „ოქროს საწმისი“, „საქართველოს მოამბე“, „ჯვარი ვაზისა“ და სხვა თვითგამოცემების ფურცლებიდან საზოგადოებამ მიიღო მეტად საჭირო, ხელისუფლების მიერ აკრძალული, ეროვნული ღირსების გამომხატველი, საღვთისმეტყველო, სულიერ-ესთეტიკური, პოლიტიკური და ზოგადად ეროვნული თვითშეგნების მაღალი შინაარსით დატვირთული ლიტერატურა, რომელიც ადამიანის არსობრივი სიძლიერის გამოვლენის ბუნებას უწყობდა ხელს წლების მანძილზე, რამაც 1989 წლის 9 აპრილის დილას, ეროვნული სულიერების ამაღლებისა და გამოსატყვის მწვერვალს მიაღწია. გამოთლიანდა და გაერთიანდა ერი ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის იდეის ხორცშესხმისათვის. დაიწყო დისკუსიები, რომლებშიც მონაწილეობდა საზოგადოების ფართო სპექტრი და ძირითადი საკითხი ეხებოდა იმ გზების მოძიებას, იმ აუცილებელი ნაბიჯების გადადგმას, რომელიც გამოიყვანდა ჩვენს ქვეყანას საბჭოური ორბიტიდან და უზრუნველყოფდა მის სუვერენულ განვითარებას. ამ იდეის განხორციელების ცენტრად იქცა კოლხური კოშკი, ხალხს ვერ იტყვდა მისი ეზო. სწორედ იქ იგეგმებოდა ყველა ის საშური ნაბიჯი, რომელიც ჩვენი ქვეყნის რუსული იმპერიული მონობისგან განთავისუფლების გზაზე დაგვაცენებდა. ზვიად გამსახურდია პრიორიტეტულ მნიშვნელობას ანიჭებდა ისტორიულ-სამართლებრივ საფუძვლებზე დაყრდნობით, სახელმწიფოს დონეზე შეფასებულიყო ბოლშევიკური რუსეთის მიერ საქართველოს რესპუბლიკის წინააღმდეგ განხორციელებული სამხედრო აგრესია და მისი შემდგომი ანექსია. ამ კონტექსტში თავსდებოდა ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის წარმომადგენლის შედგენა საბჭოურ საკანონმდებლო ორგანოში, სწორედ ზვიადისა და მერაბის დაჟინებული მოთხოვნით ვიყარე კენჭი საქართველოს სსრ XI მოწვევის უმაღლეს საბჭოში (გამოკლებული დეპუტატის ნაცვლად).

არჩევნებში ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის წარმომადგენელთა (ნოდარ ნათაძე, ნიკო ჭავჭავაძე და მე) გამარჯვებამ კიდევ ერთხელ გვიჩვენა, რომ საზოგადოებაში დამოუკიდებლობის აღდგენის იდეა მომწინვად და მათი დაკვეთაც ეგ იყო. სწორედ ამ დაკვეთას ასრულებდა 1989 წლის მაისში სსრკ სახალხო დეპუტატთა ყრილობაზე დეპუტატი თამაზ გამყრელიძე, როცა მოითხოვდა დაეგმოთ და შესაბამისი შეფასება მიეცათ ბოლშევიკური რუსეთის მიერ განხორციელებული სამხედრო აგრესიისთვის და

საქართველოს დამოუკიდებელი რესპუბლიკის ანექსიისათვის, როგორც 1920 წლის 7 მაისის საქართველო-რუსეთის სამშვიდობო ხელშეკრულების უხეში დარღვევის შედეგისათვის. (ალბათ ზედმეტი არ იქნება შევასხენოთ საზოგადოებას ხსენებული საკავშირო უმაღლესი საბჭოს ქართველი დეპუტატების წარმომადგენლობა: აკაკი ბაქრაძე, ნოდარ მგალობლიშვილი (არქიტექტორი), გუჩა კვარაცხელია, ოთარ ზუხბაია, რევაზ სალუქვაძე...) სამწუხაროდ, დეპუტატ თ.გამყრელიძის ამ მეტად მნიშვნელოვან მოთხოვნას, აქტუალობა დაუქვეითეს და გაანეიტრალეს გენერალ იგორ როდიონოვის ცინიკური გამოსვლით, რომელშიც მან გაამართლა მის მიერ განხორციელებული სისხლიანი მოქმედება თბილისში, ხოლო ქართველი ერის ნებას „ექსტრემისტული დაჯგუფებების მტრული მოქმედება“ და „მრავალდღიანი ანტისაბჭოთა შაბაში“ უწოდა. საბოლოოდ, ყრილობამ

რადგანაც აგონიაში მყოფ საბჭოთა ხელისუფალთა მზერა განსაკუთრებით ფოკუსირებული იყო საქართველოსკენ. 1989 წლის ივლისში ჩამოილი ე.წ. ეთნოკონფლიქტის განახლება აფხაზეთსა და სამაჩაბლოში კრემლის მიერ, ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის სანაღმდეგოდ შექმნილი „ინტერფრონტების“, „ბლოკსოი-უზების“, „ხსნის კომიტეტების“ და სხვა სეპარატისტული ორგანიზაციების მემკვიდრეობით კვლავ აქტუალური რჩებოდა. ამ ფონზე კოლხურ კოშკში მიღებული გადაწყვეტილების შესაბამისად უნდა გააქტიურებულიყო ბრძოლა უმაღლეს საკანონმდებლო ორგანოში, მრავალპარტიული, დემოკრატიული არჩევნების უმოკლეს ვადაში ჩასატარებლად, რომელშიც აქტიური მონაწილეობა უნდა მიეღო ეროვნული მოძრაობის ფართო სპექტრი. შევიმუშავეთ გეგმა ამ მიზნის მისაღწევად, რომელიც ძირითადად ითვალისწინებდა ამ მოთხოვნ

ის გამოხატავს არა მხოლოდ საკუთარ მოსაზრებას, არამედ ფართო საზოგადოების ნებასა და სულისკვეთებას. გ. გუმბარიძე პოზიციას არ ცვლიდა, რამაც მაიძულა დამეგლო დეპუტატის მონაწილეობა პრეზიდენტის მაგიდაზე, რასაც მოჰყვა სხდომათა დარბაზიდან პირდაპირი ტელეტრანსლიაციის შეწყვეტა. ტრიბუნასთან მეორედ მისულმა ზვიად გამსახურდიამ გააფრთხილა გ. გუმბარიძე უმართავი პროცესების დაწყების შესაძლებლობის არსებობაზე, რაზედაც სრული პასუხისმგებლობა მას გ. გუმბარიძეს დაეკისრებოდა. ტელეტრანსლიაციის შეწყვეტამ გამოიწვია ხალხის მოზღვავება უმაღლესი საბჭოს შენობასთან, რომელთა წინაშე სიტყვით გამოსულმა ზ. გამსახურდიამ მიანოდა სრული ინფორმაცია სხდომათა დარბაზში განვითარებული მოვლენების შესახებ. მოსმენილით აღფრთოვანებული საზოგადოება მოითხოვდა და სკანდირებდა არჩევნების დაუყოვნებელ დანიშვნას და იმუქრებოდა შენობაში შეჭრით. ამჯერად გ. გუმბარიძემ ინება გადაეხედა საკუთარი პოზიციისთვის და გადაწყდა უმაღლესი საბჭოს მორიგი არჩევნების ჩატარება 1990 წლის 28 ოქტომბერს.

ეს იყო უდიდესი გამარჯვება საქართველოს დამოუკიდებლობის მოპოვების წინააღმდეგობებით აღსავსე გზაზე. წინ გველოდა იმპერიული ბუნების წიაღში შობილი ხაფანგები და ნაღმები, მათ შორის ისეთებიც, რომლის არდანახვა შეუძლებელი იყო. სტრუქტურულად და იდეოლოგიურად ჩამოყალიბებული „ინტერფრონტების“ და „ბლოკსოიუზების“ ასამოქმედებლად, 1990 წლის 3 აპრილს მიღებული საკავშირო კანონი, რომელიც ერთდროულად წინააღმდეგობაში მოდის, როგორც სსრკ-ს, ისე მოკავშირე რესპუბლიკების კონსტიტუციებთან, ძნელი წარმოსადგენია თუ რას უმზადებდა საბჭოთა სივრცეში მყოფ საქართველოს, „განახლებულ კავშირად“ მონათლული სატყუარა და სხვა... ამიტომაც იყო საჭირო ქვეყნის ამ სივრციდან გამოყვანა, რაც საბედნიეროდ მოხდა უმაღლესი საბჭოს დარბაზში მყოფი „დესანტის“ მემკვიდრეობით.

ეროვნული ხელისუფლების არჩევამ შესაძლებელი გახადა რუსეთის იმპერიული ამბიციების განეიტრალება, აფხაზეთში ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობასთან შეთანხმებული მოქმედებით დაიძლია ისეთი სირთულეები, რომლებიც პირდაპირ ქვეყნის დაქუცმაცებისკენ იყო მიმართული. უმტიკვენულოდ ჩატარდა არჩევნები აფხაზეთში, მოხერხდა 1991 წლის 17 მარტის საკავშირო რეფერენდუმის ბოიკოტირება, აფხაზეთში ამ რეფერენდუმის გაყალბებული შედეგების გადაფარვა, ორი კვირის შემდეგ ჩატარებული რეფერენდუმით. 1991 წლის 31 მარტს რეფერენდუმში მონაწილეობა მიიღო აფხაზეთის მოსახლეობის 61,27 პროცენტმა. აქედან თითქმის 60% ხმა მისცა საქართველოს დამოუკიდებლობას (ვრცლად იხ. „განმათავისუფლებელი“ № 30).

ეს იყო ეპოქალური მნიშვნელობის გამარჯვება, რადგანაც 31 მარტის რეფერენდუმმა საბოლოოდ დაადასტურა, რომ აფხაზეთი – საქართველოს სახელმწიფოებრივ-სამართლებრივი სივრცის განუყოფელი ნაწილია.

ნუგზარ მგალობლიშვილი

მარცხნიდან სხედან: ნუგზარ მგალობლიშვილი, ზვიად გამსახურდია, ნუგზარ ჯაში

მხოლოდ თბილისის მოვლენების შემფასებელი სადეპუტატო კომისია შექმნა. ამით ამოიწურა საკავშირო ტრიბუნის გამოყენების რესურსი, მაგრამ გამძაფრდა საზოგადოების ბრძოლა საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის. ამჯერად ბოლშევიკური აგრესიის შეფასების საკითხი დადგა XI მოწვევის საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს წინაშე, რომლის მომზადება და ინიცირება მოახდინა დეპუტატმა ნოდარ ნათაძემ, მანვე შეადგინა დადგენილების ტექსტი, რომლის განხილვა ამოიწურა მხოლოდ ერთი დეპუტატის სამსიტყვიანი წინადადებით – „ძირს დამპალი იმპერია!“ წარმოთქვა დეპუტატმა ანზორ ბურჯანაძემ. როგორი გასაკვირიც არ უნდა იყოს დღევანდელი გაცხადებული 1990 წლის 9 მარტს, აღნიშნული შეფასება, ყოველისმომცველი და კვალიფიციური, წარუდგინა ქართულ საზოგადოებას საქართველოს საბჭოურმა უმაღლესმა საკანონმდებლო ორგანომ, რაც უპირველეს ყოვლისა განპირობებული იყო დამოუკიდებლობის იდეისადმი გაერთიანებული ერის ერთსულოვნებით.

მიუხედავად წინადადგმული ნაბიჯისა, საქართველო მაინც რჩებოდა ერთიან საკავშირო სივრცეში – საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში, რაც საფრთხეს უქმნიდა, როგორც ერის სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობისაკენ მიზანმიმართულ სვლას, ისე ქვეყნის მთლიანობის შენარჩუნებას,

ნის მხარდამჭერი, მრავალრიცხოვანი საზოგადოების უმაღლესი საბჭოს შენობის წინ შეკრებას, ხოლო სხდომათა დარბაზის ანტრესოლზე, ზვიად გამსახურდიასთან ერთად საზოგადოების წარმომადგენელთა ნაწილის განლაგებას. მე დამევალა სტუმრების („დესანტის“) მიღება-განთავსება და სესიაზე ჩვენი მოთხოვნის ინიცირება.

1990 წლის აგვისტოში უმაღლესი საბჭოს პლენარულ სხდომაზე, შემუშავებული გეგმის შესაბამისად, სესიის ტრიბუნიდან გავაუღერე მოთხოვნა – დემოკრატიული, თავისუფალი, მრავალპარტიული არჩევნების უმოკლეს ვადაში ჩატარების აუცილებლობის შესახებ, რასაც უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე გივი გუმბარიძე არ დაეთანხმა, იმ მოტივით, რომ ამ გადაწყვეტილების მიღებას დასჭირდებოდა დრო საკანონმდებლო ცვლილებებზე სამუშაოდ, რამაც ჩვენს შორის კამათი გამოიწვია მე ვამტიკვებდი, რომ ვადაგასული უმაღლესი საბჭოს უფლებამოსილება უნდა განსაზღვრულიყო ახალი არჩევნების თარიღის დადგენით, ხოლო მუხალედური პერიოდი გამოყენებული იქნებოდა საკანონმდებლო ცვლილებების მისაღებად. კამათში სტუმრის სტატუსით მონაწილე ზვიად გამსახურდია ხაზგასმით აღნიშნავდა დაყენებული საკითხის დადებითად გადაწყვეტის აუცილებლობაზე და ახალი არჩევნების ჩატარების მნიშვნელობაზე იგი საგანგებოდ მიუთითებდა, რომ

საქართველოს დამოუკიდებლობა

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა იყო საერთაშორისო საჯარო სამართლით აღიარებული დამოუკიდებელი და სუვერენული სახელმწიფო, თავისი ლეგიტიმური კონსტიტუციით 1921 წ. 21 თებერვალს რომ მიიღო 1991 წლის მარტში არჩეულმა დამფუძნებელმა კრებამ.

საქართველომ, სამართლის სუბიექტობა დაკარგა 1801 წელს და მხოლოდ 1991 წელს მოიპოვა; როგორც ცნობილია, სახელმწიფოების დამოუკიდებლობა ემყარება დამოუკიდებელი სახელმწიფოების მიერ აღიარებას და დიპლომატიური ურთიერთობის დამყარებას. 1918-21 წლების დამოუკიდებლობა არ აღიარა ერთა ლიგამ და მხოლოდ ცალკეული სახელმწიფოების აღიარებით შემოიფარგლა. 1991 წლის 9 აპრილს, იმავე წლის 31 მარტს ჩატარებული რეფერენდუმის საფუძველზე, რომელშიც საქართველოს მოსახლეობის 88%-მა მიიღო მონაწილეობა, საქართველოს დამოუკიდებლობას მხარი დაუჭირა 97,73%. ეს იყო საყოველთაო ზეიმი. ამ რეფერენდუმში მონაწილეობა მიიღო, როგორც აფხაზეთის ისე, ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის მოსახლეობამ, რაც საფუძველად დაედო ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობისა და საზღვრების ურღვევობას. არჩევანი იყო საყოველთაო, ეთნიკური კუთვნილებისა და რელიგიური აღმსარებლობის მიუხედავად; 1989 წლის აღწერების მიხედვით, იმ დროს საქართველოში ცხოვრობდა 437 ათ სომეხი, 500 ათ. აზერბაიჯანელი, 250 ათ. რუსი და სხვა. თითოეულმა მათგანმა, მიუხედავად კრემლის ანტიპროპაგანდისა, აღასრულა თავისი მოქალაქეობრივი ვალი ქართული სახელმწიფოებრიობის წინაშე.

გამოცხადებული დამოუკიდებლობის აღიარება დაიწყო 1991 წლის ბოლოს; 1991 წლის 16 დეკემბერს ჩვენი დამოუკიდებლობა ცნო უკ-

რაინამ, 25 დეკემბერს ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა და მოკლე პერიოდში თითქმის ყველა დიდმა სახელმწიფომ. საქართველო გახდა საერთაშორისო სამართლის სუბიექტი, რასაც, მიუხედავად ქვეყანაში არსებული არასტაბილური მდგომარეობისა, დაეფუძნა საქართველოს განეწინაურება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში.

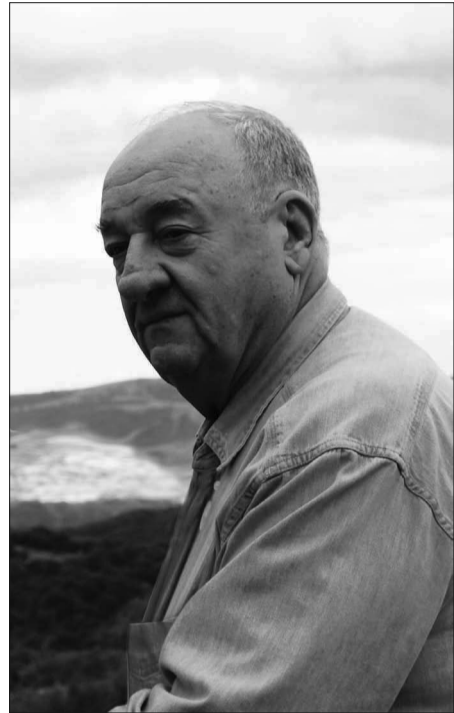
უკვე 20 წელიწადზე მეტია საქართველო იბრძვის მოპოვებული დამოუკიდებლობის შენარჩუნებისა და განმტკიცებისათვის - მიუხედავად იმისა, რომ დამოუკიდებლობის მოპოვებასთან ერთად დაიწყო, ჯერ არ დაბადებული სახელმწიფოს დანგრევისა და დასუსტების პროცესი. 1992 წელს რუსეთის დახმარებით ქვეყნის „მეხუთე კოლონამ“ მოახდინა სახელმწიფო გადატრიალება, საქართველოს ძირძველი ტერიტორიების - აფხაზეთისა და სამაჩაბლოს ოკუპირება, მოკლული იქნა საქართველოს პირველი პრეზიდენტი და დევნილობაში აღმოჩნდა, როგორც საქართველოს 500 ათ. მოსახლე, ისე პირველი ეროვნული მთავრობა და უზენაესი საბჭო. მიუხედავად ამისა დამოუკიდებელი საქართველო დღემდე დგას, მოქმედებს, სახელმწიფოებრიობა ძლიერდება, ქვეყანა ქმნის შესაბამის სამოქალაქო და პოლიტიკურ ინსტიტუტებს, ამყარებს დიპლომატიურ ურთიერთობებს, ამტკიცებს ალიანსებს. ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის შედეგად ქართული სახელმწიფოებრიობა ჭეშმარიტი მამულიშვილის ზვიად გამსახურდიას მესაძრიკვლევობით მიიწვევს წინ დამოუკიდებლობის გზაზე, მაგრამ საქართველოში

არ არის აღდგენილი სამართალმემკვიდრეობა, დღევანდელი პოლიტიკური ისტებლიშმენტი კვლავ 1992 წელს ხელისუფლებაში სახელმწიფო გადატრიალების გზით მოსული ხუნტის - „სამხედრო საბჭოს“ სამართალმემკვიდრეა.

მას შემდეგ, რაც ქართველმა ერმა რეფერენდუმით გამოხატა საკუთარი ნება იყოს დამოუკიდებელი, მის მიმართ ხორციელდება არნახული სადამსჯელო პოლიტიკა, რისი ერთ-ერთი გამოხატულებაც არის, სწორედ ამ უწყვეტი სამართალბრები ხაზის მოშლა. შესაბამისად, არათანმიმდევრული და ნაკლოვანია პოლიტიკაც, რომელმაც უნდა უპასუხოს ჩვენი ქვეყნის წინააღმდეგ მიმართულ პროვოკაციებს.

დღეს უკვე მსოფლიოსთვის ეჭვარეშია, რომ რუსეთი ოკუპანტი ქვეყანაა, რაც იმ დროს გულისხმობდა ბევრად უფრო ძლიერი ფარული ოკუპანტის მისი პოლიტიკისთვის საზიანო პირობებზე დათანხმებას. ეს არის პირველი ხელისუფლების მემკვიდრეობის, როგორც პოლიტიკური ისე სამართლებრივი უარყოფის მხოლოდ ერთი მაგალითი.

მდგომარეობა მოითხოვს გამოსწორებას, გეჭირდება ლეგიტიმაციის სრული აღდგენა. ზოგს ჰგონია, რომ ვინმე ითხოვს პირველი ეროვნული ხელისუფლების აღდგენას, აქ ამაზე არ არის საუბარი, საუბარია იმაზე, რომ დღევანდელი ხელისუფლება უნდა იყოს ლეგიტიმური, ანუ უნდა აღსდგეს ქართული სახელმწიფოებრიობის უწყვეტი მემკვიდრეობა, მაგრამ ამ პოზიციის მქონე ეროვნული ხელისუფლების ყველა წარმომადგენელი დღეს არის პოლიტიკურ

შინაპატიმრობაში, ჩამოშორებული ყოველგვარ სახელმწიფოებრივ საქმიანობას და სტატუსის ირიბად აღდგენა მხოლოდ ამ იდეის დათმობის ხარჯზე შეუძლია.

იმედს გამოვთქვამთ, რომ ქართველი ერის მხარდაჭერით საქართველოში მოვა ხელისუფლება, რომელიც მოაგვარებს ამ საკითხს და ქართულ სახელმწიფოებრიობას არ ექნება ლეგიტიმაციის პრობლემა.

„ქართველი ერის გზა ქრისტეს გზაა, ეკლიანი გზა ჯვარცმისა, დაფვლისა და გარდაუვალი აღდგომისა“.

იზორ ჩხეიძე
ეროვნული
ხელისუფლების
მინისტრი

დავით ახაბიძე ევროკა მ. სააკაშვილის „პოლიციური კაპიტალიზმის“ წინააღმდეგ

1999 წელს საქართველო ევროპის საბჭოს წევრი გახდა, ქვეყანამ ერთ-ერთ ვალდებულებად იტვირთა ევროპის სოციალური ქარტიის (შესწორებული) რატიფიცირება. 2005 წელს ამ ქარტიის ზოგიერთი მუხლი და პუნქტი რატიფიცირებული იქნა, მაგრამ დღემდე იგი სრულად არ არის რატიფიცირებული.

ევროპის სოციალური ქარტიის სამთავრობო კომიტეტმა განიხილა ეს პრობლემა და დაასკვნა, რომ საქართველოში არსებული რეალობა ეწინააღმდეგება ქარტიის მე-5 მუხლს, რადგან პროვოკაციების დაფუძნებისათვის აუცილებელი 100 პირი არაგონიერულად დიდია. ქარტიის მე-6 პარაგრაფის მე-2 მუხლის უგულვებელყოფით ქვეყანაში გარანტირებული არაა დამსაქმებელთა მიერ დასაქმებულებთან კოლექტიური შრომითი ხელშეკრულების დადება. მეტიც, ქარტიის მე-2 პარაგრაფის 1-ლი მუხლის დარღვევით დასაქმებულს სამუშაო საათები ყოველგვარი ლიმიტის გარეშე შეიძლება გაეზარდოს. დასაქმებულები ვალდებული არიან შეასრულონ ზეგანაკვეთური სამუშაო, თუმცა გარანტირებული არა აქვთ შესაბამისი ანაზღაურება. ქარტიის მე-4 პარაგრაფის მე-4 მუხლის დარღვევით საქართველოს შრომის კოდექსი არ მი-

უთითებს დასაქმების შეწყვეტისათვის საჭირო გაფრთხილების ვადას.

კომიტეტი ადასტურებს, რომ საქართველოში პროვოკაციების წევრობის გამო დისკრიმინაცია რეალობაა, რადგან სამუშაოზე არმიღებისას ან სამუშაოდან დათხოვნისას შრომის კოდექსი არ ავალდებულებს დასაქმებულს წარმოადგინოს მიზეზი. ქარტიის მე-6 პარაგრაფის მე-3 მუხლის დარღვევით ქვეყანაში არ არსებობს შრომითი დავეების მორიგების, მედიატორობისა და არბიტრაჟის სისტემა. შრომის კოდექსი არ აზუსტებს თუ როგორი შრომითი დავა შეიძლება მოგვარდეს სასამართლოთი, ხოლო მორიგებისა და მედიაციის სამსახურები არ არის.

საქართველოში მოქმედი შრომითი კანონმდებლობა ევროპის კავშირის ორგანომ ევროკომისიამაც განიხილა და აღნიშნა „საქართველოს შრომის კოდექსი და კანონი პროფესიული კავშირების შესახებ უნდა შეიცვალოს იმგვარად, რომ ისინი შესაბამისობაში მოვიდნენ შრომის ძირითად სტანდარტებთან, რათა დაცულ იქნეს გაერთიანების თავისუფლება, ორგანიზებისა და კოლექტიური მოლაპარაკების უფლება“. გაკრიტიკებულია ნორმა, რომ გაფიცვა მხოლოდ 90 დღითაა შეზღუდული და

იგი ნებადართულია მხოლოდ უფლებათა კონფლიქტის შემთხვევაში და არა ინტერესთა კონფლიქტის დროს, რომ სამართლის ნებისმიერ დროს შეუძლია გაფიცვის შეწყვეტა. აღნიშნულია, რომ შრომის კოდექსი არ იცავს დეკრეტულ შევლებში მყოფ ქალებს სამუშაოდან დათხოვნისგან, დამსაქმებელს შეუძლია არ აანაზღაუროს ზეგანაკვეთური შრომა და თვითნებურად გაუზარდოს სამუშაო დღე 90 წუთით, რაც რეალურად იძულებითი შრომის თავსმოხვევაა. დასაქმებულთა სიცოცხლე მუდმივ საფრთხეშია, რადგან შეწყვეტეს არსებობა შრომის გენერალურმა ინსპექციამ და ტექნიკური ზედამხედველობის სახელმწიფო დეპარტამენტმა, რამაც კატასტროფულად გაზარდა სამუშაო ადგილებზე დაღუპულთა და დაზარალებულთა რაოდენობა.

მ. სააკაშვილის „პოლიციური კაპიტალიზმი“ თავის ფორმითაც და შინაარსით სრულად უარყოფს ევროპის შრომით და სოციალურ სტანდარტებსა და ნორმებს, მის ორგანიზებულ და კონცენტრირებულ სოციალურ ძალადობას შეიძლება და უნდა ეპასუხოს საერთო ეროვნული სამოქალაქო-სოციალური მოძრაობით, მონოდებით „მშრომელთა უფლებები – ადამიანის უფლებებია“.

საპენსიო ასაკის ზედა ზღვრები

იტალიის მშრომელთა პროფესიული კავშირების კონფედერაციის ცნობით ევროპის ქვეყნებში ფინანსურ-ეკონომიკური კრიზისისა და დემოგრაფიული დაბერების გათვალისწინებით განხორციელდება საპენსიო ზედა ზღვრის აწევა შემდეგი სტეპის მიხედვით:

იტალიის რესპუბლიკაში 2015 წლისთვის საპენსიო ასაკი შეადგენს 67 წელს; საფრანგეთის რესპუბლიკაში 2018 წლისათვის საპენსიო ასაკი შეადგენს 65 წელს;

ესპანეთის სამეფოში 2018 წლისათვის საპენსიო ასაკი შეადგენს 67 წელს;

გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში 2019 წლისათვის საპენსიო ასაკი შეადგენს 67 წელს;

დანის სამეფოში 2024 წლისათვის საპენსიო ასაკი შეადგენს 67 წელს;

დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის გაერთიანებულ სამეფოში 2024 წლისათვის საპენსიო ასაკი შეადგენს 68 წელს.

ჯორჯ სოროსის რეკომენდაციები

„თავისუფლების ინსტიტუტისა“ და ჩვენი მეგობარი არასამთავრობო ორგანიზაციების ხელმძღვანელებს

. მეგობრებო! გიყვარდეთ ერთმანეთი, დაეხმარეთ ერთმანეთს მაშინაც კი, როცა გქუთთ ერთმანეთი.
 . შექმენით საკუთარი კადრები... ყოველი ლაბორატორია, ყოველი კათედრა და ინსტიტუტი ჩვენი კადრების სამჭედლოდ უნდა იქცეს.
 . როცა სცენიდან მიდის უფროსი თაობა, მას კიდევ უფრო ძლიერად მომზადებული და მოლონიერებული ახალგაზრდობა უნდა შეენაცვლოს. საამისოდ, რაც შეიძლება ადრე უნდა წამოვიწყოთ საპასუხისმგებლო თანამდებობებზე ჩვენი ახალგაზრდობა.
 . შექმენით საკუთარი კოლექტივები და მათი მეშვეობით გარიყეთ, გააძვევით ჩვენი მონინალმდეგენი.
 . ილაპარაკეთ და იმოქმედეთ დარწმუნებით, მტკიცედ, აგრესი-

ულად, თავგზის ამბნევად, თავზარდამცემად. ასტეხეთ ხმაური და გამოიყენეთ ლამაზ-ლამაზი სიტყვები. იხმარეთ, რაც შეიძლება უფრო გაუგებარი და ვითომ მეცნიერული ტერმინები. მნიშვნელობა არა აქვს

რას იტყვით, მთავარია როგორ იტყვით.
 . თქვენს თავდაჯერებულობას რწმენად მიიჩნევენ, ამბიციას – გონების სიმალლედ, ჭკუის სწავლები-სა და შენიშვნების მიცემის მანერას – უპირატესობად.
 . თქვენს ნებაზე ატრიალეთ და ნერვები დაანყვიტეთ იმ პიროვნებებს, ვინც გენინალმდეგებათ და გასტეხეთ მათი ნებისყოფა, სახელი გაუტეხეთ მეტიჩრებასა და მყვირალებს და ამრიგად იმოქმედეთ მათ თავმოყვარეობაზე.
 . ყველა მოვლენა იმის გათვალისწინებით უნდა განიხილოთ, რას მოუტანს ჩვენს მომხრეებს – სარგებლობას, თუ ზიანს.
 . ჩვენი ვალია, ერთმანეთს გავაგებინოთ, რას აპირებს მონინალმდეგე მხარე.
 . ხელთ გეპყრათ პროპაგანდისა და ინფორმაციის საშუალებები, პრესა, რადიო, ტელევიზია, კინო. ნებისმიერი საკითხის ირგვლივ შექმენით ისეთი საზოგადოებრივი აზრი, ჩვენს ინტერესებს რომ შეესაბამება. ყოველგვარი წვრილმანი შეიძლება პრობლემად იქცეს, ხოლო პრობლემა წვრილმანად. არც ერთი საზოგადოებრივი პროცესი არ უნდა მიჰყვეს თვითდინებას. თუ რომელიმე მათგანი სარგებლობის მომტანი არ იქნება ჩვენთვის, უნდა შეაჩეროთ, ან ჩვენი მტრების წინააღმდეგ უნდა წარმართოთ.
 . იქ, სადაც ორი მონინალმდეგეა, ერთი ჩვენთაგანი მაინც უნდა იყოს გარეული. იყავით ყველგან!

. თუკი ახალგაზრდა, პერსპექტიული მონინალმდეგეების ბლოკირებასა და გამოფიტვას ვერ შეძლებთ, გახადეთ მართვადნი, მიიზიდეთ თქვენს კომპანიაში და ჩვენი გარემოცვის მჭიდრო რკალში მოაქციეთ.
 . მიეცით მათ ქრთამი, საჩუქრები, ასვით ღვინო და კონიაკი, უმჯობესია ფალსიფიცირებული არაყი.
 . იყავით ფხიზლად... ჩანასახშივე მოსპვით ანტიდემოკრატიული ტენდენციები... ფაშიზმი სწორედ იქ იჩენს თავს, სადაც ჯეროვან შეფასებას ვერ ვაძლევთ ადგილობრივი მოსახლეობის მისწრაფებას – იყვენთ თავიანთი მიწის ბატონ-პატრონები.
 . შეისყიდეთ, გაიტაცეთ და განადგურეთ და ნუ დაუშვებთ ისეთი ნაშრომების ხელმეორედ გამოცემას, სადაც გამიფრულია ჩვენი სტრატეგია და ტაქტიკა.
 . განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციეთ ურჩებსა და ჯიუტებს, ვინც არ სურს ქედი მოიდრიკოს ჩვენი უპირატესობის წინაშე, არ სურს იმუშაოს ჩვენთვის. ისინი ჯიუტად ამოჩემებული ეროვნული ღირსების იდეის ჩანასახშივე უნდა ჩახმენ და ჩაიფერფლონ. ნებისმიერი საბაბით ამხილეთ ამგვარი ურჩები და სახელი გაუტეხეთ, ხმები გაუფრცველეთ, საეჭვო რეპუტაცია შეუქმენით... მოუშალეთ კავშირები, კონტაქტები, არ მისცეთ ეფექტური მუშაობის საშუალება, ეჭვქვეშ დააყენეთ მათი საქმიანობის მიზანშეწონილობა, თანამდებობა, მოაქციეთ იზოლაციაში, აამხედრეთ მათ წინააღმდეგ ბრბო,

მოუშალეთ გავლენიანი პოზიციები საზოგადოებაში, გამოიწვიეთ კონფლიქტები...
 . მთავარია ბრალი დასდოთ, რომც გამართლდნენ, არაფერია! რადგან ვინც თავს იმართლებს, უკვე ნახევრად დამნაშავეა.
ზემომოცემული „რეკომენდაციები“ 2004 წლის სხვადასხვა გაზეთებში დაიბეჭდა, მათ შორის ჩვენშიც (იხ. „განმათავისუფლებელი“, №3, 2004). განმეორებითი დაბეჭდვა იმ მიზნით განვიზრახეთ, რომ გვეჩვენებინა მიხილ სააკაშვილის არაადეკვატური და „თავგზის ამბნევი“ ქცევების, დღეს უკვე სრული იდენტობა ფსევდო-ნაციონლების პოლიტიკისწინააღმდეგობის, ჯორჯ სოროსისეულ სატანურ პოლიტიკურ-ნოლოგიებთან, რომელსაც ან უკვე უჩანს დასასრული, მაგრამ ამ პოლიტიკური მარაზმიდან გამოსულთ სიფრთხილედ გვმართებს, ამერიკამ თუ რუსეთმა, მიშა-2 ანუ სააკაშვილის ნაირსახეობა არ შემოგვაჩეროს ახლადმოვლენილი მილიარდერის სახით! (რედ.)

რატომ იბრძვის ქართველი ჯარისკაცი ავღანეთის მიწაზე?

ავღანეთში ომი, ეს ღირებულებათა ომია. საბაზრო დემოკრატია და ისლამური ფუნდამენტალიზმი სამკედრო-სასიცოცხლოდ ებრძვის ურთიერთს. ავღანეთის მიწაზე ან ერთი იხარებს, ან მეორე. ქართველი ჯარისკაცი კი იმიტომ იბრძვის ამ ომში, რომ როგორც ჯერ კიდევ 1951 წელს ამერიკელმა სენატორმა ტაფტმა აღნიშნა „გაცილებით იაფია აწარმოო ომი უცხო სახელმწი-

ფობის ჯარისკაცებით, თუნდაც ჩვენ გვიხდებოდეს მათი აღჭურვა, ვიდრე ამერიკელი ახალგაზრდების მეშვეობით, ამ შემთხვევაშიც გაცილებით ნაკლები ამერიკელი იღუპება“.
 (სენატორი ტაფტის განცხადება. ვაშინგტონი 1951 წლის 19 მაისი) IVOR MONTAGU „PLOT AGAINST PEACE“, London, 1952.

„დემოკრატიული“ რუსეთი საზღვრების შესვლას ითხოვს

ბევრს არ ახსოვს და ბევრზე ბევრმა, არც იცის, რომ „დემოკრატიულმა“ რუსეთმა პირველმა და ერთადერთმა, 1991 წელსვე დააყენა ეჭვქვეშ მასთან მოსაზღვრე რესპუბლიკების საზღვრები.
 1991 წლის 26 აგვისტოს რუსეთის პრეზიდენტის ბორის ელცინის პრეს-მდივანმა პავლე ვოშჩანოვმა ოფიციალურად განაცხადა: „რუსეთის ფედერაცია ეჭვქვეშ არ აყენებს თითოეული სახელმწიფოსა და ხალხის კონსტიტუციურ უფლებას თვითგამორკვევაზე. მაგრამ არსებობს საზღვრების პრობლემა, რომლის დარეგულირება შესაძლებელია და დასაშვებია მხოლოდ, თუ არსებობს შესაბამისი ხელშეკრულებით განმტკიცებული სამოკავშირეო ურთიერთობა. მათი შეწყვეტის შემთხვევაში

რუსეთის საბჭოთა ფედერაციული სოციალისტური რესპუბლიკა იტოვებს უფლებას დასვას საკითხი საზღვრების გადასინჯვის შესახებ. ნათქვამი ეხება ყველა მოსაზღვრე რესპუბლიკას, ბალტიისპირეთის სამი რესპუბლიკის – ლატვია, ლიტვა, ესტონეთის გარდა, რომელთა სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა უკვე აღიარებულია რუსეთის მიერ, რითაც დადასტურებულია ტერიტორიული პრობლემების მოგვარება ორმხრივ ურთიერთობებში“.
 ის რომ ჯერ კიდევ ცოცხალი სსრ კავშირის პირობებში „დემოკრატიულ“ რუსეთს მის მოსაზღვრე რესპუბლიკების მიმართ დამპყრობლური სტრატეგია ჰქონდა არჩეული, ზემომოყვანილი სიტყვებიც ნათლად ადასტურებს.

ჰოსიანთა ახირებჳ ქართლოსიანთა მიძართ

„სულთა-მხუთავის მძობას სჯობს ცბილით ჰქენებდჳ ქვასო“.
ვაჳ, „ჰოს და ქართლოს“.
„მეორფსო ქართელი დეჳო და ძმეო, თორ-მეტჯერ ვყოფილარ საქართველოში, თორმეტჯერ ვუღმბ აჳეთ გამომიწია, თჳენი ზნობა, თჳენი კულტურა და ხელოვნება მხობლავს... არაფერი მსმნია სხვათა სიძულვილის, შურისძიების შესახებ... საქართველოს ისტორია სიკეთის, სიყვარულისა და ხიზანთა შეფარების ისტორია...“

ჰანს-იორან ჰოუსტინი, ფინელი სოციოლოგი, ჰედაგოგი წერილის დაწერა გადაგვაწყვეტინა საქართველოში ბოლო დროს განვითარებულმა მოვლენებმა, რამაც არასასურველი ენებათაღლევა გამოიწვია, როგორც ქართველთა მხრიდან, ასევე საქართველოში მცხოვრები არაქართველი ტომის შეილების მხრივ. საქართველოში მაცხოვრებელი პაიკების ტომის წარმომადგენლები სარგებლობენ რა საქართველოს დღევანდელი დე ფაქტოდ არსებული „ხელისუფლების“ ანტიეროვნული და ანტისახელმწიფოებრივი პოლიტიკით. ცდილობენ სისრულეში მოიყვანონ საუკუნეების მანძილზე, ჯერ კიდევ აღსრულებული ზეამიადი - რაც შეიძლება მეტი სარგებელი და გამოჩენა ნახონ საქართველოს აბორიგენი მოსახლეობის სასიცოცხლო ინტერესების ხარჯზე - განახორციელონ მცოცავი ოკუპაცია და ანექსია ქართული მიწებისა, თავისი ისტორიული სამყოფლიდან სრულიად ამოიძროკონ ქართული ჯილაგა და აქციონ უსამშობლო, ბოგანო ერად, როგორც თვით იყო საუკუნეთა მანძილზე.

საქართველოს ანტიეროვნული „ძალისუფლების“ ქმედება სამართლიანად იწვევს ქართველი ერის გულწრფელ მომხრეობას და ამ გულწრფელ მომხრეობას დაეხმარება ანტიეროვნული, სეპარატისტული, სეცესიონისტული და სხვა ტიპის მოძრაობები, რომლებიც თვით იყო საუკუნეთა მანძილზე.

საქართველოს ანტიეროვნული „ძალისუფლების“ ქმედება სამართლიანად იწვევს ქართველი ერის გულწრფელ მომხრეობას და ამ გულწრფელ მომხრეობას დაეხმარება ანტიეროვნული, სეპარატისტული, სეცესიონისტული და სხვა ტიპის მოძრაობები, რომლებიც თვით იყო საუკუნეთა მანძილზე.

საქართველოს ანტიეროვნული „ძალისუფლების“ ქმედება სამართლიანად იწვევს ქართველი ერის გულწრფელ მომხრეობას და ამ გულწრფელ მომხრეობას დაეხმარება ანტიეროვნული, სეპარატისტული, სეცესიონისტული და სხვა ტიპის მოძრაობები, რომლებიც თვით იყო საუკუნეთა მანძილზე.

საქართველოს ანტიეროვნული „ძალისუფლების“ ქმედება სამართლიანად იწვევს ქართველი ერის გულწრფელ მომხრეობას და ამ გულწრფელ მომხრეობას დაეხმარება ანტიეროვნული, სეპარატისტული, სეცესიონისტული და სხვა ტიპის მოძრაობები, რომლებიც თვით იყო საუკუნეთა მანძილზე.

საქართველოს ანტიეროვნული „ძალისუფლების“ ქმედება სამართლიანად იწვევს ქართველი ერის გულწრფელ მომხრეობას და ამ გულწრფელ მომხრეობას დაეხმარება ანტიეროვნული, სეპარატისტული, სეცესიონისტული და სხვა ტიპის მოძრაობები, რომლებიც თვით იყო საუკუნეთა მანძილზე.

საქართველოს ანტიეროვნული „ძალისუფლების“ ქმედება სამართლიანად იწვევს ქართველი ერის გულწრფელ მომხრეობას და ამ გულწრფელ მომხრეობას დაეხმარება ანტიეროვნული, სეპარატისტული, სეცესიონისტული და სხვა ტიპის მოძრაობები, რომლებიც თვით იყო საუკუნეთა მანძილზე.

საქართველოს ანტიეროვნული „ძალისუფლების“ ქმედება სამართლიანად იწვევს ქართველი ერის გულწრფელ მომხრეობას და ამ გულწრფელ მომხრეობას დაეხმარება ანტიეროვნული, სეპარატისტული, სეცესიონისტული და სხვა ტიპის მოძრაობები, რომლებიც თვით იყო საუკუნეთა მანძილზე.

საქართველოს ანტიეროვნული „ძალისუფლების“ ქმედება სამართლიანად იწვევს ქართველი ერის გულწრფელ მომხრეობას და ამ გულწრფელ მომხრეობას დაეხმარება ანტიეროვნული, სეპარატისტული, სეცესიონისტული და სხვა ტიპის მოძრაობები, რომლებიც თვით იყო საუკუნეთა მანძილზე.

საქართველოს ანტიეროვნული „ძალისუფლების“ ქმედება სამართლიანად იწვევს ქართველი ერის გულწრფელ მომხრეობას და ამ გულწრფელ მომხრეობას დაეხმარება ანტიეროვნული, სეპარატისტული, სეცესიონისტული და სხვა ტიპის მოძრაობები, რომლებიც თვით იყო საუკუნეთა მანძილზე.

საქართველოს ანტიეროვნული „ძალისუფლების“ ქმედება სამართლიანად იწვევს ქართველი ერის გულწრფელ მომხრეობას და ამ გულწრფელ მომხრეობას დაეხმარება ანტიეროვნული, სეპარატისტული, სეცესიონისტული და სხვა ტიპის მოძრაობები, რომლებიც თვით იყო საუკუნეთა მანძილზე.

სომხებმა მოიწვიეს დენის კრება. ამ კრებაზე სომეხთა მამინდელმა კათალიკოსმა აბრაამმა შეაჩვენა და დაწვევით ქართველი ერი: „ჩვენ დაწვევით და პირველ დავამხეთ ქართველთა კათალიკოსი კირინი (პირველი - ა.ს.) და ქართველებზე ვბრძანებთ, რომ სომხებმა ამის შემდეგ არ იქონიონ არავითარი მისვლა-მოსვლა ქართველებთან, არავითარი ურთიერთობა, არც ლოცვითა, არც ჭამა-სმითა, არც მეგობრობითა და არც შეილების აღზრდითა. არ გაუდონ წასვლა სალოცავად არც სახელ გათქმულ მცხეთის ჯვარისა, არც მანგლისის ჯვარისა, არ მისცენ ნება სიარულისა ჩვენს ეკლესიებში, ერთდენ იმათთან დამოკიდებულებას ცოლ-ქმრობისას, ნება ეძლევათ მხოლოდ აღებმცემობა იქონიონ, როგორც ურთობთან. ვინც ამ ბრძანებას გადავა, წყევლიცა არს იგი სულთა და ზოცითა და ყოვლის ცხოვრებითა“.

ხედავთ, მხოლოდ ვაჭრობისა და აღებ-მიცემობის ნება დართო, რაც განიხილავდა ქვეყლა მათ ზნე-ჩვეულებად და არსებობის უპირველეს წყაროდ. მალე ეს წვევა-ანათემა ბუმერანგად დაუბრუნდა ამ ხალხს და მრავალი საუკუნის მანძილზე მოუხსია სახელმწიფოებრიობა და აქცია ბოგანო, შარავ ზაზე გადებულ ხალხად.

საქართველოში არსებულ დღევანდელ ენებთათაღლევის ხელი შეუწყო ყოველ სომეხთა კათალიკოსის გარეგინ მეთრის ვიზიტმა და მისმა შეხვედრებმა მთავრობის მეთაურებთან თუ ქართული ეკლესიის საკუთმკებრობელთან. ჩვენთვის საინტერესოა ის ფაქტიც თუ როგორ მიიღო საქართველოს ეკლესიის მეთაურმა წინამძღვარი იმ ეკლესიისა, რომელმაც საუკუნოდ დაწვევლა ქართული ეკლესია და ქართველი ერი და ეს წვევა, როგორც ვიცით, ჯერ არავის მოუხსნია სომეხთა ეკლესიის მღვდელთმთავრებთან.

მე-19 საუკუნეში შემოსული რუსეთის იმპერიის ერთ-ერთი ემისარი გრიბოედოვი, გაეცნო რა არსსა და ხასიათს ამ ხალხისას, რუსეთის იმპერატორს წერდა: „თქვენო ადმატებულესობაჳ, არ დაუშვათ სომხების დასახლება ცენტრალურ რუსულ მიწებზე. ისინი იმ ტომთაგანი არიან, რომლებიც იცხოვრებენ რა რამდენიმე ათეულ წელს, დაიწყებენ ყვირილს მიელს დუნიანზე, რომ ეს მიწა მათი წინაპრებისაა“ (ა. ს. გრიბოედოვი. წერილიდან „რუსეთის იმპერატორისადმი“).

აი, რა ზუსტად ამოიწყო რუსეთის იმპერიის ჩინოვნიკმა მათი დავარდობა ბუნება და რა ღმერთი უწევრებდათ მუცის შეფუცებს?
სამწუხაროდ ჩვენმა საზოგადოებამ, იშვიათი გამონაკლისის გარდა, არ იცის ამ ორი ერის ურთიერთობის ისტორია, რომელიც არც თუ ისე სახარბილო ფურცლებს შეიცავს. კავკასიაში მათი გამოჩენიდან იწყება ტერიტორიული დავები და მას თანდართული სხვა პრობლემები.

საკმარისია გავიხსენოთ რუსეთის იმპერიისაგან ახლად თავდაზნალო საქართველოს 1918-1921 წლების მდიდარობაც. ანტანტის ქვეყნების დახმარებასა და მხარდაჭერას მოიძიებ და მათგანვე წაქეზებული სომხეთის მამინდელი რესპუბლიკის იმის გამოუცხადებლად შემოიჭრა საქართველოს ტერიტორიაზე ქართული მიწების მიერთების მიზნით. საქართველომ არა თუ მოიგერა ეს შემოტევა, არამედ შეტევაზე გადავიდა და რომ არა ინგლისის ჩარევა, ჩვენი ჯარები ერთგანმაც შევიდოდნენ...
პაიკები აცხადებენ, რომ არიან კავკასიელები და უხსოვარი დროდან ბინადრობდნენ კავკასიაში. პრეტენზიას აცხადებენ თითქმის მიუღს პირაქეთა კავკასიაზე. სინამდვილეში კი საქმე სხვაგვარადაა. ევროპელი მკვლევარებისა და მეცნიერების დასკვნები შორსაა მათი ზღაპრებისაგან.

ჩვენი ერის უგვირავილო მეფე წმინდა ილია მართალი თავის „ქეთა დავადაში“ მათი შეიხზული ზღაპრების გასაბათილებლად იმეორებს იმ დროის სწავლულ ევროპულ ავტორიტეტებს: ლეონმანს, მასპროს, დელორიეს, სერგოიაკოვს, ნიკოლსკის, რომლებიც არქეოლოგიურ მასალებზე დაყრდნობით აცხადებენ, რომ ამ მიწებზე ცხოვრობდნენ სხვა ხალხები, რომელთა ლურსმული წარწერების ახსნა შესაძლებელია მხოლოდ ქართული ენის მეშვეობით.

„ჩვენის აზრით, - ამბობს ლეონმანი, - არმენიაში ნაპოვნ ლურსმულ წარწერათა ენა მეტისმეტად ემსგავსება ქართულს ენას... „იმედი მაქვს მომავალში, როდესაც ახლანდელი ჩემი გამოკვლევა წინ წაიწეოს, ბლომად წარმოვადგინო შეურყვევნი საბუთნი ამ მსგავსებისა. ესლა-კი წარმოვიდგინო ერთი შეურყვეველ საბუთს, დაფუძნებულს არსებითის სახელის ბრუნვაზე...“
ამას ზედ უმატებს ლეონმანი: „ალარიდილენი (იბერნი) წარმოადგენენ სწორედ იმ ძეგლს რასას, რომელიც წვეთი მივიხსენით და რომელსაც დაურტოვებია არმენიის ლურსმული წარწერანი“.

„პაოსიანნი შემოვიდნენ არმენიაში ვანის სულ ბოლონდელ წარწერის გამოჭრის შემდეგ, სახელდობრ იმ დროს, როცა თვით წარწერის გამოჭრულმა ენამ (ურარტულმა), შესუსტებულმა რამდენიმე

სამე საუკუნის განუწყვეტელ ბრძოლით საზარელ ნინეის (ასურელი) და ბაბილონის მფლობელებთან, დაიწია ჩრდილოეთისაკენ, სწორედ იმ ადგილამისაკენ, რომელსაც ძველეთი უწოდდა „იერიას“ და ეხლა უწოდებენ საქართველოს (Georgie)“.

მეორე დიდი მკვლევარი ძველი სომეხების ისტორიის მასპერო ამბობს: „მთიანი ქვეყანა (ურარტი), საიდანაც გამოდის ტიგრი და ეფრატე, ჯერ კიდევ ასურელთა მეფის სარგონის დროს (721 წ.) დასახლებული იყო ერის მოდგმის ერთი, რომელიც მილად განსხვავებულია ელანდელ სომეხთაგან და ეკუთვნის ნათესაობით ქართველებსა. ეს დასკვნა ლეონმანისა სახელგანთქმულად დამტკიცებულ იქნა სეისის და გუარის მეცნიერულ დეაქვითა“.

ლეონმანი იზიარებს მეცნიერ ანრი რაულსონის აზრს: „ურარტის ენას არა აქვს არარიგი ნათესაობა ელანდელ პაოსიან ენასთან“. პაოსიანი გამოვიდნენ ფრიგიიდან და ნელ-ნელა დაიპყრეს ფრიგიის აღმოსავლეთით მდებარე მდინდობნი, საიდანაც ძველი ურარტენი შემკვიდრენი გააძევეს და ზოგი ჩანთქეს და შესცვალეს მათი სახელი, ენა, სარწმუნოება, გარდამოცემანი თავიანთითა“.

ამასვე ამბობდა სომხური ისტორიოგრაფიის მამთავარი მოსე ხორანელიც ჯერ კიდევ ათეულობით საუკუნეების წინ: „ძველი სომეხთი უმაღლეს დონეზე ფლობდა უნარს შეერწყა ის ტომები, ვინც მათ ტერიტორიაზე მოდიოდა. ამას ადასტურებენ მრავალი ცხოვრება ტომთაგან წამომდგარი პიროვნებებიც, რომლებიც სხვადასხვა დროს მოვიდნენ ამ ქვეყანაში. მათგან წარმოიშვნენ მრავალი ცხოვანი დიდი სახელმწიფო მოღვაწენი და მეფენი, მე უკვე არაფერს ვამბობ სომეხთა განმანათლებელზე, წარმოშობით პართიელზე, წმინდა გრიგორზე, ანაკას ძეზე“. *История Армении Моисея Хоренского* .M.1893, с.221.

როგორც ვხედავთ, სომხური რელიგიის დამფუძნებელი წარმოშობით პართიიდან არის, ესე იგი წარმოდგენს თურქული წარმოშობის პარს.

მთელ რიგ სომეხ მეცნიერებს, ჯერ კიდევ სომხური დამწერლობის შემოღების გარიჟრაჟზე დაუსწავთ წარსულისა და აწმულის გაგებასა. საუკუნეთა მანძილზე აცალბებენ სხვათა ისტორიისა და წარსულს, ითვნიან და იმეცნიენ სხვათა მატერიალური და სულიერი კულტურის ძეგლებსა და მიღწევებს.

თვით მოსე ხორანელი თავისი ხალხის შესახებ წერდა, რომ „როგორც თანამედროვე დროს, წარსულ დროშიც პაიკები არ იმენდნენ მეცნიერებისადმი ინტერესს, რომლებიც ვადიოციემდნენ სიმღერების საშუალებით. ამიტომ ზედმეტა საუბარი ჭკუასუსტი, უეცრი და ევლური ადამიანების შესახებ“. „ჩვენ (ესე იგი პაიკები) პატარა, მცირერიცხოვანი, სუსტი და ბევრ შემთხვევაში, სხვისი ბატონობის ქვეშ მცხოვრები ხალხი ვართ“. *История Армении Моисея Хоренского*.M....1893, с.4.

ეს მოსაზრება კიდევ უფრო გაამყარა და დადასტურა შემდგომმა საუკუნეებმა.

საბედნიეროდ არსებობს სომეხთა შორის მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწენი, რომელთა შეფასებები ობიექტურად ასახვენ წარსულსა და აწმულს, რეალობას ყოველგვარი შეღამაზებისა და სამკაულების გარეშე წარმოვიდგინენ.

ასე გვაცნობს პაიკების ნამდვილ სამშობლოს ბ. იშხანიანი ჯერ კიდევ წინა საუკუნის დასაწყისში: „სომეხთა ნამდვილი სამშობლო - „დიდი სომეხთი“ არის მცირე აზია“ ბ. იშხანიანი, „კავკასიის ხალხები“ 1916 .

„დიდი სომეხთის“ სიზმარში ხილულ ზმანებას აცამტყვრებს თვით ბატონი იშხანიანი, მან აღიარა რომ, დასავლეთ შერბათიანის ტერიტორიაზე ისტორიულად არ არსებობდა სომხური სახელმწიფოები. ის წერდა, რომ „სომეხები დასახლებულნი იყვნენ კავკასიის სხვადასხვა ნაწილებში მხოლოდ უკანასკნელი საუკუნეების განმავლობაში“. *Ишханян Б. Народности Кавказа* (Статистическо-экономическое исследование), Петроград, 1916, с. 16.

სომეხთა გაურკვეველ წარმომავლობაზე და მის გაურკვეველ წარსულზე საუბრობს თვით პაიკი მეცნიერი მანუკ ალაბეგიანიც: „სად არის სომეხი ხალხის ძირები, როგორ, როდის, რომელ დროში, საიდან და როგორ გზებთ მოვიდა ის აქ... ჩვენ არ ვფიქრობთ ზუსტად და ნათელ დასტურს ამისას“. მანუკ ალაბეგიანი, ცნობილი ლიტერატურატმცოდნე, ენათმეცნიერი, ფოლკლორისტი, აკადემიკოსი, „სომხური ლიტერატურის ისტორია“, 1975.

„სომხური წყაროები პაიკის წარმოშობას და მის ხალხს სომეხთში განაკუთვნიებენ 2200 წელს ჩვენს ერამდის და მოჰყავთ ერთმანეთის გამოშრებაზე ბეღადების და მეფეებისა სია ჩვენს წელთაღრიცხვამდის, 800 წლამდის. თანამედროვე მეცნიერება მხარს არ უჭერს ამ ლეგენდას. ხალხებს ინდივიდებისაგან განსხვავებით უყვართ თავისი ასაკის მომატება...“ ამბობს პაიკი ისტორიკოსი ნ. პასტერმაჯიანი.

სომეხების მიერ დაჟინებულ სახელმწიფოებრი-

ობის ისტორიას ცივ წყალს ასხამს პაიკი ავტორი: „სომეხები არ ჰქონიათ სახელმწიფოებრიობა, ისინი არ არიან დაკავშირებული სამშობლოს გრძნობით და არ არიან დაკავშირებული პოლიტიკური ძალებით. სომხური პატრიოტიზმი მხოლოდ დაკავშირებულია საცხოვრებელ ადგილთან“. გვეორქ ასლანი, ცნობილი სომეხი ისტორიკოსი, „სომეხეთი და სომეხები“, 1914 .

პარიზში გამოცემულ წიგნში სომეხი გვეორქ ასლანი ასე ახასიათებს სომეხთის ისტორიის მამად წოდებულს: „ჩვენ უნდა მივიღოთ, რომ მოსე ხორანელი ამ თავის ზღაპრებს შაპავდა სირიული ზღაპრებისაგან ან კიდევ გაიგონა სომეხთის გარშემო მთარული ხურიტებისაგან და ოსტატურად შემოსა თავისი გამოგონებით. თვით სარგებლობდა სირიისა და ირანის წყაროებით. ისევე მისი ებრაული ომებისაგან მიითვისა ნაწილები, ეზებენის ეკლესიის ისტორიიდან, პასხალიდან და ძალაღუსედან“. გვეორქ ასლანი, „ისტორიული ეტიმოლოგია სომეხთის მოსახლეობის შესახებ“, პარიზი, 1909.

სომეხი მეცნიერის ჰოვანისიანის აღიარებით „მოკლე დროის გამოკლებით, ძველ დროში, მიწები გამდიდრი კლიმატიდან კავკასიამდის არასრული ეკუთვნოდათ სომეხებს“ Richard G.Hovannisian. *The republic of Armenia. Lps-An-s. vol.2, p 332.*

სხვა სომეხი მეცნიერი ასეთი აზრისაა სომეხთის ისტორიასა და მის ერთ-ერთ პირველ გამოადმწერელზე : „პირველი სომეხი დინასტია შედგება არა ისტორიული პიროვნებებით, არამედ გამოგონილი ზღაპრების პიროვნებებისაგან. თვით მოსე ხორანელი არ არის მე-5-ე საუკუნის ისტორიკოსი, არამედ ისტორიკოს-ფალსიფიკატორი, მცხოვრები მეშვიდე საუკუნეში“. აიკაზიანი, ცნობილი სომეხი ისტორიკოსი, „სომხური ისტორია“, პარიზი, 1919 .

ანალიტიკურ აზრს გამოთქვამს პაიკი ყარაღამანი თავის ლინდინო გამოცემულ წიგნში: „სომეხების წარსულის შესახებ არ არის ცნობები, რომლებიც შეიძლება ჩათვალოს ისტორიად ან გამოცემად. ქრისტიანობის მიღების შემდეგ მოიგონეს პაიკის ნოესის ნათესაობა. მიღებულია, რომ თორგომის შთამომავალია, ნოესის ძის იაფეტის ერთ-ერთი შვილიშვილია. რამეთუ ძველ ისტორიკოსთაგან ზოგიერთმა თორგომის სახელი, მოსხენიებული ებრაულ ისტორიულ წყაროებში, უჩვენებს როგორც სომეხთის ნაწილი, ოჯახი, მოდგმა, ერი თორგომისა. ამის შესახებ პირველი დაწერა მოსე ხორანელმა“. ყარაღამანი, „აღმოსავლური საკითხის ისტორია“, ლინდინი, 1905.

სომხური ისტორიოგრაფიის პანარმენიული იდეოლოგიის ერთ-ერთი თვალსაჩინო წარმომადგენელი პატკანოვი ასე ახასიათებს კაცობრივი ცივილიზაციის პიონერის სახელის დამწებელ საკუთარ ხალხს: „სომეხები არასოდეს თამაშობდნენ განსაკუთრებულ როლს კაცობრიობის ისტორიაში. ეს არ არის პოლიტიკური ტერმინი, არამედ არის ევოგრაფიული მხარის დასახლება, რომელზედაც განხლებულია სომეხთა ცალკეული დასახლებები. სომეხები ყოველთვის იყვნენ ცუდი მიწის მფლობელები, რომელზედაც ცხოვრობდნენ, მაგრამ ისინი ყოველთვის მონდომებთ ემსახურებოდნენ ძლიერებს, თავისიანთა გაყიდვით...“ ნ. პატკანოვი, ცნობილი სომეხი ისტორიკოსი, არმენისტი, „ვანის წარწერები და მათი მნიშვნელობა წინა აზიისათვის“, 1875.

თანამედროვე სომეხების საყვარელი მწერალი რაფფი (აკოფ მელიკ აკოფიანი) ნაწარმოებში სახელწოდებით „სამეველ“ სომხური ეთნოსის ისტორიის შესახებ აღიარებს შემდეგს: „ჩვენის ძალიან მწიერ ცნობებს. ჩვენი ლიტერატურა ვერ წავიდა საკელსო მწერლობის იქით“. *Раффи* (Акоп Мелик Акопян) *Самвел.Издательство Анаст.Ереван*, 1971, с. 16 „სომეხი ხალხის ისტორიის“ წიგნში აღნიშნულია, რომ „ჯერ კიდევ ვერაინ ვერაფრით დაამტკიცა, რომ ტიგრანი, არტაშესტი, არტაუაზი და სხვები სომეხები იყვნენ“. *История армянского народа*с.80

სინამდვილეში სახელწოდება „ჰაიასტანი“ აღმოცენდა XX საუკუნის 20-იან წლებში და გამოიყენებოდა არა როგორც ეროვნული ან ეთნიკური ტერმინი, არამედ პოლიტიკური ტერმინი. კანაფციანი, აკრიტიკებდა რა მეორე სომეხ მეცნიერს ა. ხაჩატრიანს, წერდა, რომ „ა. ხაჩატრიანი წიგნში „სომეხთის ისტორია „მიხი“ წერილობითი ნიშნების პერიოდში“ ჰყვება პაიასის ქვეყნის არმენებთან კავშირის შესახებ. მაგრამ მისი პასუხის სომხურ ტერმინ პაიასტან (პაიას თონე) (სახლი) ესე იგი „ჰაიასტანის სახლი“. შედარებით ანალიზი უჩვენებს, რომ სომხური გრამატიკული ნიშნების საპირისპირო წინაში წარმოადგენს ღია აკომოდაციას, ცრუ ეტიმოლოგიას“. *Канапциан Г. Хайаса*, с. 163.

ბიზანტიის ტერიტორიაზე სომეხებს უყვარდნენ, როგორც დესტაბილიზაციის ფაქტორის მატარებლებს, როგორც ინტრიგების, უწესრიგობების მხლართველ უცხო ელემენტს. ეს დადასტურა

გაგრძელება გვ. 12

ზვიად გამსახურდიას მოგზაურობა აზროვნებაში

საქართველოს კანონიერი ხელისუფლების გროზნოში ყოფნის პერიოდში მუდმივად იგრძნობოდა პრეზიდენტ გამსახურდიას ევროპაში მოგზაურობის აუცილებლობა. ეს ყურადღებას მიაპყრობდა საქართველოში მიმდინარე მოვლენებს, ხელს შეუწყობდა მათი ობიექტურ გაშუქებას, კანონიერი ხელისუფლების ირგვლივ არსებული საინფორმაციო ბლოკადის გარღვევას და ნაწილობრივ მაინც გაანეიტრალებდა კარგად ორგანიზებულ ცილისმწამებლურ კამპანიას. ყველაფერი ამის დროულად მოხერხება ითხოვს შეუძლებელი იყო, რადგან ჯოპარ დუდაევის გამარჯვების შემდეგ მოსკოვმა ჩეჩნეთი თავად მოაქცია ბლოკადისა და დასავლური საინფორმაციო საშუალებათა წარმომადგენლებისათვის იქ მოხვედრა უკიდურესად გაძვირდა. თავის მხრივ, დასავლური მედიაც დიდად არ აქტიურობდა, რადგან იმთავითვე წინასწარ შემუშავებული „დემოკრატი ელცინისა“ და „აბრაგი დუდაევის“ შტამპებით იფარგლებოდა. ამასთან, დუდაევის ხელისუფლებამ მოსკოვის პირველი დღიდანვე ჩეჩნეთში განუწყვეტლად ეწვობოდა პროპაგანდას – ხან რუსეთის უშუალო მონაწილეობით, ხან შინაგანი „ოპოზიციის“ საშუალებით, რომელიც მოსკოვის მეხუთე კოლონის წარმომადგენლებს სიტუაცია უკიდურესად ფეთქებადსაშინო იყო.

უდაცო (და ამაში მოკვანებით დავრწმუნდებით), რომ ზვიად გამსახურდიას არ აპირებდა, ჩეჩნეთს გარიდებოდა და უფრო უსაფრთხო ადგილას გადაენაცვლა. ამას ორი მიზეზი ჰქონდა: პირველი ისაა, რომ ჩეჩნეთში ყოფნა სანახევროდ საქართველოში ყოფნას ნიშნავდა ფიზიკურად და სულიერად; მეორე კი ის, რომ ჩეჩნეთში ყოფნით ზვიად ჩეჩენებსაც ამბავებდა და საერთო მტრის წინააღმდეგ ბრძოლაში შეუპოვობას პმატებდა. ეს ყველაფერი ერთად კი ორასი წლის განმავლობაში მინაწილებული კავკასიური ერთიანობის გრძობის არნახულ გაცხოველებას იწვევდა. ამდენად, ლაპარაკი მხოლოდ ხანმოკლე მოგზაურობას ეხებოდა.

ასეთი მოგზაურობის პირველ, უშედეგო მცდელობას 1992 წლის ზაფხულში ჰქონდა ადგილი, როდესაც საქართველოს ეუთო-ში გაწევრიანების საკითხი დაიხილა. ეს პელსინკში, ეუთო-ს უმაღლესი დონის შეხვედრაზე უნდა მომხდარიყო, რომელიც ივლისში შედგა. ამას წინ უსწრებდა ეუთო-ს დამკვირვებლების ეიზიტი საქართველოში (ხელმძღვანელი – ბელგიელი ეიკინსონი), რომლებმაც „დემოკრატიული რევოლუციის“ შემდეგ ქვეყანაში შექმნილი მდგომარეობა კრწანისის სამთავრობო რეზიდენციის საბანკეტო დარბაზიდან შეისწავლეს და შემდეგ დასავლეთ საქართველოში გაემგზავრნენ. იქ „მხედრობის“ სადამსჯელო რეიდების შედეგად გაუბედურებულ შაოსან დედბიან შეხვედრაზე უარი თქვეს; დიუბუაგის მეთაურმა განაცხადა: ეს მოუა, რომელიც ვერაერთარ გაუღიანს ვერ მოახდენს საერთო შთაბეჭდილებას.

პარალელურად გროზნოში, ეუთო-ს ეგიდით, ჩეხოსლოვაკიის მოსკოვის საელჩოს ორი საშუალო რანგის მიხედვე, ორივე ერთეულებით სლოვაკი – მილან ტოკარი და იოზეფ ვრობეცა ჩამოვიდნენ პრეზიდენტ გამსახურდიასთან შესახვედრად (1992 წელს ჩეხოსლოვაკია ეუთო-ს თავმჯდომარეობდა). ზვიადმა დეტალურად აღუწერა მათ საქართველოში მომხდარი გადატრიალება და მის შედეგად შექმნილი მდგომარეობა, აჩვენა თბილისში მიტინგების დარბევა-დახვერტვისა და სამეგრელოში ჩატარებული სადამსჯელო ოპერაციების ამსახველი ვიდეომასალა, რასაც სტუმრებმა ლამის მოქნარებით ადევნეს თვალი. ზვიად გამსახურდიამ კატეგორიულად განაცხადა, რომ ეუთო-ს მისიის დასკვნა ვერანაირად ვერ ჩათვლება სრულფასოვნად, თუ ის არ შეხედება კანონიერ პრეზიდენტს და პარლამენტს, რომლებიც არ გადადგარან და დევილობაში აგრძელებენ ფუნქციონირებას (ამ დროისათვის გროზნოში უკვე ჩატარებული იყო დევილი უზენაესი საბჭოს სესიის). სლოვაკებმა განაცხადეს: ეუთო-ს მისიასაც ძალიან სურს ამ შეხვედრის მოწყობა, მაგრამ ეს შეუძლებელია – საქართველოდან გროზნოში მოხვედრა პრაქტიკულად გამორიცხებულია. ზვიადი მათი თანდასწრებით ურეკავს ჯოპარ დუდაეის და ეითხება, ხომ არაა შესაძლებელი დასავლეთ საქართველოში მყოფი ეუთო-ს მისიის გროზნოში ჩამოყვანა. რამდენიმე წუთში დუდაევი პასუხობს, რომ უკვე გასცა ბრძანება და კივილიდან გროზნოსკენ მოძავალი სარეისო თვითმფრინავი სიხუმის აეროპორტში საგანგებო დაშვებას შესარულებს ერთ საათში, რათა იქ მყოფი ეუთო-ს მისია თან გამოიყოლოს. სლოვაკებს ფერი ეცვალათ და იძულებულნი გახდნენ, ეს ინფორმაცია ტელეფონით ეცნობინათ საქართველოში მყოფი მისიისათვის, სადაც ცივი უარი მიიღეს, რაშიც წინასწარვე არავის ეჭვი არ ეპარებოდა. ამას მოჰყვა საცოდავი ლუღბუღი: „ჩვენ ყველაფერი ვიცით, მაგრამ გადაწყვეტილებებს არ ვიღებთ, გარემოებები ხშირად სიმათლევზე ძლიერია“ და ა.შ.

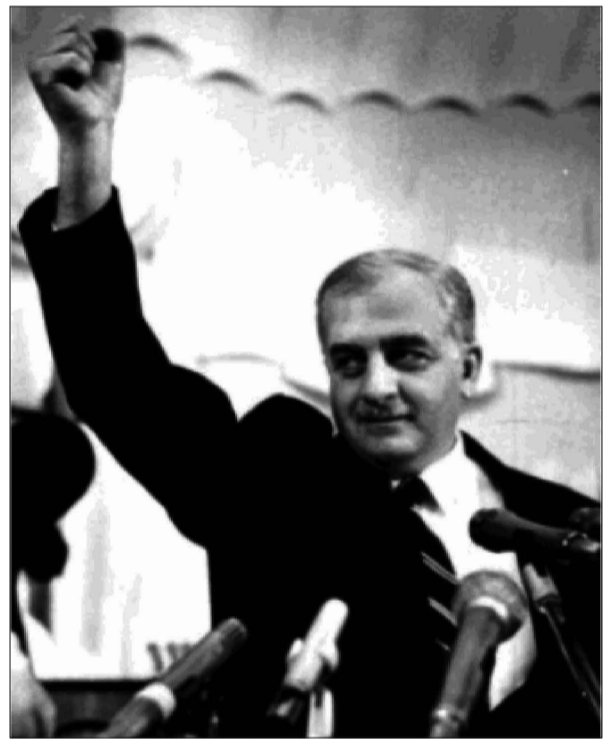
ეს ორი დამოკიდებული ჩეჩნეთის რესპუბლიკის მაშინდელ საგარეო საქმეთა მინისტრს, შამილ ბენოს შევახვედრე. ჩეჩნები ნებისმიერ საგარეო კონტაქტს ძალიან აფასებდნენ – გასაგებია მიზეზების გამო. სლოვაკებმა ბენოს ინფორმაცია ინფორმირებულად მოისმინეს. შეხვედრა უაზროდ გაიჭიმა. ბოლოს ერთ-ერთმა სარკასტული ღიმილით გადმოძღაპარა: როგორც ჩანს, კავკასიაში პროტოკოლს პატივს არ სცემენო. მე ვუპასუხე: კავკასიაში პროტოკოლზე მეტად სტუმრის პატივისცემა ფასობს და აქ ცოცხს არავის გამოვიტანთ-მეტი. შეხვედრა დამთავრდა და ორივე მხარემ შუებით ამოიხუნტა.

პელსინკში ეუთო-ს სამიტზე „სამხედრო საბჭოს“ მეთაურ შევარდნაძესთან ერთდროულად ზვიად გამსახურდიას გამოჩენას რა სანადალი მოჰყვებოდა, ძნელი წარმოსადგენი არ არის. მიუხედავად ფინეთ-საქართველოს საზოგადოების თავმჯდომარის – აილა ნინი-მანს, ფინეთის პარლამენტის წევრის, პეიკი რიიპარვის დაუდალავი მეცადინეობისა, ფინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრომ არა მარტო ოფიციალური მიწვევა არ გამოუგზავნა პრეზიდენტ გამსახურდიას, არამედ კერძო მიწვევით ვიზაზეც კი უარი უთხრა. ეჭვგარეშეა, რომ ეს გადაწყვეტილება ფინეთის მთავრობას არ მიუღია – ასეთი გადაწყვეტილების მიღება შორს სცდება ერთი პატარა, თუნდაც დამოუკიდებელი ქვეყნის მთავრობის კომპეტენციას. ამის შედეგად ეუთო-ს ისტორიაში ყველაზე უფრო სამარცხვინო და სასაცილო ფურცელი ჩაიწერა: საქართველოს სახელით „პელსინკის დოკუმენტზე“ საბჭოთა კავშირში პირველი „პელსინკის ჯგუფის“ დამფუძნებლის, ყოფილი საბჭოთა კავშირის ტერიტორიაზე პირველ თავისუფალ არჩევნებში

არჩეული პრეზიდენტის ნაცვლად დისიდენტების დევნაში გაწეულ სუკის გენერალსა და „სამხედრო საბჭოს“ მეთაურს მოაწერინეს ხელი, რომელსაც იმ დროისათვის ლეგიტიმურობის მოჩვენებით ნიშნებიც კი არ გააჩნდა.

1992 წლის აგვისტოში გროზნოდან ლიტვაში გაემგზავრე, სადაც პრეზიდენტის დაკავლებით სეიმის თავმჯდომარეს, ვიტაუსას ლანდსბერგის შეხვედი. ლანდსბერგისმა და აზერბაიჯანის ლიდერმა აბულფაზ ელჩიბეიმ პრინციპულა გამოიჩინეს საქართველოში მომხდარი მოვლენების შეფასებისას, რაც საყოველთაო დუმილისა და მითუმეტეს – „დემოკრატიული რევოლუციის“ აღტაცების ფონზე განსაკუთრებით დასაფასებელი იყო. ლანდსბერგისმა საქართველოში შევარდნადის დაბრუნების შემდეგ საჯაროდ განაცხადა: „საქართველოში სახელმწიფო გადატრიალება მოხდა. ვეჭვობ, რომ შევარდნადის საერთაშორისო ავტორიტეტი საკმარისი აღმოჩნდება რეიმის ლეგიტიმაციისათვის.“ ელჩიბეიმ 1992 წელს, სტამბოლის სამიტის დროს, შევარდნადისთან თავი შორს დაიჭირა: „თქვენ ქვეყნის არჩეული ლიდერი არ ხართ და იძულებული ვარ, თქვენთან ურთიერთობისგან თავი შევიკაო.“ (ეს ამბავი ბაქოში ყოფნისას მილიმეტრის მანძილზე თავმჯდომარემ, ისა ლამბარმა მამბო 1992 წლის შემოდგომაზე). ლიტვა ერთ-ერთი უკანასკნელი ევროპულ ქვეყნებს შორის, რომელმაც დამოუკიდებელი ურთიერთობა დაამყარა შევარდნადის მთავრობასთან. 1992 წლის საპარლამენტო არჩევნებში დამარცხების შემდეგ, ოპოზიციამ გადასულმა ლანდსბერგისმა კიდევ უფრო გაამძაფრა თავისი დამოკიდებულება უკანონო რეიმის მიმართ.

შეხვედრისას ლანდსბერგისს გადაეცემა პრეზიდენტის მადლობა აღმოჩენილი მხარდაჭერისათვის. მან თქვა, რომ ეს მაქსიმუმია, რისი

გაკეთებაც შეუძლია, რადგან დასავლეთის დიდი სახელმწიფოების დამოკიდებულება საქართველოში განხორციელებული მოვლენების მიმართ არასახარბიელოა; საპარლამენტო არჩევნებზე კარზე იყო მომდგარი და ლიტვის სახელმწიფო კომუნისტური ოპოზიციის ხმაურიც ამძიმებდა მდგომარეობას; აღნიშნა, რომ კატეგორიულად წინააღმდეგობა ძალიანობის გზით ხელისუფლებამო მოსულ რეიმთან ყოველგვარი ურთიერთობისა; თბილად გაისხენა საქართველოს თანადგომა ლიტვიისათვის მძიმე დღეებში 1991 წლის იანვარში, როდესაც სეიმის ირგვლივ, ბარიკადებზე, შტურმის მოლოდინში ხალხი მორიგებობდა (მათ შორის – თითქმის უცვლელად – საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტის ხელისმომწერი, ბ-ნი შალვა წიკლაური); გაისხენა საქართველოდან გაგზავნილი მედიკამენტებისა და სხვა პუმანიტარული დახმარების დატვირთული თვითმფრინავიც; დაწერილებით გამოიკითხა საქართველოში შექმნილი მდგომარეობა; თქვა, რომ პარლამენტის დევნილობაში ფუნქციონირების სხვა შემთხვევას არ იცნობს; ძალიან აინტერესებდა სიტუაცია ჩეჩნეთში. ჩემი ჩასვლის ერთ-ერთი მიზანი იმის გაგრეკვა იყო, თუ რამდენად უსაფრთხო იქნებოდა პრეზიდენტ გამსახურდიასათვის ლიტვის ტერიტორიის სატრანზიტოდ გამოყენება (იმ დროისათვის გროზნოს აეროპორტი რუსების მიერ პრაქტიკულად ბლოკირებული იყო, ერთდროული თვითმფრინავი ვილნიუსში მარტოვებით დაფრინავდა). პასუხი ასე ვლერა: „მოხარული ვიქნები დაგეხმარო. საპატიო ყარაულს ვერ შეგპირდებით, მეგობრული შეხვედრა და თავშესაფარი კი გარანტირებული გაქვით...“ ბოლოს წარმატება უსურვა საქართველოს და ჩეჩნეთს დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლაში. ოპოზიციამ გადასვლის შემდეგ ლანდსბერგისის საპარლამენტო ფრაქციის წევრებმა ლიტვის სეიმში ჩეჩნეთის მხარდაჭერი ჯგუფი შექმნეს, რომელიც ჩეჩნეთის დამოუკიდებლობის აღიარებას მოითხოვდა, რისთვისაც ათუფლ ათასობით ხელმოწერა მოაგროვა; მათივე მხარდაჭერით ლიტვაში გაიხსნა ჩეჩნეთის რესპუბლიკა-ინქერისი მუდმივი წარმომადგენლობა, რომელსაც წლების განმავლობაში ქ-ნი ამენათ სათივა ხელმძღვანელობდა.

1992 წლის ნოემბრის შუა რიცხვებში პრეზიდენტმა მითხრა, საერთაშორისო მივლინებისათვის მივმზადებულავი. მე უთხარი, რომ არანაირი საბუთი არა მაქვს, გარდა ჩეჩნეთის შსს მიერ შედგენილი პარადობის დამადასტურებელი დროებითი ცნობისა, რომელსაც ჩვეულებრივ პასპორტის დაკარგვის შემთხვევაში გასცემენ ხოლმე. ზვიადის თხოვნით ჩეჩნეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრომ ერთ დღე

ში დამიმზადა საბჭოთა „ნამგალ-უროანი“ უცხოური პასპორტი. ამ დროისათვის საპაერო ბლოკადა მოიხსნა და გროზნოდან სტამბოლში მეტ-ნაკლები სისშირით ჩარტერული რეისი დაფრინავდა. მივლინების შესახებ ცოლის გარდა არავისთვის მიიტყვამს. გაფრინის დღეს, 23 ნოემბერს, დილით, ჩეხოვის ქუჩაზე „კოსკოში“ მივედი დეტალური ინსტრუქციების მისაღებად. გამოირკვა, რომ მარტო არ მივეფრინავ და ჩემი თანამგზავრი თავად პრეზიდენტი გამსახურდიაა. გავემართეთ აეროპორტში, ავედით ცარიელ თვითმფრინავში და მფრინავების კაბინაში მოვთავსდით. ცოტა ხანში ჩეჩნეთის იმდროინდელი საგარეო საქმეთა მინისტრი შამსუდინ ოსკოვი* შემოვივითდა, რომელიც სტამბოლში დუდაევის საგანგებო დაკავლებით დაფრინავდა. ეს რეისი ნახევრადლეგალური იყო და ხან ბაქოს გავლით დაფრინავდა, ხან – პირდაპირ სტამბოლში. ამჯერად საქართველოს საინსპექტრო სამსახურმა თვითმფრინავი საქართველოს საპაერო სივრცეში არ შეუშვა და შემოვლითი გზით – კავკასიონის გაყოლებით – შავი ზღვის გავლით ვიფრინეთ.

სტამბოლში მსხვილი კომპანიის, Aslan Transmarin Shipping Trading and Industry Co. Inc., გენერალური დირექტორი, აიღინ კულევი დაგვხვდა და VIP სალონში მიგვიწვია. პასპორტები გამოვართვეს და რამდენიმე წუთში ჩარტერული ვიზებით დაგვიბრუნეს. იმ დროს თურქეთში პოსტ-საბჭოური სივრცის მოქალაქეებისათვის გამართული, გამოცხადებითი სავიზო რეჟიმი მოქმედებდა. აეროპორტიდან კომპანიის სათაო ოფისისაკენ გავემართეთ, სადაც კომპანიის მფლობელი იბრაჰიმ ასლანი, თურქეთის მეჯლისის რამდენიმე წევრი და კომპანიის „თოფ-შენეჯმენტის“ სხვა წარმომადგენლები დაგვხვდნენ. გაიმართა სახელდახელო სადილი. ასლანი, რომელსაც თურქეთის პრეზიდენტის, ტურგუტ ოზალის ოჯახთან ახლო ურთიერთობა აკავშირებდა, რამდენჯერმე იყო ნამყოფი გროზნოში, ერთხელ – ოზალის ვაჟთან ერთად. როგორც ჩანს, ჩეჩნეთთან სერიოზული ინტერესები აკავშირებდა. გადაჭარბების გარეშე შეიძლება ითქვას, რომ ზვიად გამსახურდიას პრეზიდენტის შესაფერისი დახვედრა მოუწევს. კომპანიის მფლობელმა ჰკითხა პრეზიდენტს, თუ რა გეგმები ჰქონდა. ზვიადმა უპასუხა, რომ აქვს მიწვევა გერმანიაში IGFIM*-ისაგან და შექმნილიდან დასრულდეს სურს იქ მოხვედრა. თურქმა მასპინძელმა იქვე გაატანა ჩემი პასპორტები კომპანიის ერთ-ერთ დირექტორს გერმანიის საკონსულოში ვიზების მისაღებად.

სადილზე ერთი საინტერესო ეპიზოდი მოხდა: კომპანიის წარმომადგენელმა გაერთიანებულ სამეფოში, ახლავდა კაცმა სახელად ზაქარია გუნდოგლუმ ზვიადს ჰკითხა: „მე წარმოშობით ლაზი ვარ. მართალია, რომ ჩვენ და გურჯები ბიძაშვილები ვართ?“ ამასზე ზვიადმა უპასუხა: „მე თავად ლაზი გახლავარ ნახევრად, დასავლეთ საქართველოს დიდი ნაწილი ლაზებთანაა დასხვებული და გურჯები და ლაზები ბიძაშვილები კი არა, ერთი ვართ.“ აღმოჩნდა, რომ დამხველუთა ლამის ნახევარი ლაზია. მათ შორის – მეჯლისის წევრებიც. ამ განცხადებით გაამაყებულნი საგროზნოდ გაიმალნენ მხრებში, რაც იბრაჰიმ ასლანს, მგონი, დიდად არ ებიჭნა. ამასობაში ვიზებზე გაგზავნილი კაცი გაოცებული დაბრუნდა და ამბობს: „იოსელს პირადად შეხვედი. გამსახურდიას გაგონებზე ნირი ეცვალა და პირდაპირ წამოიღო: მე ამ საკითხს მარტო ვერ გადავწყვეტ, მოსკოვს (და არა ბონს!) უნდა შევეთანხმო.“ საერთაშორისო თანამშრომლობის ამ მარგალიტმა საყოველთაო მხარდაჭერა გამოიწვია და ზვიადს გარამგებული პატივისცემით მიაჩერდნენ. მასპინძელმა ფრანგურტში თავის წარმომადგენელს დაურეკა, რომელმაც განაცხადა – პირდაპირ ფრანგურტში ჩამოფრინდეს და ვიზას აქვე გააკეთებო. ზვიადმა ეს გაუმართლებელ „სულელობად“ ჩათვალა.

დაურეკეთ აილა ნინიმას პელსინკში. მან ყურებს არ დაუჯერა, რომ ზვიადი სტამბოლშია. „თავი დაანებეთ გერმანიას, ჯერ ფინეთში ჩამოდი და მერე ვნახოთ. ჩემი საგარეო საქმეთა სამინისტრო იმდენად დარცხენილი წინა უარის გამო, რომ რეაბილიტაციის ამ საშუალებას ხელედან არ გაუშვებს და ვიზას დაუკონტროლებო მოგცემო...“ მართლაც, დღის ბოლომდე ფინეთის საკონსულოში ვიზები მოგვეცეს, მგონი პალკაციებიც კი არ შეგვეცხია.

ღამე SWISS HOTEL-ში გაავითეთ. დილით, სასტუმროში, საუზმისას, მიმტან კაცს, რომელიც ვეცხსახურებოდა, სახეზე გაოცება შევაძინე, რომელსაც ვერ მალავდა. შემდეგ ჩემი თანმხლები აიღინ კულევი როგორღაც დაუპირისპირებოდა და უკითხავს: ეს მართლა გამსახურდია თუ მისი ორეულიაო. საკმაოდ უჩვეულო შემთხვევაა ამ კლასის სასტუმროსათვის, სადაც მომსახურე პერსონალი არავის და არაფერს „არ ამჩნევს“.

მასპინძელმა დაგვხვედრა ორი ღია წრიული ავიბიბლითი სტამბოლი-ფრანგურტ-პელსინკი-სტამბოლი (ჩეჩნეთში დაბრუნების ერთადერთი შესაძლებლობად ხომ სტამბოლი რჩებოდა). ამას თან მოჰყვა მოლოდინული შეთავაზება: უცხოეთიდან ანკარაში დაბრუნებისას პრეზიდენტი ოზალი სტამბოლში რამდენიმე საათით განჩერდება და შემადგენელი ხანმოკლე შეხვედრის მოწყობა. ზვიადი სიამოვნებით დათანხმდა და მცირე ხნის შემდეგ იბრაჰიმ ასლანის თანხლებით სტამბოლის სამხედრო აეროდრომსაკენ გავეშურეთ, სადაც ოზალის თვითმფრინავი დაეშვა. ადგილზე რომ მივედით, თვითმფრინავს უკვე ანკარაში გასაფრენად ამზადებდნენ. ასაფრენ ბილიკზე რამდენიმე წუთიანი გულთბილი შეხვედრა შედგა. მე შორახლოს ვიდექი. ზვიადის ვეკრდით ტანმორილი ოზალი ოღანე კომიკურად გამოეფრებოდა. „ბედნიერი ვარ, რომ თქვენთან შეხვედრის საშუალება მომეცა,“ – თქვა ოზალმა და ასლანს მიუბრუნდა: „ყველაფერი გააკეთეთ, რაც ძალ-გამით. მეზობელს გაჭირვებაში უნდა დაეხმარო.“ აეროდრომიდან რამდენიმე წუთით, მასპინძელმა, რომელიც ძალიან კმაყოფილი ჩანდა, ზვიადს უთხრა: „დაბრუნებისას პრეზიდენტ ოზალთან უფრო ხანგრძლივ და სერიოზულ შეხვედრას მოგიწყობთ ანკარაში.“

სადამოს ფრანგურტის გაკვლით, პელსინკში გავფრინდით და დანიშნულების ადგილზე ნამუადამეკს, 25 ნოემბერს ჩავყვით. პელსინკის აეროპორტში ზვიად გამსახურდიას რეპორტიორების დიდი ჯგუფი, აილა ნინიმა და სხვა ფინელი მეგობრები, იქაური ქართველი

თავისუფლება სოფნი გასასურდის!!!

დამოუკიდებელი საქართველოს პირველი პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას ვაჟი ცოტნე გამსახურდია 2009 წლის 28 ოქტომბრიდან იმყოფება უკანონო პატიმრობაში, რომელსაც 2010 წლის 8 აპრილს სააკაშვილის ტირანული რეჟიმის სასამართლომ 9 წლითა და 6 თვით პატიმრობა მიუსაჯა. ცოტნე გამსახურდიას ჯანმრთელობის მდგომარეობა, ამ დროისათვის, უკიდურესად მძიმეა.

მოვითხოვთ მისი უკანონო პატიმრობიდან გათავისუფლებას!

მამას მონატრებული პატარა თამარ გამსახურდია კი, აი ამ შესანიშნავ და დიდებულ ლექს უძღვნის პატიმრობაში მყოფ მამიკო - ცოტნეს.

სულ, დაიცა...

საით მიიღები, სულ, დაიცა, სულ მბორგავო, შესდექ! ცხრა კართაგენი თუნდაც დაეცეს, უნდა ელოდო შემდეგს.

სულო, გასდიე სალი კლდის არნივს, ლაჟვარდში შვება იცან, ვარსკვლავთა ნალკოტს ოცნებით ასწვი და ეამბორე მინას.

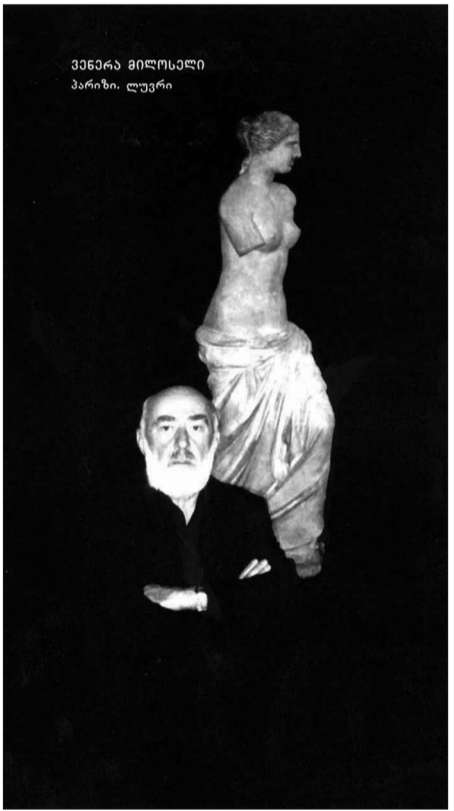
აუნყვეტია კლდეთით პრომეთეს, დამცხრალა მთებში ზვავი, ადევნებინარ ცაში კომეტებს ზევსთან შეკრული ზავით.

სჭვრეტ მეუფებას ოქროს ტახტიანს, მნათობთა ბადეს გაშლილს, განგებას შენთვის დაურახტია ცეცხლის მფრქვეველი რაში.

ჰა, გარიჟრაჟმა ცეცხლი დაგინთო, აღდგომა კვირის დამდეგს, ხამს, სინანულის ზღვაში ჩაყვინთო, მოკვდი და მკვდრეთით აღსდექ!

რა უკვდავების ქნარით გვიგალობ, ეს რა სამკვიდრო გერგო, ბოროტებასთან შეურავლო მარადისობის ნერგო.

სად მიისწრაფი, სულ, დაიცა, სულ მბორგავო, შესდექ! წმინდა ლაჟვარდით უნდა გაიცრას, რომ მიემთხვიოს ედემს.

სიტე დეზარი, მხატვართა საერთაშორისო ცენტრი. ნუხელ მთელი ღამე ქარიშხალი და წვიმა იყო. ჩემი ახალი ატელიე მდინარე სენას და ნოტრდამს გადაჰყურებს. დილიდანვე წვიმს და ქარის თარეშია გარეთ. გადანყვიტი, გამოდარებას დაველოდები და შემდეგ ვეახლები ლუვერს. დღეს შედეგებთან მინდა დროის მიზარება. უცნაური ფიქრი და მოულოდნელი აზრთა დინება მათ წინ მეწყება: აზრი ძალიან გამიფაქიზდა, განსაკუთრებით, დროის ცნებაზე – ალბათ წლოვანებასაც მოაქვს.

როგორ უმოწყალოდ გარბის დრო – ოხერტიალი. უამთა სვლა არავის და არაფერს ემორჩილება, ის ხომ დედამიწის ბრუნვის და მზის მიმოქცევისაგან ნატყორცნი კონკრეტული ფორმაა, მათგან დახარჯულის კოსმოსური უკუგება, რომელიც ჩვენს ირგვლივ ყველაფრის განმსაზღვრელია. დედამიწაზე, მცენარეებიდან დაწყებული, ყოველთა ცოცხალთა ხანგრძლივობის დამთვლეელია. ჩვენი მზის სისტემის დრო (სამყაროს დროის გლობალიზაცია სრულიად სხვაა და მზეს თავადვე აბერებს...) ჰბადებს, ზრდის, ყმანვილობიდან ხანში შეჰყავს და აბერებს. სიბერე კი გამოიფიტება, გარდაუვალის დახარჯვაა და სიკვდილთან მიმავალი ათვლაა. მერმე, უმთავრეს სისტემაში შემავალი ერთ-ერთი ჯაჭვის რგოლის ჩამოვარდნა და თანმიმდევრობით ახლოს ასხმაა, რომელიც ურთულეს სახეს და საკვირველ ფორმას წარმოადგენს.

რადგანაც ასეთ დღეშია ადამიანი და

არსებულის სახება

ამონაწილი ანთიმედი დელიურბიდან

მწარედ განიცდის იმ უმძიმესი მოდელის გამოცხადებას, რის შედეგად სვლათა გარდაუვალობის კანონია ჩადებული და ამ სამყაროსეულ პროცესს, უტყუარ გადაუდებელ და უშეღავათო წესრიგს, უსასტიკესი სიკვდილის ფენომენი ასრულებს...

დაბადება მტკივნეულია, საიდანაც მოსვლაა, ხოლო გარკვეული დროის შემდგომ, მოსულის სხვაგან, უსაგნობაში, უსახობი, არაფიზიკურში, მხოლოდ სულიერში გასვლა ხომ უფრო მწარეა, ასევე სევდითა და გლოვითაა მოცული, რადგანაც ადამიანმა თავისი სრული სახე – ფორმა და სიღრმისეული მდგომარეობა გარდაცვალების შემდგომისა არ იცის: ამ თემაზე დამამშვიდებელ აზრებს გვიყვებიან და, სტიქიურ დინებას მინდობილი, უსასრულო ბნელში ვართ. უკიდურესად უსუსური, უზარმაზარ უხილავ ოკეანეს ზვარაკად შეწირულნი, დიდი თუ პატარა ერთნაირად ვბარდებით, რადგანაც მეცნიერული ანალიზით თუ მტკიცებულებით ვერჯერობით გაუხსნელია (არის ზოგადი ვერსიები), ამიტომ, ადამიანი ღრმა სულითმირი გლოვანია. სამღვდლოების მაღალ იერარქს უახლოესი ადამიანი დაეღუპა, მოძღვარი კინაღამ გადაჰყვა გლოვას და განცდას, რადგან უსოვარი დროის ადამიანურმა ინსტიქტმა იმძღვრა მასში.

ჩვენ, სიკვდილის შემდგომ პერიოდს მხოლოდ მიახლოებით, პირობითად ვანალიზებთ, მთავარი სახე, ჯერაც ვერაა გახსნილი. ამ საოცრების აღმოჩენის შემდგომ, ადამიანი უფრო ოპტიმისტი იქნება, სულიერად ძლიერი და არ ექნება უსაშველო ძალისაგან განწირულის თუ შეწირულის განწყობილება.

დღეს დილიდან ლუვერში ვიყავი. მივდიოდი მხოლოდ ქანდაკება ნიკეასთან, სურათ „ჯოკონდასთან“, ვენერა მილოსელთან, პრაქსიტელის „აფროდიტესთან“, მიქელანჯელოს „მიჯაჭვულ მონებთან“. ყველგან დროსთან და სიკვდილთან გამარჯვებაა იმ უდიდესი ფორმიდან, შემოქმედებითი კანონებიდან გამომდინარე. ჩვენ ბოლომდე არ ვართ გარკვეული ამ სახის ურთულეს რაობებში, საიდან მოდის ეს უკვდავება სიციცხლისაგან შექმნილი ხელოვნების ნანარმოებებში ამდაგვარი გარინდვა და უსასრულო დადუმება, თანაც უსაზღვრო დროით. ხომ არაა ამ ნანარმოებებში ჩადებული სულის ის მარადიულობა, რასაც ჩვენ ბიბლია გვასწავლის. ალბათ დადუმებული ფორმულაა ამ შედეგებში გაცხადებული

კოსმოსური ძალისაგან, რა თქმა უნდა, უფლის შთაგონებით, პრაქსიტელის ქალის ფიგურაში „აფროდიტე“, ის სიციცხლე და სულიერებაა ჩასახული, რაც კოსმოსში გასვლის შემდეგ მოიხილება და არ გვეჯერა ცოცხლებს. აქ მაღალი ღვთიური სულიერებაა, რომელიც ჩვენგან განუსაზღვრელი მანძილითაა დაშორებული, ანდა პირიქით... ხოლო ცხოველურში დროებითი ყოფნა, მინასავით ტლანქი თვისების შენაძენი. მაშინ, აბა რაა დიდ ხელოვნებაში გაცხადებული სული, თუ არა მოდელი და ნათესაური ფორმა კოსმოსურ სივრცეში? უფრო მძლავრი და დინამიური სახე, სულის გარდა, ხომ არაა უმეტესად მაღალი სისტემა, რომელიც იტევს პიროვნულის ყოველგვარ თვისებას (ინდივიდი – ხასიათი, აზროვნება, გენი, განცდათა დამოკიდებულება, სიყვარული, მაღალი, ღვთიური ზეობით). ყოველივე ზემოჩამოთვლილი, მინდა დავიჯერო, რომ ემორჩილება სულზე უფრო მაღალს, რაც კოსმოსურში შემავალი უსახო და უხილავი ორგანოა, რომელიც სიკვდილის შემდგომ გადაეცემა და ვინ იცის, უახლოესი მზის სისტემის იქითა შორეულში როგორი ფორმირებაშიღებულა აბსტრაქციაა. შეიძლება დავეთანხმო დიდ ფილოსოფოსს, რომ ადამიანი სიკვდილის შემდგომ ქრება ატმოსფეროში?! არა, რადგან უკვალოდ თუ უსახოდ არაფერი ქრება ამქვეყნად, ყველაფერი ემორჩილება იმ დიადურს, რომელიც გარდაქმნების-გარდასახვების და განახლების ციკლს ექვემდებარება. სიკვდილის მერმინდელი მოვლენები უფრო ჩასანვდომია, ვიდრე დაბადებამდე და დაბადებით მოსვლა. მარტო სიციცხლის გაჩენის საკითხი კი არაა, არამედ უფრო ღრმა მოვლენასთან გვაქვას საქმე, რამეთუ უხილავ მოვლენათა უსასრულობაში გავდივართ. უთუოდ უდიდესი დრო და გონი სჭირდება ამ სასწაულში ჩანვდომას. მაგ დრომდე კი ადამიანი ჩვეულებრივ გააგრძელებს ტანჯვას. საიდუმლოებათა ფარდის ახდის შემთხვევაში შეიძლება ადამიანმა სიკვდილის მოსვლა არაფრად ჩააგდოს. ადამიანი ღვთიური არსებაა და უკვალოდ არ ჩაინთქმება სამყაროს უსასრულობაში...

დღევანდელი დღე, როგორც მოგახსენეთ, ავღრიანია და დილიდან კოკისპირულად წვიმდა. თბილად ჩავიცვი და ნელი ნაბიჯებით დავაბოტებდი პარიზის წვიმიან ქუჩებში. რამდენიმე სეზონური სახატავი მოტივიც ავირჩიე – უფრო ლუვერის ეზოში და მის სიახლოვეს. მერე სტუმრად ლუვერში გახლდით და სამუდამოდ დაბ-

მულ მშვენიერება–სილამაზეთა სახეებს გადავხედე, რომელთა უმეტესობა კოსმოსური სევდით არის განმსჭვალული. მხოლოდ სევდაა ყველგან, მზის ნათებაშიც. წარმოიდგინეთ, სინარულის და გალაღების დროსაც სევდის განწყობილება იმორჩილებს ყოველივეს.

ზემოთ აღწერილი უცნაური ფიქრები და აზრები ქანდაკება „ნიკეას“ გვერდით მჯდომს მომივიდა, ვინ იცის, განგებამ რომელი ათასწლეულის შემდგომ მეც მათქმევინა და ჩემს მერმე, დიდი ხნის შემდეგ, ახალი ცივილიზაციის ადამიანებს უფრო დამაჯერებლად ალაპარაკებს. ეს ხომ მარადიული თემაა კოსმოსურ სივრცეში...

3 ნოემბერი, 2002 წ., პარიზი, „სიტედეზარ“. ოხ, ამ ნოემბრის თვის დროე, როგორ მწარედ იკბინები. დღეს დილიდან ცვალებადი ამინდი დაიწყო. თემა ლუვერის ეზოში არჩეული მქონდა, ვადანთლებული ნაბლის ხეებით. ახლა საუკეთესო პერიოდია ჩემთვის, რათა ფერის პრობლემები დავძაბო და ტონალობა ავნიო. იმატა პარიზში ნარინჯის ფერებმა, ყვითლებმა და იქვე მუდმივი ვერცხლის და ცისფერების ცვლაა. ჩემდა სინანულად, არჩეული მოტივი ვერ დავიწყე, რადგან წვიმა და მზე არ ჩანდა. შემდეგ ლუვერის პატარა ტრიუმფალური თალის გვერდით დავდექი და ლუვერის მარცხენა ფრთის ხატვა დავიწყე, რათა, წვიმის შემთხვევაში, უცხად თაღში შემეფარებინა თავი. ასედაც მოხდა, სამჯერ მაინც მომიწია ჩემი ბარგ-ბარხანით – „ეტიუდნიკით“ და სურათით – თაღში თავის შეფარება, რაშიც ფრანგი გოგონები სიცილ-კისკისით მეხმარებოდნენ და ისე მარბენინებდნენ ყველაფერს. სადამოს, მრავალჯერადი წვიმის შემდგომ, მზემ გამოიხედა, თითქოს ზეცის საპურობილიდან გამოაღწიაო და ლუვერის სამხრეთი მხარე ძლიერ გაანათა – სასწაულებრივი სანახობა იყო. ფერთა მაღალი ჟღერაობა და მისი ორკესტრი ცამდე წვედობდა, სინარულით ახმაურდა გარემო და ლუვერის სასახლემ ზეციური სახე მიიღო. ოი, თქვენ, იმ ქვეყნად მყოფნი, განახათ ეს სილამაზე-მეთქი! ცა გადასერა ულამაზესმა ცისარტყელამ, რომელიც ლუვერის ერთ-ერთ ქიმზე მთავრდებოდა. გაკვირებული მივჩერებოდი. ათ წუთს გაგრძელდა ეს საოცარი სანახობა, ალისფერი მზე, ცეკვა-თამაშით, დასავლეთისაკენ მიექანებოდა...

ლიტერატურული ბკერდი

ცხრა აპრილის ეძო

ჩემო ვარსკვლავო,
ჯვარზე გაკრულო,
რა დაგვაინწყებს, რაც მოხდა გუშინ,
სინათლის დები ნიჩბით დაკლული
კენესიან ფიქრში, ტირიან ნგულში.

სიყვარულისთვის
რატომ ვისჯებით
ან ტანჯვისათვის რატომ ვარსებობთ,
ტანდაჩეხილო, კობტა ბიჭებო,
მზეჭაბუკებო, კეტიტ ნაცემო...

ვმღეროდით ერთად
ხელში სანთლებით
და ტაძარს ჰგავდა სივრცე ქალაქის,
სხვა სინათლეში იდგა ქართველი-
მამულისა და ღმერთის ზვარაკი.

მერე მოვიდნენ
სიკვდილის მხრიდან
რკინის შუბლებით, მღვრიე თვალებით
და დაიშალა კუნძული წმინდა
და ცის ცრემლებად იქცნენ ზარები.

დაბზარულია
ჩრდილი ღამეთა,
სუსხიანია შუქი დღეების...
ვლოცულობ, მუხლის ღონე წამერთვა,
ჭრილობიანი მტკივა მზეები.

მწარეა ძილი.
სიზმრად განახულობთ,
ახდეს, რაც თქვენმა ფიქრმა ინებოს,
ანგელოზებო, ნიჩბით დაკლული,
კობტა ბიჭებო-უფლის შვილებო!

ერთხელ შენც განახე სიკვდილო
ჩაგძინებოდა მთაზედა
ვიფიქრე გავუსწორდები
ხელიც გავიკარ ხმაღზედა
მაგრამ ვერ გადმოგიქნიე
მზე დაგფენოდა ტანზედა.

დავიხარე და გაკოცე
ნამოკიდებულ თმაზედა.

ტრაგედიის ეძო

პატარა ქვეყნის დიდი დარდი
ალარ გაძინებს,
ერთურთის ტანჯულ სახეებზე
ვხედავთ სამძიმრებს.

პატარა ქვეყნის დიდი დარდი
გაძინებს ალარ,
ყველგან ტკივილის ნათებაა-
დაბლა თუ მაღლა.

ალარ გაძინებს დიდი დარდი
პატარა ქვეყნის,
ციდან დაგხედავს წინაპარი
და მშვიდად გეტყვის:

„უფსკრულს ვერ ამჩნევ,
ცოტა დარჩა დრო და მანძილი.
დღესაც გაბრუებს
მარილი და თაფლი მაცილის.“

არ უნდა გჯობდეს ჩრდილის ჩრდილი
და ლანდის ლანდი,
ღმერთს დაუბრუნდი
და გახდები მძლეველი დარდის.“

ფერმკრთალი სივრცის ჭრილობები
სტკივით არწივებს...
პატარა ქვეყნის დიდი დარდი
ალარ გაძინებს!

დედა-სამშობლო!
მის სიყვარულს,
დიდს და სევდიანს,
ვერ შეეღვი,
როგორც სითბოს
ზეცის ნათლისას.
დედის მანძილი
და სამშობლოს
დროშა ერთია!
ორივე წმინდა ნაწილია
ღმერთის კალთისა!

ი ა ლ - კ ი ა ლ ი

სამაია ალვების,
მუშაითი ხვიარა.
სხივები და ღარები,
ერთნაირად კრიალა.

მოლივლივე ზოლები,
ზვინები და ურმები.
გარინდება გონების
და გალობა გულების.

სიმწვანეში ქალ-ვაჟი
/ცხადია თუ ზღაპარი?/
და შრიალი ყანაში,
როგორც ლოცვა ცამყარის.

ექოები, ქორები
და ქარაფი ამაყი.
ქანაობა მორევის,
გაელვება კალმახის.

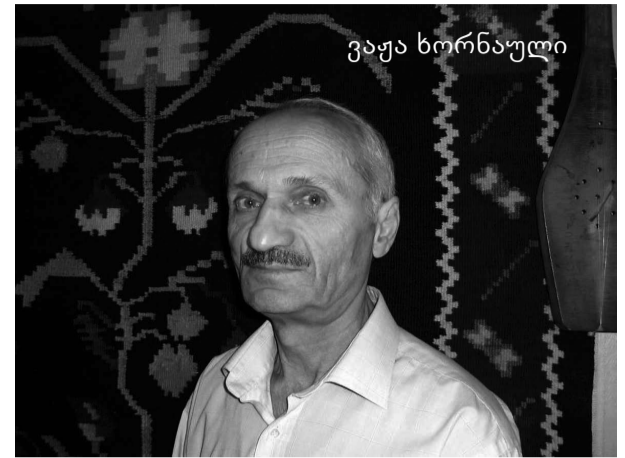
წყარო, იქვე მენყერი,
ბებერ კოშკთან ლეგენდა.
ქორწინება მერცხლების
ჭერქვეშ, დედა კედელთან.

განყვეტილი ქამანდი
და კაფია ცელების.
საოცრება მარადი -
სიყვარულის ხელები.

ცეცხლზე გავლა ჩრდილისა,
მწვერვლების ხარება
და ფერების თილისმა
ანთებული პნკარებად.

არწივების ყაშყაში,
კვალი ძველი ავდრების.
მოკვდავების ტაძარში
უკვდავების სანთლები.

მზე-წყურვილის მიზეზი,
მონატრება დღეგრძელი
და ზესკენელის სივრცეში
საიდუმლო ქვესკნელის.

ვაჟა ხორნაული

ქარში სითბო ბედისა,
დარდი იის თვალებით.
ნაჩვენები ღმერთისგან
სხვა სამყაროს კარები.

ოქრო და ქვიშა მარადისობის
/ვერ გამოლიეს სითბო ბინდებმა/.
ვინც გენატრება, განა ის მოდის,
ვისაც არ ელი, ის მოფრინდება.

ნაყანევი და ნაპირმზითალი,
დავინყებული გზა და ცელები.
ნაქცეულ ვაზთან ლანდი წმინდანის,
ჭალარა ხავსი სანახელების.

დამსკდარ კედელზე მწვანე რტოები,
სხვა წყაროები და სხვა წრეები.
ლოცვა-ვედრება სამრეკლოების,
სევდა ჩამქრალი სამარეების.

მწვერვალთა მიღმა ცისკრის გალობა,
ჰორიზონტებთან ცის მოდიდება...
მხსნელი ვინცაა, ის კი არ მოვა,
ვინც შეგინირავს, ის მოფრინდება.

კაცი-სანთელი, კაცი-მახვილი

მერაბ კოსტავას

სევდიანია მამულის მზერა,
ცრემლიანი ხმით შრიალებს ყანა
და კვლავ ვიგონებ კოსტავას მერაბს,
ვით ღმერთისაგან მოვლენილ ზვარაკს.

კაცი-სანთელი, კაცი-მახვილი,
ტანჯულისაკენ განვდილი ხელი,
მარადიული ომით დაღლილი,
სიტყვით მკურნალი და სიტყვით მკვლელი.

არწივის გულით, ბავშვის ღიმილით
ჩვენთვის ეკლიან ქარებში მდგარი:
კაცი-სიმღერა, კაცი-ტკივილი,
მეხდაცემული ტაძრების ფარი.

სულ სხვა განევა, სულ სხვა გმირობა.
საქმით-ათასი და რწმენით ერთი.
კაცი-ქცეული ფიქრის ჭრილობად -
იმ ქვეყანაშიც ლოცულობს ჩვენთვის.

სივრცეებს სტკივა მამულის მზერა,
წინაპრის სევდით შრიალებს ყანა
და კვლავ ვიგონებ კოსტავას მერაბს,
ვით ღმერთისაგან მოვლენილ ზვარაკს.

ლიტერატურული ბჰერდი

უბრალო ქობი, ღმერთის მოწნული -
ესაა ჩემი კოშკი, ტაძარიც.
აქ ვიტანჯები და აქ ვლოცულობ,
აქ მიკიდია ლექსის ხანძარი.

აქ ყვავილობენ ჩემი დღეები
და სიყვარული-ხატი დღეგრძელი.
ლექსი-ესაა ოქრო მზეების
და მელოდია ზესკნელ-ქვესკნელის.

ლექსი-ესაა სივრცის წყურვილი,
ჰორიზონტების ხილვა და განცდა,
აუმღვრეველი ხმით და დუმილით
მიახლოება მეშვიდე ცასთან.

ლექსი-ესაა გულში მახვილი,
მაცოცხლებელი, წმინდა ფხიანი,
ფიქრის ნექტარი, კალმით დაღვრილი,
და უკვდავების წყაროს წკრიალი.

ხან სევდიანი, ჯვალის ფერივით,
ხან მხიარული დილის სხივივით,
ღმერთის კალთიდან ამოფრენილი
ბელურას ხმა და ორბის ყივილი.

ცეცხლში დგომა და ქარში ტორტმანი,
ნაუქცეველი რკინის კლდესავით,
ჯოჯოხეთიდან სანთლის მომტანი
და უდაბნოში იის მთესავი.

სიტყვა, ქცეული სამოთხის ფრთოსნად,
ვარსკვლავის ფეთქვა, ნათება ფესვის.
ამ ქვეყანაზე მეორედ მოსვლა -
ესაა ლექსი!...

სიცოცხლეს გაგილამაზებს
ქალი სულ მოლოდინშია
სულ სიყვარული სწყურია
ღმერთის ხმებით და დუმილით
გაბრწყინებული გულია.

ნამივით აუმღვრეველი
სალამურივით უბრალო
ვინც ხატად უწამებია
ენიერება და უგალობს.

სიცოცხლეს გაგილამაზებს
როგორც აისი ყანასა
შენთვის არ დაერიდება
არც ხანძარს არცა დანასა.

ზეციერისგან ნაკურთხი
ღვინო თაფლი და პურია
უსიყვარულო დღეები
მისთვის ბნელი და კრულია.

ქალი სულ მოლოდინშია
სულ სიყვარული სწყურია.

მარჯხ ბაჲიშვილი

ქრისტე აღსდგა!

ამ ლექსს ვწერ უდიდესი კრძალვითა და რიდით, - ჩემი სულიერი მოძღვრის კურთხევით.
„- ვაი, რა კარგი საჩინო რა ავად მიგიჩნისო, დიდება მოთმინებასა შენსა - უფალო იესო!“

ზესასწაულებს ახდენდი ირგვლივ,
მკვდარი დგებოდა ღვთისნიერ ხმაზე,
მაგრამ... გაგყიდეს ოცდაათ ვერცხლად...
ეკლის გვირგვინი დაგადგეს თავზე...
ცოდვის შვილებმა ბარაბას ნაცვლად,
სასიკვდილოდ შენ, - იესო გიცნეს...
უნდობლად, ურცხვად და უმოწყალოდ,
სახეში უღვთოდ შოლტები გირტყეს...
ითხოვდნენ დასჯას თავგამოდებით,
თუმც გუშინ ბზის რტოს გიფენდნენ გზაზე,
ზურგს მოკიდებულ მაგ მძიმე ჯვარით,
მიგაცილებდნენ გოლგოთას მთაზე...
დაფლეთილ ტანზე გეკიდა ცეცხლი,
სისხლის კურცხლები სცვიოდათ თვალებს...
განანამები სულის ამოხდას,
უხმოდ შესთხოვდი ზეციურ ძალებს...
სიკეთის მთესველ დაუღლელ ხელებს,
გლეჯდნენ ლურსმენები სიძველის ჟანგით,
წყურვილისაგან დახეთქილ ტუჩებს,
გულქვად გილობობდნენ ძმრიანი ბამბით...
ნათელი სახე ტკივილისაგან,
დაღარა სიმწრის ცრემლების ნამმა,
საშველი მაინც აღარსად სჩანდა,
სდუმდა ზეცაში, - ღმერთი და მამა...

„რად მიმატოვე“, - იყო ბოლო თქმა...
დახარე თავი, აღმოხდა სული...
აღარ გაკმარეს, გინგგრიეს ფერდი,
და ჯოჯოხეთი მოგაგეს სრული...
თუმც ეს არ იყო წილყრა სიკვდილთან,
მას ჯოჯოხეთის განუხვენ კარი,
გამოიხსენი წამებულთ სული,
და გარდასახე მაცხოვრის ჯვარი.
არ აზეიმე ძალა ბოროტი,
მხოლოდ სამი დღე დაგერქვა მკვდარი,
მალალმა ღმერთმა გაფრქვია მაღლი,
გაფანტა ირგვლივ გლოვა და ზარი.
რა მოკლე იყო სიკვდილის როკვა,
რა უაზრობა - ჯდომა ნადიმად,
უსატიკესად დამარცხდა იგი,
- იესო აღდგა, აღდგა ნამდვილად!
სასუფეველში ეახლა მამას,
განუშორებლივ გვერდით რომ ახლდა,
მის წინ მუხლებზე დავდგეთ ყოველნი,
ის სამუდამოდ-მკვდრეთიდან აღსდგა!
მალალი ღმერთის ძე საყვარელი,
წუთისოფლისთვის მზრუნველნი ანდა,
მამამ ინება, და ჭეშმარიტად,
უფალი აღსდგა, უფალი აღსდგა!

გილოცავთ...

ტანჯულ მამულზე ფიქრით და დარდით,
ერთი დღეც აღარ ყოფილხარ მშვიდად.
„მამული, ენა, სარწმუნოება“,
უნდათ ჩანისლონ, - ბატონო ზვიად.
განგამის ზარებს რეკენ შორიდან,
გასხვისებული ზარზმა და ოშკი,
განრისხებული კლდეში შეჭრილა,
ძაძით მოსილი კოლხური კოშკი.
სიტყვის დიდოსტატ მამის საფლავთან,
ვარამით სავსე მიგქონდა გული,
შემოგკიოდა გამწარებული,
ივერთა ქვეყნის დაჭრილი სული.
და აუჯანყდი მონსტრს უშიშარი,
ურჩხულს ებრძოდი შიშველი ხელით,
რომ სალოცავი შენი მამული,
არ ყოფილიყო მოცული ბნელით.
ძმა - შენაფიცთან, - დაუღლელ ბრძოლით,
გამოაფხიზლე მძინარი ერი,
ეკლიან გზაზე უძლოდი დიდხანს,
დროშა გიძლოდა შვინდისა ფერი.
წმინდა მარიამ ღვთისმშობლის წილხვედრ
მხარეს ლოცავდა მაღლით უფალი,
ილიას სულმა ჰპოვა სიმშვიდე,
დაერქვა მამულს - თავისუფალი.

სულს კვლავ მოსწყურდა მოსალოცად, -
წმინდა ტაძარი,
გულში მინთია ფორიაქის,
მწველი ხანძარი.
მარტოსული ვარ უბედობის
ჩამონათალი,
ამორძალების შორეული,
ჩამომავალი.
მუხლებს მოვიყრი სალოცავად, -
აგერ ტაძარი,
მალალ ღმერთების სიყვარულის
გულს სწვავს ხანძარი.

არ ისვენებდნენ მხოლოდ ბოროტნი,
ცოფიან ძალთა გაისმა ყეფვა,
აღარ დაინდეს დედა-სამშობლო,
შურმა და ბოლმამ წაართვათ ხედვა.
და გაგიმეტეს მუხანათურად...
ნატყვიარ შუბლზე დაგდინდა სისხლი...
ისევ იუდა... ისევ ბარაბა...
იმარჯვა ეშმამ... განწყვიტა სიმი...
ერთი კაენი რას დაგაკლებდა,
კაც-ჭამიათა გეხვია ხროვა...
მაგრამ განკითხვას ვინ გაქცევია,
სასწორით ხელში თემიდა მოვა.
სასუფეველიდან კვლავ მამულს მწყემსავ,
დამწუხრებული დაჰყურებ მიწას,
აღშენებული დიდი დავითის,
ივერთ ქვეყანა „ყვავ-ყორნებს მიაქვს“.:
შენ ყოფილიყავ, ვინ შებედავდა,
მინის ყოველ გოჯს კალთით ფარავდი,
გესროლეს... მაგრამ მაინც ვერ მოგკლეს,
და პრეზიდენტი დარჩი მარადი...
ჩვენ კი რა გვეთქმის, ვართ შერცხვენნილი...
ცოდვები გვანვეს... მძიმენი ფრიად...
ოცდათერთმეტ მარტს მაინც - ჟამიერ,
დაბადების დღეს გილოცავთ - ზვიად...

ვარსკვლავთ ციმციმი სიბნელეს აკრთობს,
საოცრებას მიმოფანტავს ცაზე,
თვალეებს ხუჭავს ღამე ნანამები,
მოფარფატე ანგელოზის ფრთაზე.
ხვალ კი ისევ დღე განყდება წელში,
გაბრძოლების იქნებ დროა ბოლო,
დაღლილები მივენდობით უფალს,
„სულთათანას“ მოგვაგებებს ქორო.
სიკვდილი კვლავ დაუყვება ბილიკს,
გზად სიცოცხლეს ბასრი ცელით ცელავს,
და მანტიით შემოსილი შავად,
დაუნდობლად მოგვადგება ყველას.

დასაწყისი გვ. 7

გამორჩეულია სომეხმა ისტორიკოსმა გ. ადონცმა. ის წერდა „არის ასეთი ფასიანი ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ იუსტიციის ერთ-ერთმა ახლო შიამოპაეალმა გაუგზავნა ირანის მმართველს სომეხთის ნახარხარების და სომეხების არმიის მისამართით ბრალდების წერილი. იმპერატორი წერდა, რომ სომეხები მეტად არასაიმედონი და არასანდონი არიან, ისინი ჩვენს შორის ცხოვრობენ და ხლართავენ ინტრიგებს. მოდი თუ შეთანხმდით, მე შევკრებ ჩემს სომეხებს (ესე იგი სომეხებს ბიზანტიის ტერიტორიაზე მცხოვრებთ) და გაგზავნი მათს თრაკიაში, თქვენ კი შეკრებით თქვენები (ესე იგი სომეხები, რომლებიც სასანიდების სახელმწიფოს ტერიტორიაზე ცხოვრობენ) და გაგზავნით ისინი აღმოსავლეთით, თუ ისინი იქ დაიღუპებიან, ნიშნავს - დაიღუპებიან მტრები, თუ მოკლავენ, მოკლავენ ჩვენს მტრებს და ჩვენ ვიცხოვრებთ მშვიდობიანად და უღრტყინველად“. Адонц Н.Армения в эпоху Юстиана. М.1968, с 206-207.

პაკების დიდ პოეტს ევგენი ჩარენცის ეკუთვნის ასეთი ფრაზა: „ჩვენში პირველად ჯერ კიდევ დედის მუცელში ჩნდება“

ქართული ხალხის დიდმა მოყვარულმა და მისი ფასის კარგმა მცნობამ ოვანეს თუმანიანი საუკუნის დასაწყისში თავის ერთ-ერთ დიად ნაწარმოებში დაუხვია: „ვემართებ განკურნება უნდა დაიწყო შეგინდან, იმიტომ რომ ჩვენ შინაგანად ვართ დაკავებული“. ჩვენ უბედური ტომი არასდროს არ იყო პოლიტიკურად დამოუკიდებელი“. ოვანეს თუმანიანი, „რჩეული პროზა“ გვ. 201, ერევანი, 1977.

ერთ-ერთი სომეხი მეცნიერის დასკვნები მოტანილი აქვს თავის წიგნში სტეფანე შაჰიანიანს: „XX საუკუნის დასაწყისში სომეხი მწერალი ვ. ფაფაზიანი სომეხების განვითარების ცნობების მოცემისას წერს: „სომეხი ხალხი იყო სრულიად უცხო, გაუნათლებელი, ველური და უპირველეს ყოვლისა შეუგნებელი. ადამიანები ძირითადად დაკავებულნი იყვნენ დარბევებითა და ფაჩალობებით... ისინი მსგავსად ჩრდილოელი ველურებისა ცხოვრობდნენ ნადირობით“. Степан Шахьян . Избранные произведения . Том 1, с.390.

დღევანდელ სომეხთა უმრავლესობა მოდებული არის რა მიუღწეველია, ექვევან ვალბ თვითრეკლამას და თავიანთ თავს ასაღებენ დანარჩენი კაცობრიობის განმანათლებლებლად და ქრისტეს სჯულის კანონს ქრისტიანობის მატარებლად, სინამდვილეში კი მათთვის მეტად საჩივრო რამეებთან გვაქვს საქმე. სომეხთა ქრისტიანობას ასე წარმოაჩენს მთელი რიგი სომეხი მეცნიერებისა:

„სომეხი ეკლესია, შეიარაღდა რა ქრისტიანული დროში, ყოველ დროს ანადგურებდა ისტორიული აღმართისა და მისი განუყოფელი ნაწილის ყარაბაღის (არცახის) ხალხებს და იცოდა შეგუება ისტორიული სიტუაციას, სამსახურს უწყველად სეფევიდებს, შემდეგ რუსეთის იმპერიას, ზუსტად ისე, როცა თავის დროზე ემსახურებოდა ბიზანტიას, ირანულ სასანიდებს, არაბ ხალხებს და მონღოლებს“. ნ. ს. ვარაპეტკოვი, „ამიერკავკასიის ქრისტიანული ძეგლები“

თანამედროვე სომეხი მეცნიერი ა. პერიხანიანი, დასტურებს რა ამ აზრს, წერს, რომ „იმ დროისათვის სატაძრო პროსტიტუცია წარმოადგენდა რიტუალურ ადათს, რომელშიც მონაწილეობდა საზოგადოების ყველა ფენა, დაწვეული არისტოკრატიიდან დამთავრებული მონებით. Периханиян А.Г.Храмовые объединения Малой Азии и Армении.М.,1959,с.129.

მეორე სომეხი მეცნიერი ქაფანციანი აღნიშნავდა სომეხი მეფეების ძველი დროის სხვა ნიშნ-თვისებასაც, რომელიც უტოვლდებოდა პროსტიტუციას. ის წერდა „პაიასების მეფე დივლი დაზე დაქორწინდა“ Капанцян Г.Хайаса.,с119.

სომეხი მეცნიერი ზაჩატურიანიც აღნიშნავს მოცემული ტრადიციის ბატონობას სომეხ მეფეთა შორის, ჯერ კიდევ ქრისტიანული ჟამთააღმწერლობის დასაწყისში. Хачатрян А. История Армении в клинописный период.Эреван,1933,с.49.

ქაფანციანიც აღასტურებს, რომ ანაიტის ეკლესიაში „მომსახურებას უწყვედნენ საეკლესიო პროსტიტუტკა-ხიეროვლები“ Капанцян Г. Хайаса, с.86.

გარდასულ დროთა ქრონიკებში კი ვაწყდებით ასეთ შემზარავ ფაქტებსაც:

„ამ დროისათვის სომეხებს შორის იყო კანიალიზმის შემთხვევებიც. სომეხი წყაროების ცნობების მიხედვით, სომეხები ჰყიდდნენ თავიანთი თანამემამულეების ხორცსაც. მაგალითად 326-408 გრამი ადამიანის ხორცი იყიდებოდა 100 დეკანად. სომეხები ადამიანის ხორცს დაკონსერვებული სახითაც ჰყიდდნენ“. Армянские источники о монг.... с.27.

მე-5-ე საუკუნის სომეხი ისტორიკოსის ფავსტა ბოზუღიანის სიტყვებით, „სომეხებმა მხოლოდ გარკვეულად მიიღეს სახელწოდება „ქრისტიანი“, ასე რომ კერპთაყვანისმცემლობა კიდევ უფრო აგრძელებს გამოვლინებას საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცხოვრების სხვადასხვა სფეროში“. Налбандян

В.С.Армянская литература .М.,1976,с.18.

„ხალიფმა აბდულ მელიქმა, გააუქმა რა ალბანეთის ეკლესია, დაუქვემდებარა ალბანელი ქრისტიანები სომეხ ეკლესიას და სომეხთის საკათალიკოსოს, ამ დროიდან დაიწყო სომეხური ეკლესიის მიერ ძველალბანური კულტურის სისტემატიზირებული განადგურების პროცესი“ - ამას აღასტურებს სომეხი ავტორი ტერ-გრიგორიანი. ის წერდა „მოსე კაკავანცის ნაწარმოებმა (ალბანელი ისტორიკოსის) ჩვენამდის ვერ მოაღწია სრულყოფილი სახით. სომეხმა ბერებმა, რომლებიც აწარმოებდნენ მოცემული ნაშრომის თარგმანს სომეხურ ენაზე, სომეხი კათალიკოსების ბრძანებით დაუშვეს უამრავი გაყალბება“. Тер-Григорян. Борьба Аршаха с арабскими захватчиками в IX веке. Б, 1942, с 42.

მოსე ხორენელი წერდა, რომ სომეხურმა ეკლესიამ არაბთა ხალიფატის დახმარებით 704 წელს ალბანური ეკლესიის თავის ქვეშ დაქვემდებარებისას სრულიად განადგურა რაც ალბანურ ენაზე იყო დაწერილი ალბანეთის ისტორიის შესახებ. Моисей Хоренский. История Агвании. Кн 1, гл.12.

საინტერესოდ გვიხსნათ სომეხურ ხასიათს არმენი ლეონ მელი-შახნაზარაიანი თავის ნაშრომში „სომეხი ხალხის ხასიათი“:

„სომეხი ხასიათი მიეწევა ყოფნის საკუთარი სტიქიის გაშუქებას, მისთვის მიუღებელია ნაკლებად ცნობადობა. სომეხი „სარკის წინ ცხოვრობს“, გამუდმებით შესქერის საკუთარ თავს ყოველი მხრიდან: როგორ გამოვიყურებ, გავაკეთე კი ვეღვაფერი სწორად და როგორ მიიღებს ამას სამყარო?“

„პრიმიტიული და პროვინციული სომეხურ ნაციონალიზმს ხშირად შესწევს უნარი გადაზარდოს ნებისმიერი სხვა ერის წარმომადგენლებთან კომპლიმენტარული თანაცხოვრების, რაც არსებითად აერთიანებს ხალხს, შესაძლებლობის სრულ უარყოფაში. ამ შემთხვევაში სომეხური ნაციონალიზმი ადვილად გარდაიქმნება ნაციონალურ ამპარტაუნობაში, სხვა ერის წარმომადგენლებს შორის რაიმე ღირსების არსებობის უარყოფად: პრესტიჟის საკითხად ხშირად ხდება სომეხური ძირების ტენა სხვა ხალხების გამოჩინებლად მოღვაწეობაში.“

სომეხი ამ ფართოდ გაერკვლებულ დაავადებაში არ იცან შექერება, „პოულიბონ“ რა სომეხებს ყველა ხალხთა გენებს შორის. ამგვარი ძიებები ხანდისხან ყალიბდება ფართოდ რეკლამირებულ (და უნდა ითქვას ხალხის წიაღში მეტად პოპულარულ) „სამეცნიერო“ შრომებში, რომელთა უმთავრესი მიზანია, ყოველი ხედავთ „დაამტკიცონ“ სომეხი ხალხის ეს განუყოფლობა“.

ნათქვამია, „მუხჯის ენა დღემდე იცის“, ვერაფერს შეუძლებს პატიოსან სომეხ მეცნიერს! ინტერესიკლებული არ იქნება ისიც თუ გავკვირდებით უცხოელი მოღვაწეების გამოჩინებებს სომეხი ხალხის ისტორიაში და სომეხური ენის შესახებ, რომლებიც ნაილად წარმოაჩენენ ხასხს ამ ხალხისას:

ტაციტუსი წერდა, რომ „სომეხები მათი ორპირი ქმედებით იწვევდნენ ხან ერთი, ხან მეორე ქვეყნის შეიარაღებულ ძალებს მათ მიწებზე, ხასიათის სირთულით ისინი ჰკვანან პარიეტებს, აღირიენენ მათში ქორწინებებით, თავისუფლება მათთვის უცხოა, ისინი მეტადვე მიდრეკილნი არიან მონობისკენ“ Тацит Корнелий.Сочинения.т.2,СПб,1887,с.395-396.

„სომეხი, როგორც სახელმწიფო, არ თამაშობდა რაიმე მნიშვნელოვან როლს კაცობრიობის ისტორიაში, მისი სახელწოდება იყო გეოგრაფიული ტერმინი, გაერკვლებული სომეხების მიერ, ის იყო ასურელების, მიდელეების ირანელების, ბერძენების, მონღოლების, რუსების... - დავათა განთავსების არენა“ (პ. კერო პატკანოვი. ვანის წარწერები და მათი მნიშვნელობა წინა აზიის ისტორიისათვის . СПб.1981, стр. 36-37. მაგად ნეიმანის წიგნიდან „არამენია“ СПб, 1899.)

ჩვენ ჯერ კიდევ არ ვსაუბრობთ სომეხური სახელმძღვანელოების შესახებ, რომლებმაც თავიანთ თავზე აიღეს ყველა მათი მუხობის „გაკულტურების“ ყოვლისმომცველი მისია. სახელმძღვანელოებში, რომლებმაც წერია ამ ვაი სახელმწიფოს - „დიდი სომეხთის“ შესახებ. საეკლესიო სკოლებში დიდი სომეხთის რუკებიც კი ვრცელდება, რომლის დედაქალაქს წარმოადგენს თბილისი და რომლის საზღვრები ვორონეჟამდისაც კი აღწევს“

„სომეხებმა დაიწყეს ადგილობრივი მოსახლეობის სისხლის გამოწოვა. არ დაკმაყოფილდნენ რა ამით, ისინი აწარმოებდნენ ადგილობრივი მუსულმანი მოსახლეობის რეპრესიების დაცემის პოლიტიკას, მომავალში მათი მიწების მითვისების მიზნით“. (რუსი მკვლევარი ვ.დ. ვილიკო. В.Л. Величко. „Русское дело и международные вопросы. - Полное собрание публицистических сочинений“. Том 1. СПб., 1904).

ისტორიკოსი ა. ანისკო XIX საუკუნის დასასრულს წერდა: „იმასთან კავშირში, რომ არ შემონახულა არაფერი, რაც მოწმობდა ძველის სომეხების პოლიტიკურ სიძლიერესა და კულტურის მნიშვნელობაზე, საჭიროებს ვიფიქროთ, რომ ისინი არც პირველს ფლობდნენ და არც მეორეს. ეტყობა ისინი ყოველთვის მცირერიცხოვანი და ველური ტომები იყვნენ. არასდროს ფლობდნენ სრულ პოლიტიკურ

დამოუკიდებლობას. უკავშირდება სომეხთა შემოქმედების ხილარება. საუბარი მეცნიერებაზე საერთოდ არ შეიძლება. სომეხებს თავისი არსებობის მანძილზე არაფერი შეუქმნიათ თვითმყოფადი“.

მკვლევარი ვ. ელიზბეგია წერდა: „მთელს ლენინზე გაბნეული სომეხები იყენებენ იმ ხალხთა ადათებს, ტანსაცმელს, ტრადიციებს, სადაც ისინი ცხოვრობენ. თურქეთში სომეხს თურქისაგან ვერ გამოარჩევ, სპარსეთში სპარსისაგან“.

„სომეხებს ძალუთი გაუფუჭონ ცხოვრება ნებისმიერს. ისინი არიან ორმაგი მოქალაქეობის ადამიანები, ორმაგი სტანდარტისა, ესე იგი „მხეცუნები“ გარკვეული საცხოვრისის გარეშე“. М.Тагаев, „Москва, или Центр международного терроризма и геноцида“.

„სომეხი ეთნიკალიზმა მხოლოდ ძალას. მათთან ურთიერთობაში თავი მაკერად უნდა გეჭვიროს, არავითარი ლმობიერება. თუ ამგვარი ხდება, ის იქცევა როგორც პატრონის მომტყუებელი მონა, რამეთუ მათი წინაპრები დაცემული მონები იყვნენ. მის ტვიზში თავისუფალი ადამიანის ელემენტები ისტორიულად არ წარმოქმნილა. ამიტომაც სომეხებს არ შესწევს უნარი აღიქვან ნორმალური საკაცობრიო თანაცხოვრების წესობრივი საწყისი“. (ველიკო, „Кавказ“).

„მე მათთან (სომეხებთან) არასდროს შემეძლო მოლაპარაკება. მათი ემპატიობა საკმაოდ გულსამრევი, სიმდაბლე საკმაოდ აუტანელია, უნამუსობა იმსახურებს სინანულს“ (ფრანგი მოგზაური გრაფი დე შოლეი).

„ეს ეკლესია გარკვეულ პერიოდში ფულის გამოყვლების თავშესაფარი იყო. ამ მონასტერმა ჩემში უფრო პოლიტიკური ცენტრის შთაბეჭდილება შექმნა, ვიდრე რელიგიური ცენტრისა“. (ფრანგი მეცნიერი დე ბანი. ენშიამინის ეკლესიაში ვიზიტის შესახებ).

ფრიდრიხ ნეტელი: „სომეხი მონები და კონკუნებები იყვნენ პირველი მოცუკვავები და პროსტიტუტები, რომლებიც ემსახურებოდნენ კორინთში (ფიროდიტეს კონკუნებები) და ინდოეთის ტაძრებშიც კი“.

კარლ მაქსი: „სომეხები პირველი ერაი, რომელთაც დაიწყეს თავიანთი ქალების გამოყენება სხვა ხალხების ქვეშეგებად, როგორც გადარჩენის საშუალება“. ალექსანდრე დიუმა (მამა): „კავკასიური მოგზაურობა“:

„სომეხები ყოველთვის ცხოვრობდნენ მართი ხელისუფლების ქვეშ, რომლებიც ემსახურებოდნენ სომეხის რელიგიას განსხვავებულ რელიგიას. შედეგად კი ისინი ხდებოდნენ ადამიანებად, რომლებიც ძალადუნენ თავიანთ აზრებს, გრძობდნენ და განზოახებდნენ, ხდებოდნენ არამზადები და მატყუარები“.

მისიონრების კავშირის მდებარე მომუშავე ა. ს. არნოლი X საუკუნის დასასრულს წერდა იმის შესახებ, რომ „სომეხები - ესენი არიან თავიანთი გზას აცდენილები, გამოედგებიან და წარმოადგენენ უპასუხისმგებლო მკვლევ ადამიანებს“ (Armenia and Armenians The Presbyterian 23.2.1894).

ინგლისელი მოგზაური ვილსონი: „სომეხები ძუნწები არიან, ანგარეზიანი და სამძრლები, არვის სცემენ პატივს. ისინი უმეტიერად წარმოადგენს განადგობის ოსტატები არიან, ინტრიგების მოყვარულნი“.

ადამ მეცი, წარმოშობით შვეიცარიელი ებრაელი ხალიფატის კულტურის განხილვისას წერდა:

„სომეხები თორებიდან ყველაზე ცუდი მონები არიან. მათ გააჩნიათ უფრომ ფეხები. სირცხვილი არ გააჩნიათ, მათში ქურდობა ძლიერ გავრცელებულია... უხეშობა მათი ბუნება და ენა. თუ სომეხ მონას თუნდაც ერთი საათით დასტყუებს სამუშაოს გარეშე, მისი ბუნება მას მამნეე ბოროტებისკენ უბიძგებს. ის კარგად მუშაობს ჯოხის ქვეშ და შიშით. თუ ხედავ, რომ ის ზარმაცობს, მხოლოდ იმიტომ რომ ეს მას სიამოვნებას ანიჭებს, აი მამის საჭიროა ჯოხის ადება, უთავაზო მას და აიძულე რისი გაკეთებაც უნდა შეინდარ“. (Москва изд-во „Наука“ 1973 г.стр.144, Швейцарский Востоковед А.Мец, 1869-1917 г.эту книгу написал за 25 лет)

„მე მენეწებდა, რომ თქვენ ყველას სომეხები უდანაშაულონი წარმოადგენიათ, უმანკო რვა წლის აგონად. თქვენ ძალან ცდებით. სომეხები, განსაკუთრებით მათი უკანასკნელი მხეციობით დაგვიმტკიცეს, თუ როგორი დემონური და ბარბაროსული ხალხია“. ლორდი ჯურზონი, დიდი ბრიტანეთის ლორდათა პალატის წევრი, 1920 წლის 13 მარტი.

„სომეხები, მსგავსად მოსეს ხალხისა უნდა განხეულიყვნენ დედამიწის ზურგზე, იმ სიმდღრის მოსაპოვებლად, რომლითაც მათივე მბრძანებლების ტვირთქვეშ არ შეეძლოთ თავიანთ მიწაზე სარგებლობა. აქედან წარმოიშვა სომხის უხასიათობის მიზეზი, ის გახდა კოსმოპოლიტი, მისი სამშობლო გახდა ის ქვეყანა, სადაც მას დიდი სარგებლობა და უსაფრთხოებით შეეძლო გამოყენებოდა თავისი მოქნილი ტკუა მოგებისათვის. მაგრამ ამ ურთიერთობებში ზოგიერთი სახით სჩანს მისი სულის მშობრობა. სომეხს სჭირდება წაქეზება ავკარად მომგებიანი საუაჭრო ბრუნვის განხორციელებისათვისაც კი. ამ შემთხვევაშიც ხშირად მოკვლევის დაკარგვის შიში, რომელიც უკვე წარმოადგენს დაწვეული

საქმის წარუმატებლობის მიზეზს... ეს ვეღვაფერი შესაძლებელი იყო გამხდარიყო შევიწროებული მდგომარეობის ნაწილად, რომელიც ისინი იმყოფებოდნენ აზიური მმართველობის დროს. ხან სიმდიდრე წარმოადგენდა ცხოვრებისათვის საშრობებას, ხან კიდევ უხდებოდათ შექმნილის დამალვა. ემპატიობა, მოქნილობა - აუცილებელი თვისებებია გაუნათლებელი, ეჭვრი ხალხებისათვის - ეს კი დამახასიათებელია სომეხებისათვის; მათვის ყიდვა-გაყიდვაში დაშვებულია ყოველნაირი ტყუილი, მოხვედრისათვის ყოველგვარი საშუალება კანონიერია. ისინი დაუფლდნენ ვაჭრობას თბილისსა და მიუღეს კავკასიაში. ასრულებენ ყველა სახის დავალებას, თავს იბერენ ვეღვაფერში, იღებენ ვეღვანაირ კონტრაქტებს, ასრულებენ კომისარატებისა და პროვინციული კომისიების მოვალეობებს. ისინი არიან თარჯიმნები, ჩამშვებები... სადაც შესაძლებლობა აქვთ გამოჩინდნენ ნაზონ, იქ აუცილებლად არიან სომეხები. გამოჩინა - პირველი მრავალი მათი ჩანაფიქრისა და ქმედებისა“. („Обозрение российских владений за Кавказом“, СПб., 1836, стр. 197-199).

ეკვს გარეშე, რომ ზემოთ მოყვანილი პატივცემული ავტორების გამოთქვამები დღესაც ინარჩუნებენ თავიანთ აქტუალობასა და ცხოველყოფილობას, რაიც ვლინდება ჩვენს თვალწინ, ჩვენს თანამედროვეობაში და ამ გამოთქვამების ადრესატი სხვას უკეთესებს, სხვას სწამებს ცილს ქსენოფობიასა და უკეთურობაში, დროა ვიფიქროთ ამაზე და საკადრისი პასუხი მიუზღვათ ავის მხრეკვლებს.

დღეს ამერიკასა და დასავლეთ ევროპაში არსებული მდღერი სომეხური დასახორება უამრავი თანხებს ხარჯავენ სომეხი ხალხის კულტურისა და ხელოვნების „გენიალურობის“ წარმოსახენად. დანაშაულებრივად თვისებენ როგორც მემობელი ხალხების კულტურულ მდიდრებსა და საგანძურს, ასევე საკუთარ ერს ასაღებენ კაცობრიობის ცივილიზაციის მშობლად და აკვსინ დაწმურვად.

არა და სქამე სულ სხვაგვარადაა, მოუხსნილი ისევ თვით სომეხ მეცნიერებს:

დაზარა ალიანი: „სომეხი აშულებს არ გააჩნიათ დასტანები ლექსებითურთ, ვეღვაფერი მხოლოდ ტურქაზუა (აზერბაიჯანულად)“. (Г.Агаян, „Произведения“, т.3).

დ. ალიანი: „სომეხ ხალხსა და მის აშულებს არ გააჩნიათ სიმწვლეები ტურქაზე საუბრისას, ეს ენა სომეხებისათვის თითქმის მშობლიურია... ამიტომაც მღერი ტურქაზე (აზერბაიჯანულად)“. (Г.Агаян, Полное собрание сочинений, III том, Ереван, 1940, стр.331, на армянском языке).

ა. ტერტიანი: „სომეხი ურთიერთობაში და საუბარში მუდამ იყენებდნენ აზერბაიჯანულ ანდაზებსა და გამოთქვამებს“. (А.Тертерян. „Творчество Абовяна“. Ереван, 1941, стр.202, на армянском языке).

მანუკ აბეგანი: „ჩვენს განკარგულებაშია 1700-ზე მეტი ბაიბლიკების სხვადასხვა ვარიანტი. სამწუხაროდ, ჩვენი ენა ღარიბია მრავალნიშვნელოვანი სიტყვებით, უკიდურესად ცოტა გამოთქვამები, რომლებიც ატარებენ ერთსა და იმავე აზრს და ამიტომ ჩვენ მიემართეთ კარგად ცნობილ ტურქას (აზერბაიჯანულს)“ (М.Абегян, „Народные песни“, 1904).

მ. ნალბანდიანი, ცნობილი მწერალი ფილოსოფოსი: „ჩვენი სიმღერების უმრავლესობა ნასესხებია თურქებისაგან (აზერბაიჯანელებისაგან). მე ვიფავე სომეხთა მრავალ საცხოვრებელ ადგილებში. ყოველთვის ვცდილობდი მოსმისა რაღაც სუფთა სომეხური. სამწუხაროდ, ასეთი რაღაც მისმინის საშუალება მე არ მომეცა დღევანდელ დღემდის“ (М.Налбандян: О древних стихах и напевах“, Полное собрание сочинений, I т.).

მ. ნალბანდიანი: „სომეხი აშულებს შესაძლებელია ჩაეთვალოთ სომეხებდ მხოლოდ იმ მიზეზის გამო, რომ ისინი სომეხ ოჯახებში დაიბადნენ“ და „რომ ისინი ყოველთვის ეყრდნობდნენ აზერბაიჯანელი ოსტატების შემოქმედებას“ და „მათ მიერ გამოყენებული მუსიკალური ინსტრუმენტები აზერბაიჯანულია - საზი, სანტური, კამანი ან კამანა, ბალაბა“. (М.Налбандян, Полное собрание сочинений, т.1).

ლეო (არაქელ ბაბახანიანი): „მცირე, შეიძლება ითქვას, უმნიშვლო ნაწილი სომეხური აშულური შემოქმედებისა განეკუთვნება ჩვენს ლიტერატურას. მნიშვნელოვანი ნაწილი დიდი ნაწარმოებებისა (დასტანები, საგმრო ზღაპრები) შექმნილია თურქულ (აზერბაიჯანულ) ენაზე“. (Лео, „История Армении“, III том, Ереван, 1946, стр.1072, на армянском языке).

გ. ლევონიანი: „როგორც სახელები, რომლებიც გამოყენებულია სომეხი აშულების მიერ, ასევე მათი ლექსებისა და სიმღერების სახელწოდებები - ყველაფერი აზერბაიჯანულია“. (Г.ЛЕВОНЯН, „Армянские ашуги“, Александрополь, 1892, на армянском языке).

ზაჩატურ აბოვიანი: „სომეხები მღერიან მხოლოდ ტურქაზე“, „სომეხებს არ გააჩნიათ სიმღერები დას-

ერზაც-ინტელიგენცია ცეროროსტედი ლოქცადურის სამსახურში

ლეილა ცოხია

1991-1992 წლების დეკემბერ-იანვრის ანტიკონსტიტუციური შეიარაღებული სახელმწიფო გადატრიალების შედეგად საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ზვიად გამსახურდიამ ტყვეების სეტყვაში დატოვა სამშობლო და სომხეთის რესპუბლიკაში გადავიდა. ტერორისტული დიქტატურა, ქვეყნის ლეგიტიმური პრეზიდენტის პირობებში, ვერანაირად იგრძნობდა თავს მშვიდად. მათ სომხეთისკენ დაძრულ პრეზიდენტსა და მის მთავრობას „წითელ ხელბურთს“ შეიარაღებული მძევრები დაადევნეს ვახტანგ (ბუბა) კიკაბიძის, ელდარ და გიორგი შენგელაიძის, გოგა ხაინდრავასა და სხვათა შემადგენლობით. სამშობლოს მოლაპარაკებებისა ამ ბანდას (სიგუა-კიტოვანი-იოსელიანი) სურდა დევნილი პრეზიდენტის ხელში ჩაგდება, რომ საკუთარი სისხლიანი რეჟიმი განემტკიცებინათ.

7 იანვარს, სამხედრო საბჭომ სომხეთში, პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას გადმოცემის მოთხოვნით წარგზავნა: ალექსანდრე კავსაძე, ელდარ შენგელაია, გენპროკურორის მოადგილე რევაზ ყიფიანი და შს მინისტრის მოადგილე გივი კვანტალიანი, მაგრამ პრეზიდენტმა გამსახურდიამ ბუნტასთან შეხვედრაზე უარი განაცხადა (წყარო: ინტერნეტ გაზეთი Sana.ge თენგიზ სიგუა; „სომხეთში გაქცეულ გამსახურდიასთან დალაპარაკება ვერ შეეძლებოდა“, 2010-1992 წელს სამხედრო საბჭოს წოდებულმა ტერორისტულმა ორგანიზაციამ 13 იანვარს მეორე დელეგაცია წარგზავნა სომხეთს, 13 იანვრის დელეგაციაში შედიოდნენ: ელდარ შენგელაია (დელეგაციის მეთაური), ჭაბუა ამირჯიანი, გრიგოლ (გიგა) ლორთქიფანიძე, გიორგი (გოგა) ხაინდრავა, ვახტანგ (ბუბა) კიკაბიძე, რევაზ ყიფიანი. ზემოჩამოთვლილი დელეგაცია შეხვდა სომხეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტს ლევონ ტერ-პეტროსიანსა და სომხეთის რესპუბლიკის პარლამენტის თავმ-

ჯდომარეს ბაბკენ არაკციანს (წყარო: გაზეთი „Республика Армения“ № 9 (299) 16.I.1992 გვ. 1 „Делегация Грузии в Армении“ ხუნტის „დელეგაცია“ ისტერიულად მოითხოვდა სომხეთის ხელისუფლებისაგან მათთვის ზვიად გამსახურდიას გადმოცემას. სამხედრო საბჭოს სისხლი სწყუროდა და ამ სისხლის წვეთებს ერზაც-ინტელიგენტებიც ითხოვდნენ.

სომხეთის რესპუბლიკის ხელისუფლებამ იხელმძღვანელა რა საყოველთაოდ აღიარებული ადამიანის უფლებებით, რომლის რატიფიკაცია ყოფილი სსრკ ტერიტორიაზე პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას ინიციატივით 1991 წლის 15 სექტემბერს განახორციელა უზენაესმა საბჭომ (პირველმა, ყოფილ საბჭოთა რესპუბლიკებში), კატეგორიული უარი განუცხადა მათ.

ასე ჩაიშალა ე.წ. სამხედრო საბჭოსა და ერზაც-ინტელიგენტების მცდელობა 1992 წელს ლინჩის წესით მოესპოთ ზვიად გამსახურდია, თუმცა ერთი წლის შემდეგ, 1993 წლის 31 დეკემბერს, მათ ეს სრულიად საიდუმლო ვითარებაში მაინც განახორციელეს.

ერზაც-ინტელიგენტებმა სამხედრო საბჭოს დაველებით ზვიად გამსახურდიას წერილი მისწერეს სომხეთის ინტელიგენციას, რასაც ეთავაზობთ ქვემოთ.

ქართული ინტელიგენციის პირდაპირი ინტელიგენციისადმი

ჩვენო ძვირფასო მეგობრებო და კოლეგებო!

1991 და 1992 წლების მიჯნაზე ძალიან მძიმე და ტრაგიკული დღეები გადაიტანა ქართველმა ხალხმა ღია და შეუირიგებელ ბრძოლაში, საქართველოს რესპუბლიკის ყოფილ პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას რეჟიმთან და მის მომხრეებთან, დიქტატურასთან დემოკ-

რატიისათვის ბრძოლაში რომელმაც მიგვიყვანა სამხედრო შეტაკებამდე, დაღვრილ იქნა ადამიანთა სისხლი, დაინვა და დაინგრა რუსთაველის პროსპექტის მნიშვნელოვანი ნაწილი – თბილისის სიამაყე და სილამაზე, დაინვა აგრეთვე მთელი რიგი მიმდებარე საცხოვრებელი სახლები და დაწესებულებები.

მონინავა, პროგრესულმა ქართველმა ინტელიგენტებმა, მისმა საუკეთესო წარმომადგენლებმა: მწერლებმა, პოეტებმა, კომპოზიტორებმა, მხატვრებმა, მოქანდაკეებმა, არქიტექტორებმა, მეცნიერ-მუშაკებმა, ზვიად გამსახურდიას ხელისუფლებამოსილების პირველივე დღეებიდან აღიმადღეს პროტესტის ხმა მის მიერ დამყარებული ტოტალიტარული რეჟიმის წინააღმდეგ ეროვნული და ეთნიკური პრობლემების სისხლისღვრის გზით გადაჭრის წინააღმდეგ. სამოქალაქო ომის ინსპირირების წინააღმდეგ.

ქართული ინტელიგენცია საკითხისადმი ასეთ მიდგომას ყოველთვის ვანდალიზმად თვლიდა, თავაზობდა მის გადაწყვეტას ცივილური გზით, მოლაპარაკების მაგივრად.

ჩვენო სომეხი ძმებო და კოლეგებო! ჩვენთვის სასიამოვნოა თქვენი მხარდაჭერა, გულწრფელი გამოძახილი, იმის ცოდნა, რომ თქვენ ყურადღებით ადევნებთ თვალყურს საქართველოში მიმდინარე მოვლენებს, თქვენი დახმარების შემოთავაზება კრიზისული მოვლენების გადაჭრაში.

ჩვენი ხალხები, ქართული და სომხური მეცნიერება, ხელოვნება, ლიტერატურა და მთლიანად კულტურის ისტორია ეს არის ერთობლივი ბრძოლა სამართლიანობისა და სიბრძნისათვის ბოროტებასთან, უმეცრებასთან, ტერორისთან და ნაციონალიზმთან. ჩვენ გვიხარია, რომ ყველა დროში ქართული და სომხური ინტელიგენცია გამოდიოდა გამარჯვებული ამ მძიმე, მაგრამ სამართლიან ბრძოლაში.

ჩვენ ახლაც მადლობელი ვართ მხარდაჭერისთვის. ჩვენ გვნამს, რომ ჩვენი ურთიერთობა მომავალში უფრო მყარი იქნება, რომ მალე მოგვიშუშდება იარები და დამყარდება მშვიდობა და კეთილდღეობა კავკასიაში და მთელს მსოფლიოში.

- ლმერთი იყოს ჩვენი მფარველი.
- ქართული ინტელიგენციის სახელით: **ოთარ ლითანიშვილი – ქ. თბილისის მთავარი მხატვარი, საქ. სახ. მხატვარი.**
- ბუბა კიკაბიძე – საქ. სახ. არტისტი**
- სოფიკო ჭიაურელი – საქ. და სომხეთის სახ. არტისტი**
- ლანა ლოლობერიძე – საქ. სახ. არტისტი, კინორეჟისორი**
- ჯანსუღ ჩარკვიანი – პოეტი**
- ბიძინა კვერნაძე – კომპოზიტორი, საქ. სახ. არტისტი**
- გიორგი ციციშვილი – საქ. მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი, სახ. ხელოვნების ისტორიის ინსტიტუტის დირექტორი**
- ვახუშტი კოტეტიშვილი – პროფესორი**
- გიორგი შენგელაია – კინორეჟისორი, საქ. სახ. არტისტი**
- ფელიქს ღლინტი – კომპოზიტორი, საქ. სახ. არტისტი**
- გიგა ლორთქიფანიძე – რეჟისორი, საქ. შემოქმ. კავშირის თავმჯდომარე**
- გურამ მირიანაშვილი – არქიტექტორი, საქ. რესპუბლიკის მშენებლობისა და არქიტექტურის საქმეთა მინისტრი**
- ხუტა ბერულავა – პოეტი**
- ელგუჯა ამაშუკელი – მოქანდაკე, საქ. სახ. მხატვარი**
- გია ბადრიძე – კინორეჟისორი**
- გურამ გვერდითელი – ლიტერატურათმცოდნე, გამომცემლობა „მერანის“ დირექტორი**
- გაზეთი „Республика Армения“ № 10 (300). 17.01. 1992
- სომხ. რესპუბ. უმაღლესი საბჭოს გაზეთი**
- სომხ. პრესა – საქ. ინფორმ**

„შერკულესიდანაც“ გარბიან

მ. სააკაშვილის მიერ საზეიმოდ პრეზენტირებულ ქართულ-ინდური კომპანიის საკუთრებაში მყოფი მეტალურგიული ქარხნის დანადგარი მუშები გარბიან. „ვარდების რევოლუციის“ მგზნებარე „ბელადების“ ხელდასმით მიღებულმა ე.წ. „შრომის კოდექსმა“ ჩაგვრის უღელი არა მხოლოდ ქართველ მუშებს დაადგა მხრებზე. პრემიერ-მინისტრ ზ. ნოღაიდელის მომზადებული, ნ. ბურჯანაძის თავმჯდომარეობით პარლამენტის მიერ მიღებული და პრეზიდენტ მ. სააკაშვილის ხელმოწერით „დამშვენებული“ დრაკონული უმაღლესი იურიდიული ძალის ნორმატიული აქტი, რომელსაც „ახალი მემარჯვენი“ დ. გამყრელიძის თავგამოდებით „ორგანული კანონის“ სტატუსი მიენიჭა, თავის ანტიპუმანურ და ანტისოციალურ რაობას სულ უფრო და უფრო ფართოდ წარმოაჩენს.

შარშან „შერკულესში“ ქართველმა მუშებმა ელემენტარული სამუშაო პირობებისა და ხელფასის მინიმალური დონით გაზრდის მოთხოვნით გაფიცვა წამოიწყეს. ამ მოკრძალებულმა მცდელობამ, ადამიანებს ადამიანურ პირობებში ემუშავათ და სიცოცხლისთვის აუცილებელი გასამრჯელო მიიღოთ, იმერეთის ნაციონალ-გუბერნატორმა ლაშა მაქაცარიამ, სასტიკი პოლიციური რეპრესიებით უპასუხა. იმჟამად ინდოელი მუშები ქართველი მუშების აქციას კლასობრივი სოლიდარობით არ უპასუხეს. შედეგად პრობლემები პრობლემებად დარჩა. ისეთი ელემენტარული საკითხი, როგორც არის სანიტარულ-ჰიგიენური (მონესრიგებული ტუალეტი და აბანი). ისიც კი მოუწესრიგებ-

ლია. მუშათა გაფიცვის აქტივობები ირაკლი იობიძე, მალხაზ გოგიავა და ემელიანე იობიძე მაკარტიზმის შავ-ბნელი ტრადიციის შესაბამისად, იმერეთის „გუბერნიაში“ სამუშაოზე არმისაღებთა რიცხვში არიან მოაზრებული.

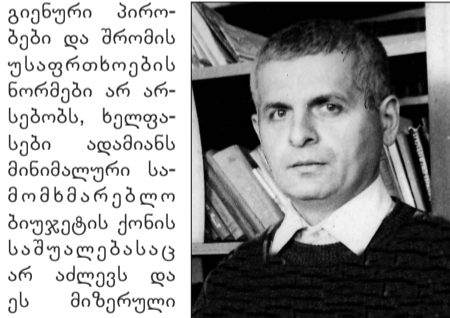
ქართველი მუშებისგან განსხვავებით, ინდოელები შს „ევრაზიანისტილის“ ქუთაისის მეტალურგიული ქარხნის „შერკულესის“ მფლობელებისთვის უტყვე მუშა ძალას წარმოადგენდნენ. მაგრამ წელს ჩაგვრის უღელმა ისე წაუჭირათ კისერში, რომ მათაც ხმა ამოიღეს და გაიფიცნენ. მათი პროტესტის საბაზი გახდა ქარხნის ინდოელი მენეჯერის რაჯი კუმარ სურეკას და მისი მოადგილის ნირაჯის დესპოტიკური ქმედება, რომლებმაც გადაწყვიტეს ინდოელი მუშები აეძულებინათ ძველი შრომითი კონტრაქტის ვადის ამონრუვის შემდეგ, კვლავ იმავე კაბალური პირობებით განეგრძოთ მუშაობა. 25 ინდოელმა მუშამ მოახერხა და გაეცა ამ „მენეჯერ-მაპარაჯების“ დესპოტიას. 400 ლარი ხელფასისთვის, სიბინძურეში და შრომის უსაფრთხოების ელემენტარული ნორმების არარსებობაში შრომა ინდოეთ მუშებს არ სურდათ. მით უფრო, რომ ამ მიზერულ თანხასაც დაგვიანებით უზღიან და კვების რაციონიც მძიმე მარხვის შესაბამისი აქვთ. ეს იმ ადამიანებს, ვისაც მძიმე ფიზიკური შრომა ყოველდღიურად უწევთ.

აღსანიშნავია, რომ შარშან „შერკულესი“ მრავალჯერ გაჩერდა, მაგრამ ეს კლასობრივი ბრძოლებით არ იყო განპირობებული. მიზეზი ბანალური უგერგილობა იყო. ქართველმა და ინდოელმა „კაპიტალისტ-მაპარაჯებმა“ ვერ

მოახერხეს ქარხნის საჭირო ნედლეულით მომარაგება.

2011 წელს ამ მრავალჯერადი შეჩერებების დაგვირგვინება გახდა ნოემბერში ქარხანაში დასაქმებული ქართველი მუშების დიდი ჯგუფის დათხოვნა. ფორმალურ მიზეზად, ნედლეულით მომარაგების პრობლემა გამოცხადდა, მაგრამ შემცირება მხოლოდ და მხოლოდ ქართველ მუშებს შეეხოთ. შრომითი კონტრაქტის შესაბამისად სანარმოო პროცესის შეფერხების მიუხედავად, იძულებითი უმუშევრობის მიუხედავად მუშებს კონტრაქტით გათვალისწინებული ხელფასი უნდა მიეღოთ, მაგრამ არ მიუღიათ. მეტიც, ქარხანამ მათ არსებული დავალიანებაც კი არ დაუფარა. შარშან, ადმინისტრაციის მიერ გაცემული დაპირება, რომ ქარხანაში მუშა უფასოდ ისაძილებდა ტყუილი აღმოჩნდა. სადილი, ჯერ 1 ლარი და 20 თეთრი, ხოლო სადილისოდ 4 ლარი და 50 თეთრი გაუხადეს. ქარხანაში რკინისებური დისციპლინის დამყარების საბაზით, ნოემბერში 37 მუშა დასაჯეს და ზამთრის სპეციალური ტანსაცმელი არ მისცეს. ქარხნის მუშებს სატრანსპორტო გრაფიკი ისე შეუდგინეს, რომ მათ დამატებით 1 საათი ეკარგებათ.

გაფიცული ინდოელი მუშები იმერეთის ნაციონალ-გუბერნატორმა ლაშა მაქაცარიამ თავისი პერსონის ხილვის ღირსადაც არ ჩათვალა. მათთან „შერკულესის“ დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარე პაატა ჩხენკელი „ლიბერალი“ პოლიციელების ქვედანაყოფით მიბრძანდა. პაატა ჩხენკელმა გაფიცულ მუშებს ყოველგვარი პირობების გარეშე სამუშაო ადგილებზე დაბრუნება მოსთხოვა. ამ დიქტატს „მოძრაობის რეფერენდუმი“, ქარხნიდან ინდოელი მუშების ნასვლით ეპასუხა. როდესაც ქარხანაში ელემენტარული სანიტარულ-ჰი-

გიენური პირობები და შრომის უსაფრთხოების ნორმები არ არსებობს, ხელფასები ადამიანის მინიმალური სამომხმარებლო ბიუჯეტის ქონის საშუალებასაც არ აძლევს და ეს მიზეზული თანხაც უგვიანდებათ, საკვირველი არ უნდა იყოს, რომ ინდოელ მუშებს აქ ანტისანიტარიაში, სამრეწველო ტრავმატიზმის მსხვერპლად ქცევას საკუთარ ქვეყანაში სამუშაოს მაძიებლად დაბრუნება ურჩევნიათ. „შერკულესში“ იმერეთის ნაციონალ-გუბერნატორ ლაშა მაქაცარიას მიერ ფუძქნაყრილი მაკარტიზმის „წყალობით“ ქართველი მუშები უმუშევრები არიან, ინდოელი მუშები გარბიან. თუ რა ელის მომავალში „შერკულესს“, ალბათ ოლიგოპოლის მთაზე მყოფ ზევსს თუ მოეხსენება. აქ კი 50 წლის წინ ერთმა დაკვირვებულმა ფრანგმა მოაზროვნემ როჟე გაროდიმ დაასკვნა: „ადამიანზე ზრუნვა, არ არის დამოკიდებული კაპიტალისტის კეთილ სურვილებზე. თუ ის ინდივიდუალური წესით შეეცდება განსაზღვრულ სიდიდეზე მეტად მუშების სამუშაო დღის შემცირებას ან მათი ხელფასის გადიდებას, მას კონკურენცია გასრესს“. გამოსავალი კი მარადიულია „ორის ერთად ყოფნა სჯობს მარტო ყოფნას... თუ ერთი დაეცემა, მეორე წამოაყენებს თავის ამხანაგს“ (ეკლესიასტე 4, 9, 10).

დავით არაბიძე

დასაწყისი გვ. 8

ენიგრატი რუნო სირაპე და ფინეთში სამკურნალოდ მყოფი პრიმიდონ-ნა და უზენაესი საბჭოს წევრი მია თომამე ელოდებოდნენ.

ზვიადმა კორეისონდენტებს განუცხადა: „ბედნიერი ვარ იმით, რომ ჰელსინკის ესტუმრობ. ამ ქალაქის სახელთან ბევრი რამ მაკავშირებს, ჰელსინკის შეხვედრის დასკვნით აქტივად დეკლარირებულ პრინციპებს...“

საქართველოს და ფინეთის აღმებანი ავტომობილი სატურმო Holiday Inn-ისკენ გაემართეთ. მორე დილით სასტუმროს კონფერენც-დარბაზში დიდი პრესკონფერენცია გაიმართა, სადაც მთლიანად იყო წარმოდგენილი ფინური და ფინეთში აკრედიტებული საინფორმაციო საშუალებები.

ზვიადმა პირველად კონსტრუქციის სტორის Soviet Analyst-ში გამოქვეყნებულ სტატიაში გამოიყენა, რომელიც ასე იყო დასათაურებული: „ზვიადმა ვერცხლად ისაუბრა იმაზე, რომ შევარდნადის ხუნტამ დაშლა ხელისუფლებისა და მმართველობის ყველა დონის ორგანო, შეაჩერა კონსტიტუციის მოქმედება, რაც საფრთხეს უქმნის ქვეყნის ტერიტორიულ მთლიანობას; რომ რეჟიმში უმოწყალოდ უსწავლდება კანონიერი ხელისუფლების მომხრეებს მთელ საქართველოში; რომ აუხაზეთი ჯარის შეყვანის ერთადერთი მიზანი იქ ქართული მოსახლეობის მშვიდობიანი დაუმორჩილებლობის კამპანიის დათრგუნვაა; ხაზი გაუსვა იმას, რომ საქართველოს კანონიერი პრეზიდენტი და პარლამენტი არ გადადგმან და დევნილობაში აგრძელებენ ფუნქციონირებას, რომ ამ ბრძოლის მიზანი არა ხელისუფლების დაბრუნება, არამედ ქვეყანაში კანონიერების აღდგენაა; თქვა, რომ დასავლური პრესა და ადამიანის უფლებების დამცველი ორგანიზაციები იშვიათად გამოიხატავენ გარდა ყველაფერ ამაზე თვალს ხუჭავენ. „თუ ასე გაგრძელდა, საქართველო მალე სომალის მდგომარეობაში აღმოჩნდება. ერთადერთი გამოსავალი დანაშაულებრივი რეჟიმის საერთაშორისო იზოლაციაა.“

ფინეთში ჩასვლისთანავე ზვიადმა შეიტყო ზუგდიდის პოლიციის შენობაში მოწყობილი აფეთქების შედეგად კანონიერი ხელისუფლების რამდენიმე მომხრის, მათ შორის სლავა მინჯიას ვერაგული განადგურების ამბავი, რაც ძალიან განიცადა. პირადი პასუხისმგებლობის ეს გამძაფრებელი გრძობა – ხშირად სრულიად უცნობი ადამიანების მიმართ – მისთვის ბევრჯერ შემიმჩნევია. ეს შემთხვევა ზვიადმა პრესკონფერენციაზეც მოიყვანა, როგორც არსებული რეჟიმის ტერორისტული ხასიათის საილუსტრაციო მაგალითი. AP-ს კორესპონდენტის შეკითხვაზე: „რა რეაქცია გქონდათ უეთოს-ს შეხვედრაზე ფინეთში ვინაა რომ არ მოგვით?“ – ზვიადმა უპასუხა: „ეს ფინეთის მთავრობის ბრალი არ არის, მსოფლიო მთავრობის გადაწყვეტილება.“

ფინურმა მედიამ პრესკონფერენცია დეტალურად გააშუქა – იქაურების თქმით – საკმაოდ ობიექტურად. ფინური საზოგადოებრივი ტელევიზიის პირველმა არხმა ასეთი კომენტარი მოაყოლა: „გამსახურდას გადაწყვეტილი აქვს ხელისუფლებაში მშვიდობიანი გზით დაბრუნება. საინტერესოა, არის თუ არა მისი პოზიციები საქართველოში ისეთივე ძლიერი, როგორც მისი სიტყვებია?“ პრესკონფერენციის ანგარიში და მასალები საქართველოში შექმნილი მდგომარეობის შესახებ ყველა გაზეთმა გამოაქვეყნა.

ფინეთში პრეზიდენტ გამსახურდიას ჩასვლას წინ უსწრებდა საინტერესო ეპიზოდი. გაველით მორე გაზეთის Ilta Sanomat-ის მთავარი რედაქტორმა, მარტტი ბაკმანმა ხანგრძლივ სატელევიზიო გამოსვლაში აღწერა, თუ როგორ გახდა „დექტატორი“ გამსახურდიას და საქართველოს ეროვნული ხელისუფლების წინააღმდეგ განაღებული ცილისმწამებლური საერთაშორისო კამპანიის მსხვერპლი და უნებლიე მონაწილე. ამ სატელევიზიო გადაცემის ვიდეოჩანაწერი აილა ნიინიმად დაგვახსენა, რომლის დამსახურება საკუთარ „მოქცევაში“ თით ბაკმანმა დაადასტურა. მისი სიტყვებით, შეხვედრების ასეთი მკვეთრი ცვლილებაში ძირითადი როლი იმ ფაქტმა ითამაშა, რომ სუკი-ს გენერლის და „დასავლეთის ფაქტორების“ საქართველოში დაბრუნების შემდეგ დასავლურ მედიაში საქართველოზე, სადაც ხალხს პირდაპირ ქუჩაში ხერხებენ, მხოლოდ პოზიტიური ინფორმაცია ვრცელდება. „ახლა ვხვდები, რომ გამსახურდიას „დექტატორობა“ გულუბრყვილო ხალხზე გათვლილი მედია-ბრიკი იყო. ვწუხვარ, რომ ამ გულუბრყვილო ხალხის სიაში თავად აღმოჩნდი. არადა, თავს ასეთად ნამდვილად არ მივიჩნევდი.“

საკუთარი გულუბრყვილობის მსხვერპლი ბაკმანი ამჯერად გულახდილობისა და პატიოსნების გამო დაზარალდა. ამ სატელევიზიო გამოსვლის შემდეგ ის მთავარი რედაქტორის თანამდებობიდან გადადგა. როგორც ჩანს, „დინების საწინააღმდეგო ცურვა“ არსად არაა იოლი.

ფინეთ-საქართველოს საზოგადოების“ ოფისში პრეზიდენტ გამსახურდიას და მარტტი ბაკმანს შორის ხანგრძლივი მეგობრული საუბარი შედგა. ასახა თუ არა ეს საუბარი შემდგომ რაიმე სახის პუბლიკაციაში, არ ვიცი.

ფინეთში ერთკვირიანი სტუმრობისას ბევრი საინტერესო შეხვედრა გაიმართა. მათ შორის ყველაზე მნიშვნელოვანი პარლამენტში გამართული მიღება იყო, რომელიც ფინეთის პარლამენტის საქართველოს ჯგუფის თავმჯდომარემ, აწ გარდაცვლილმა ჰეიკი რიიპი-არვიმ საქართველოს დევნილი პრეზიდენტის პატივსაცემად მოაწყო. თავად ჰეიკი ძალიან საინტერესო ადამიანი იყო ჯავშანსწინააღმდეგო ქვედანაყოფის თადარიგის კაპიტანი, ლუიერანული კვლევის

არქივისკოპოსი, ფინეთის პარლამენტის ოთხი მოწვევის წევრი, ჰეიკი რიიპიარვი პროფესიონალ პოლიტიკოსთა იმ იშვიათ რიცხვს მიეკუთვნებოდა, რომლებიც არა ყბადღებულად „პრაგმატიზმის“ მოსაზრებებით, არამედ საკუთარი სინდისის კარნახით მოქმედებენ. რა გასაკვირია, რომ ასეთ ადამიანს ზვიად გამსახურდიას მიმართ დიდი პატივისცემა გაუჩნდა, რომელიც მათი პირადი შეხვედრის შემდეგ კიდევ უფრო გაძლიერდა.

შეხვედრას ესწრებოდნენ პარლამენტის წევრები, ჟურნალისტები, ფინეთ-საქართველოს საზოგადოების წევრები, მათ შორის ცნობილი ჟურნალისტი და დისიდენტი ჰეიკი ესკილინი, რომელიც პრეზიდენტმა კეკელიძემან-თან წლებში ციხეში გამოამწყვდია, აგრეთვე ფინეთის ჰელსინკის ჯგუფის უცვლელი თავმჯდომარე ჰეიკი რანტალა. ჰეიკი რიიპიარვი და ჰეიკი ესკილინი მოკლე მოხსენებებით გამოვიდნენ, სადაც სრულ მხარდაჭერას უცხადებდნენ პრეზიდენტ გამსახურდიას. აღნიშნეს, რომ ფინელებს საკუთარი მწარე ისტორიული გამოცდილების წყალობით განსაკუთრებით კარგად ესმით, თუ ვინ უქმნის პრობლემებს საქართველოს დამოუკიდებლობას, და რომ ეჭვი არ ეპარებათ იმაში, რომ ეს სწორედ საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლაა. საერთოდ, ფინეთის პარლამენტის საქართველოს ჯგუფმა, ფინეთ-საქართველოს საზოგადოებამ, ფინეთის ჰელსინკის ჯგუფმა არაერთი საპროტესტო განცხადებით მიმართეს დასავლეთის მთავრობებსა და საერთაშორისო ორგანიზაციებს, აგრეთვე შევარდნადის რეჟიმს საქართველოში განვითარებულ მოვლენებთან დაკავშირებით.

ჰეიკი რიიპიარვიმ ზვიადს ასე მიმართა: „ჩემთვის, როგორც სასულიერო პირისათვის, განსაკუთრებულად ძვირფასია ის ჭეშმარიტად ქრისტიანული თავშეკავება და მარადიული ღირებულებების პატივისცემა, რომლებსაც თქვენს ბრძოლაში ხელმძღვანელობთ.“ ზვიადის გარდაცვალების შემდეგ, ფინეთში ყოფნისას, ჰეიკის ბევრჯერ შეხვედრებია. ერთხელ მეგობრულ საუბარში მითხრა: „ზვიადი ჭეშმარიტი ქრისტიანი იყო და ასევე იბრძოდა, მაგათ წინააღმდეგ კი სხვანაირი მოქმედებაა საჭირო. ფინეთის ბრძოლა დამოუკიდებლობისათვის (1918 წ.) შეუდარებლად უფრო დაუნდობელი იყო. ამ ომში „წითლების“ მხარეს რამდენიმე ჩემი უახლოესი ნათესავი დაიღუპა, მაგრამ ვთვლი, რომ თავისუფლება ამაღ ნამდვილად ღირდა; თუმც,

ახლა უკვე ჩვენში ბევრი სხვანაირად ფიქრობს...“ როგორც ჩანს, მის ამ სიტყვებში სასულიერო პირზე უფრო თადარიგის კაპიტანმა იჩინა თავი.

ამ შეხვედრაზე რამდენიმე სიტყვა მეც ვთქვი იმის შესახებ, რომ საქართველოში პრეზიდენტთან ერთად პარლამენტიც დაამხეს; რომ პარლამენტი დევნილობაში აგრძელებს მუშაობას; და რომ ამ ფაქტებს დასავლური მედია ჩქმალავს, რადგან ეს შკარა შეუსაბამიბაა დიქტატორის გამოცხადებას.

გაიმართა შეხვედრა საგარეო საქმეთა სამინისტროშიც – კორექტული და არაფორსიძოქმელი. პრეზიდენტ გამსახურდიას მოკლე განცხადება ზრდილობიანად და უკომენტაროდ მოისმინეს და „დახმარება აღუთქვეს“.

ფინელმა ბიზნესმენმა იუსსი X-მა, რომელმაც ფინეთში ჩვენს ყოფნასთან დაკავშირებული ხარჯების მნიშვნელოვანი ნაწილი გაიღო, ზვიადის საპატენტაციო მუშაობის კერძო კლუბში ვახშამი გამართა, რომელსაც ათამდე ადამიანი ესწრებოდა. ვახშამი ცალკე ოთახში იყო სერვირებული. მეზობლად განლაგებული დიდი დარბაზიდან სიმღერის ხმა შემოდიოდა, რაც ფინეთისათვის საკმაოდ უჩვეულოა. ზვიადი დაინტერესდა, რა ხდებოდა. გამოირკვა, რომ ჰელსინკის უნივერსიტეტის უცვლელი და ფინეთში საუკეთესო გუნდი ტრადიციულ ყოველწლიურ შეხვედრას მართავს. გუნდი „ფინელი“ შედგებოდა დაკომპლექტებული. მასპინძელი დაინტერესდა: ხმაურმა ხომ არ შეგაწყუხაო? ზვიადმა უპასუხა: პირიქით, ხმაური კი არა, შესანიშნავად მღერიანო. როგორც ჩანს, აილას მესურვებით ეს ამბავი გუნდის წევრებმა გაიგეს და ცოტა ხნის შემდეგ ნებართვა ითხოვეს: პრეზიდენტ გამსახურდიას საპატენტაციო მუშაობის ვიდეორეგისტრაცია. ზვიადი საიმედოებით დათანხმდა და პატარა ოთახი სხვადასხვა ასაკის, ფრაკებში გამოწყობილი შექიფიერებული მომღერლებით აივსო. სიმღერას სიმღერა მოჰყვა. შესანიშნავად იმღერეს. საორად ამდებულეგელი, ამდებულეგელი განწყობა შეიქმნა.

დასამახსოვრებელი იყო ცნობილი ფინეთის დირიჟორის, კარი ტიკკას ოჯახში გამართული საღამო, სადაც ზვიადმა ყველა მოხიბლა. საღამოს მათ თომამე უსწრებოდა. კარი ძალიან დაეხმარა მათს, რომელიც უკურნებელი სენით იყო დაავადებული და მკურნალობის კურსი ახალდამთავრებული ჰქონდა. საღამოზე მათი შესანიშნავად იმღერა. აკომპანიატორი კარი ტიკკა იყო. ზვიადმა ჰეიკის მათს, ჰქონდა თუ არა რეპერტუარში მუხრატის Ave Maria – აღმოჩნდა, რომ არა. „უკედლებოდა აკომპანიმენტ გაქმნა“ – უთხრა ზვიადმა. ღუეტი სამწუხაროდ არ შედგა.

ვიყავით სატურმო ჰეიკი რანტალას ოჯახშიც. სხვათაშორის, ამ საღამოზე ჩამოვიარდა საუბარი იმის შესახებ, რომ იმპერიის წინააღმდეგ ჩემი გუმინდელი მოკავშირე ბალტელები, განსაკუთრებით – ესტონელები და ლატვიელები სამარცხვინო გულგრილობას იჩენენ საქართველოში განვითარებული მოვლენების მიმართ. მასპინძელი

ამან ძალიან აღაშფოთა: „რა სწრაფად დააიწყებდა ზოგიერთი ახლანდელ ესტონელ პარლამენტარს, რომ სამშობლოდან გამოქცეული ჩემს სახლში ეძღვებოდა ფინეთის მთავრობისაგან მოსალდებულ ექსტრადიციას!“

მოვიხსენებ XIX საუკუნის შუა წლებში აშენებული „უსპენსკი“ კათედრალი, რომელსაც ამჟამად ფინეთის მართლმადიდებელი ეპარქია განაგებს. ტაძარი, რომელიც ჰელსინკის ერთ-ერთი მთავარი სანატორიული ღირსშესანიშნავობაა, დაკეტილი არმოჩნდა, მაგრამ ზვიადის ხათრით გააღეს. ზვიადმა სანთლები დაანთო და ილოცა.

თითქმის ერთი სრული დღით განმარტოვდა ზვიადი ჰელსინკის უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში.

მოვიხსენებ ევროპაში უდიდესი Suomen Akateeminen Kirjakauppa – „ფინეთის აკადემიური წიგნის მაღაზია“, სადაც ზვიადს რამდენიმე სოლიდური გამოცემა უსახსოვრეს. გამოცემები ხშირად ცნობდნენ, მოკრძალებულად – როგორც ფინელებს სწევით – ესალმებოდნენ და წარმატებას უსურვებდნენ.

გერმანიის საკონსულოს ჰელსინკიში ვიზებისათვის განმეორებით მიემართეთ. კონსულმა აილა ნიინიმას პრევატულად განუცხადა, რომ აპლიკაციების შეტანას აზრი არა აქვს, ოფიციალურ, წერილობით პასუხზე კი ცივი უარი განაცხადა. ამის პასუხად ზვიადმა კანცლერ კოლს ფაქტით წერილი გაუგზავნა – დაახლოებით ასეთი სულისკვეთების: „კომუნისტური რეჟიმის დროიდან ცვდილობ გერმანიაში მოხვედრას, სადაც მამაჩემმა – ქართული ლიტერატურის კლასიკოსმა – განათლება მიიღო და რომელთანაც მეც, როგორც მკვლევარს, უამრავი რამ მაკავშირებს. კომუნისტები ჩემი ქვეყნიდან არ მიშვებდნენ, ახლა თქვენ თქვენს ქვეყანაში არ მიშვებთ. რამ შევამინათ, არანაირი პოლიტიკური, მით უმეტეს „დეისტრუქტიული“ მოქმედების გამლას მანდ არ ვაპირებ. კერძო მოწვევით მსურს ჩამოსვლა“. წერილი, რა თქმა უნდა, უპასუხოდ დარჩა, ამიტომ ვერ შევიტყუე, თუ რისი ეშინოდა კოლს. ეს ფაქტი გახსმურდა და სკანდალის ხასიათი შეიძინა, როცა უმსხვილესმა Frankfurter Allgemeine-მ გამოაქვეყნა წერილი „მეტერნიხი ბონში“ – დაახლოებით ასეთი ხასიათის: „ზვიად გამსახურდიას თავის სიმართლე აქვს. მისაღება ეს სიმართლე თუ არა, ჩემი განხჯის საგანი არ არის. ცხადი ისაა, რომ ამ სიმართლეში რაღაც ძალზე უსიამოვნო კანცლერი კოლისათვის. სხვანაირად რომ იყოს, რატომ შევეწინააღმდეგებოდა ერთი კაცის ქვეყანაში შემოშვებას?“ – ავტორის კვლევი არ შეპარვია იმაში, რომ ზვიადის შეშვება-არშეშვების საკითხს კოლი წვეტდა. მოვიხსენებ გერმანიის საგარეო საქმეთა სამინისტრომ უტოფრად განაცხადა: ვიზაზე უარი არ გვითქვამს, უბრალოდ აპლიკაცია არ შემოუტანაო(!).

ზვიად გამსახურდიას ევროპაში გამოჩენამ „დიდი დემოკრატ“ და მისი „მეგობრები“ საკმაოდ ააფორიაქა. ამის პირველი სიმპტომები უკვე ფინეთში იგრძნობოდა, მიუეი სისრულით კი ეს ავსტრიაში გამოვლინდა.

ამასობაში IGFM –მა ზვიადს ახალი მოწვევა – ამჯერად ამ ორგანიზაციის ავსტრიის განყოფილების სახელით (ქ-ნი კატარინა გრიბ) გამოუგზავნა. ავსტრიის საკონსულომ ათდღიანი ერთჯერადი ვიზები მოგვცა და I დეკემბერს, ღამით, ვენაში ჩავეფრინდით.

ავსტრიის რეჟიმში ზვიადს დახვდნენ: შეიქცარიდან ჩამოსული ვაჟი კონსტანტინე, კატარინა გრიბი, IGFM –ის აღმოსავლეთ ევროპის განყოფილების კურატორი ვანდა ვანზიდლერი და ზვიადის მხურვალე მხარდამჭერი ქალბატონი, გერმანიაში გათხოვილი რუსულად მშობლი. მოკრძალებულ სასტუმრო Kugel- ში დაგებინათ. სასტუმროს მფლობელი, 70 წლის იოჰანეს როლერი, ძალიან ამაყი იმით, რომ საქართველოს პრეზიდენტის მასპინძლობს. ახოვანი მოხუცი იერთ და ფესტივალიც ძალიან ჰგავს ქართული ფილმის პერსონაჟს – პაპი-ნა ენისთავს. სასტუმროს გაძლიერდა უსახური ვაფისათვის გადაუბარებია და თავად ნახევარ განაკვეთზე აგრძელებს სამსახურს: „One ship – one cap“ – ხშირად იმეორებს. დილით, საუზმეს თავად ვიშლის. მას შემდეგ, რაც ზვიადმა პარიზიდან მის სანახავად საგანგებოდ ჩამოსული კოკი გუგუშვილის ჩამოტანაილი ერთი ბოთლი შესანიშნავი კონიაკი აჩუქა, ამ რიტუალს რეგულარული, სასტუმროს სხვა მოსაუხმე ბენადართა გასაგონად თავის დაკრებით წარმოიქმული სადღეგრძელოც დაემატა: „Herr President!“ – იშვიათი სანახაობა გახლდათ!

ვანდა ვანზიდლერი და კატარინა გრიბი ავსტრიის მთავრობის გამგებლობით აღფრთოვანებულნი იყვნენ: „პატარა ავსტრიაში მველებურად კუდი მოქნია და გერმანიას სილა გააწვია...“ ვანდასთან სატელევიზიო ნაცნობობა გრძელდებოდა მაკავშირებდა, საიდანაც საქართველოში ადამიანთა უფლებების დარღვევების შესახებ მასალებს რეგულარულად ვაწვდიდი. ხშირად პირიქითაც ხდებოდა – დარბეული მიტინგების შესახებ ინფორმაციას ვანდა დამოუკიდებლად მოიპოვებდა თბილისში – ნანა ზუმბურდის, ზურაბ შანიძის, მათი კერესუდიის და სხვათა თავგანწირვისა და დაუღალავი გარჯის წყალობით და გროზოში ვეატყობინებდა. ვანდა თავისუფლად ლაბარაკობდა რუსულად და საბჭოთის ზედმეწეებით კარგად იცნობდა – ინტერნირებული გერმანელი კოლონისტების შვილი გულავის ერთერთ ბანაკში იყო დაზადებული. საერთოდ, IGFM –ის როლი საქართველოს მოვლენების გაშუქებაში უმაგალითოა: ეს პრაქტიკულად ერთადერთი საერთაშორისო ორგანიზაციაა (გარდა ბრიტანეთის ჰელსინკის ჯგუფის (მარკ ალმონდი) და ფინური მხარდამჭერი ორგანიზაციებისა), რომელმაც თვალები ძალით არ დაიბრძავა. სწორედ ამ პრინციპულობის შედეგი უნდა იყოს ის, რომ გაეროში ამ ავტორიტეტული ორგანიზაციის აკრედიტაცია ორჯერ დაბლოკეს – ერთხელ საბჭოთა კავშირმა (კუბის გამო), მეორედ – აშშ-მ (ისრაელის გამო). ვანდამ მითხრა: „ჩვენ „მე-მარჯვენების“ პარტიული იარღიფი მოგვანეტებს, რაც ძალიან გვიშლის ხელს მუშაობაში.“

2 დეკემბერს ტელეკომპანია ÖRF 2200 საინფორმაციო გამოშვების პირველ 10-წუთიან მონაკვეთს მთლიანად უთმობს ზვიადს. მასპინძლების თქმით, ძალიან კარგი გამოშვებაა. ზვიადიც კმაყოფილია.

დღის მეორე ნახევარში პარლამენტში ადამიანის უფლებათა კომიტეტის სპიკერს, ქრისტიანული პარტიის წარმომადგენელს დოქტორ პოპტლს შეხვდით, რომელიც ძალიან კეთილგანწყობილი ჩანდა, „დინების საწინააღმდეგო ცურვა“ გაიხსენა. ამის მოჰყვა ზუმბორა იმაზე, თუ რა მიაქვს თან დინებას. დოქტორმა პოპტლმა ჩამოგვართვა ყველა ჩვენს ხელთ არსებული მასალები საგარეო და თავდაცვის მინისტრე-

ღაპით არაბიძე

უმუშევრობის ზოგადი, მიჯნა და გადაწყვეტილების გზა

საზოგადოება, რომლის მთავარი მიზანი და ბანდებულ კაპიტალზე მაქსიმალური მოგების მიღებაა, არა აქვს მიზანსწრაფვა შეძლოს ჰუმანური სოციალური სტრუქტურის ჩამოყალიბება, ქვეყანაში არსებული საკუთრების, წარმოებისა და გაცვლის სისტემა უწყვეტი უმუშევრობის წყაროა.

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური განმარტავს, რომ „უმუშევრობა ნიშნავს 15 წლისა და უფროსი ასაკის პირის მდგომარეობას, რომელიც არ მუშაობდა ერთი საათიც კი გამოკითხვის დროის წინა 7 დღის განმავლობაში, ეძებდა სამუშაოს ბოლო 4 კვირის განმავლობაში და მზად არის დაიწყოს მუშაობა მომავალი 2 კვირის განმავლობაში“.

1991-1992 წლების დეკემბერ-იანვრის ანტიკონსტიტუციურმა შეიარაღებულმა გადატრიალებამ, საქართველოს, სხვა უბედურებებთან ერთად მასობრივი უმუშევრობის პრობლემაც მოუტანა.

ედუარდ შევარდნაძისა და მიხეილ სააკაშვილის დეზინფორმაციის მანქანა ცდილობდა და ცდილობს „დაამტკიცოს“, გატარებული რეფორმები უზრუნველყოფენ ცხოვრების მაღალ სტანდარტებს, რაც სიყალბეა!

მიხეილ სააკაშვილმა „საბაზრო დემოკრატიის“ დასამკვიდრებლად კახა ბენდუქიძე მოიწვია. ზურაბ ნოლაიდელმა, ნინო ბურჯანაძემ და მიხეილ სააკაშვილმა, ერთობლივად, საქართველოს თავს ლიბერტარიანული შრომის კოდექსი მოახვიეს. ლიბერტარიანული ამ გზამკვლევებმა დარტყმა დასავლეთიდან მიიღეს. დასავლეთ ევროპის, ჩრდილოეთ ამერიკისა და იაპონიის ფინანსურ-ეკონომიკურმა სისტემებმა რყევა დაიწყეს. აღმოჩნდა, რომ დასავლური „საბაზრო დემოკრატია“ საზოგადოების უკმაყოფილების საფუძველია.

სამუშაო ადგილები და უმუშევრობა, ეს ორი მაკროეკონომიკური პარამეტრი მჭიდრო კავშირშია საზოგადოების კეთილდღეობასთან.

ლიბერტარიანული შრომის კოდექსის მიერ დასაქმებასა და შრომით ურთიერთობებზე კაპიტალის ტოტალური და ექსკლუზიური კონტროლის დაწესებამ შრომითი ბაზრის დეგრადაცია გამოიწვია. დღეს შრომის ბაზარზე დასაქმებულთა 60% თვითდასაქმებულია, ხოლო პერმანენტულად უმუშევართა რიცხვი სტაბილურად დიდია. ამას თან ერთვის ადამიანის სოციალური უსაფრთხოების სტრატეგიის არარსებობა და მწარმოებლური დასაქმების კონცეფციის არქონა. მი-

უხედავად ექსპორტის 40%-ით, ხოლო იმპორტის 38%-ით ზრდისა, უმუშევრობამ კლება არ დაიწყო, ამას არც ახალმა ტექნოლოგიებმა უშველეს.

ამერიკის ეროვნული დემოკრატიული ინსტიტუტის – NDI მიერ განხორციელებული კვლევით 63% უმუშევრობას ნომერ პირველ პრობლემად განიხილავს, ხოლო 57% თავს უმუშევრად მიიჩნევს. ეს ციფრები იძლევა საფუძველს, რომ შრომისუნარიანთა 60% უმუშევრად იქნეს განხილული.

ქვეყანაში არსებული არანორმალური შრომითი სტანდარტების გამო ამერიკის შრომის ფედერაცია – სამრეწველო პროფკავშირების კონგრესი AFL-CIO, საქართველოსა და აშშ-ს შორის თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმების მოლაპარაკების ფარგლებში, ცდილობს მოახდინოს საქართველოს შრომის ბაზრის მიკრომენეჯმენტი. ის რომ უმუშევრობის გამო ქვეყანაში მასობრივი შიმშილობა არაა, განპირობებულია თვითდასაქმებით. თვითდასაქმებულთა აბსოლუტური უმრავლესობა სოფლად საკუთარ მეურნეობაში საქმიანობს. თავს ირჩენს თავისი პროდუქტით და ბაზარზე ყიდის. მიხეილ სააკაშვილის დე-

ზინფორმაციის მანქანა მათაც დასაქმებულებად აცხადებს.

მიხეილ სააკაშვილმა დღეს „ქვეყნის მოდერნიზაციისა და დასაქმების 10 პუნქტიანი გეგმა“ წარმოადგინა. მის მიხედვით საგზაო მშენებლობაზე 30 000, წყალმომარაგებაში 20 000, ხოლო ენერჯეტიკაში 15 000 ახალი სამუშაო ადგილები შეიქმნება. ეს, რა თქმა უნდა, 1995 წელს მოქალაქეთა კავშირისა და ედუარდ შევარდნაძის დაპირებულ 1 მილიონი სამუშაო ადგილი არ არის, მაგრამ მიხეილ სააკაშვილის მიერ ამ რამდენიმე წლის წინ „50 კვირიანი აღმავლობის პროგრამის“ ზემოთ გამოცხადების ნაწილია, არც ამ გეგმას ელის შესრულება. თავად ეს გეგმა კი რეიტინგულ თამაშებში საპრიზო ადგილის მოპოვებას მოემსახურება.

ლიბერტარიანული შრომის კოდექსმა საქართველოს მოქალაქეებს დასაქმებასა და უსაფრთხო შრომაზე უფლება წაართვა. დღეს ჩვენი ქვეყანა ერთადერთია ევროპის საბჭოს წევრ ქვეყნებში, რომელსაც არ გააჩნია უმუშევრობის დაზღვევისა და დასაქმების პოლიტიკის სისტემა. ეს სისტემა მისცემდა უმუშევრებს დაკარგული შემოსავლების

ნაწილობრივ ანაზღაურებას, რეკვალიფიკაციის შესაძლებლობას, შრომის ბაზარზე ადაპტაციის უნარს.

ამ პოლიტიკის არარსებობის გამო, მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრდის მიუხედავად, უმუშევრობა და სიღარიბე არ მცირდება. საქართველოში დღეს 300 ათასი ადამიანი სახელმწიფო სექტორში, ხოლო 330 ათასი კერძო სექტორში არის დასაქმებული, 1 მილიონი თვითდასაქმებულია.

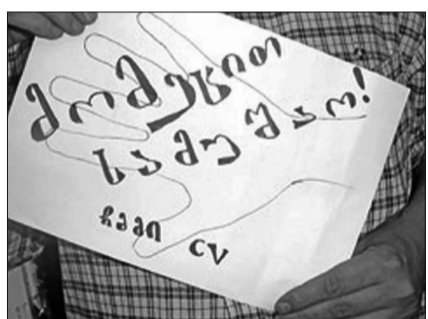
ხელფასმა დაიბრუნა სოციალურ-ეკონომიკური სტატუსი და ფუნქცია, მაგრამ მას მძლავრად ურტყამს ფასების ზრდა. ზოგადად ხელფასის ზრდა მაღალ ეშელონებზე მოდის. ამას ადასტურებს ლარიბი დასაქმებულების არსებობა, მათი შრომიდან მიღებული შემოსავალი შინამეურნეობების საერთო შემოსავლების ნახევარზე ნაკლებია. თვითდასაქმებულთა შემოსავალი კი მესამედს არ აღემატება.

საქართველოს დეცილურ ჯგუფებს შორის ანუ ყველაზე ლარიბ 10%-სა და ყველაზე მდიდარ 10%-ს შორის შემოსავლები 30-ჯერ განსხვავდება. ეს ნიშნავს, რომ ქვეყანაში კლასობრივად ანტიგონისტური საზოგადოება ჩამოყალიბდა. შემოსავლებისა და მოხმარების უთანასწორობით საქართველო ევროპაში უკანასკნელ ადგილზეა.

მოსახლეობამ გამოსავალი არაფორმალურ (არარეგისტრირებულ) ეკონომიკაში ნახა. როცა საქმიანობის მიზანი კანონს არ ეწინააღმდეგება, მაგრამ საშუალებები ყოველთვის არ ჯდება კანონის ჩარჩოებში (შემოსავლის დაფარვა, წარმოება პატენტისა და ლიცენზიის გარეშე, ბარტერი და არაფორმალური შრომა). მისი ზუსტი სტატისტიკა არ არსებობს.

საქართველოს მცირე და საშუალო ბიზნესის წილი სამუშაო ადგილებში სულ 16%. უმუშევრის შემწეობა არ არსებობს, სამაგიეროდ არსებობს თითქმის 1 მილიონი შრომითი მიგრანტი, რომელიც ექსპერტული გათვლებით ყოველთვიურად სამშობლოში 250 მილიონ ლარამდე რიცხავს. ამ ტრანსაქციებმა უკვე გადააჭარბეს პირდაპირ უცხოურ ინვესტიციებს. მათი გამოგზავნილი თანხა საქართველოში 300 ათასი დაქირავებულის საშუალო თვიური ხელფასის ტოლია. შრომითი მიგრანტების უფლებების დაცვაზე საქართველოს პროფკავშირებს, ჯერჯერობით მხოლოდ ლიტვის, პოლონეთისა და საფრანგეთის პროფკავშირებთან აქვს შეთანხმებები.

უმუშევრობას საქართველოსთვის ეროვნული უსაფრთხოების მნიშვნელობა აქვს და მის გადასაწყვეტად სამოქალაქო-სოციალური საერთო ეროვნული ძალისხმევაა საჭირო.

საპარტიო ა.ი. ვაჩაგაძე

რუსეთის ფედერაციის მიერ ოკუპირებულ აფხაზეთში სეპარატისტები პოლიტიკოსობანას თამაშობენ, მაგრამ მათი აზროვნება, ბუნებრივია, რომ პოლიტიკოსობას ვერ წვდება. სეპარატისტი და ველური რომ ერთი და იგივეა, ამას თვით ადასტურებს აფხაზეთის ე.წ. რესპუბლიკის „მრავალწლიანი „სპიკერი“, ნუგზარ აშუბა. ამ „ელიტარულმა პერსონამ“ კითხვაზე, თუ როგორი უნდა იყოს ურთიერთობა საქართველოსთან, ასეთი პასუხი გასცა: „თქვენ ევროპელებს, შეგიძლიათ აბატიოთ თქვენს მტრებს, მაგრამ ჩვენ კავკასიაში ფიცხი ადამიანები ვართ და ჩვენთან ბევრად შემონახულია სისხლის აღება, ჩვენს შორის ხომ სისხლი

დაიღვარა, მოკლულ იქნა რამდენიმე აფხაზი ახალგაზრდა. ამის გამო ჩვენ, სამწუხაროდ, უახლოესი ასი წლის განმავლობაში მტრებად დავრჩებით“ (გაზეთი „Республика Абхазия“ 2008, წელი, 27-28 მარტი, № 32 (2260)). ამგვარად „მოაზროვნე“ სეპარატისტი-სათვის ადამიანთა შორის ცივილიზებული, ჰუმანური და ქრისტიანული ეთიკის შესაბამისი ურთიერთობა გაუგებარი, უცხო და მიუღებელია. ეს ტიპიური ველურები, აფხაზეთში რუსული ტანკის ჩრდილს შეფარებული, ვერც ვერასდროს ვერ გავერობედებიან, მათ თავზე რამდენჯერაც არ უნდა წაიკითხონ სახარება, თუნდაც ადამიანის უფლებების საყოველთაო

დეკლარაცია ან ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლებების ევროპული კონვენცია, ამ ველურთა გზნებამ აფხაზეთი რუსული ტანკის საჯირითო პოლიგონად აქცია, ხოლო ოკუპირებულ მიწაზე დარჩენილი მოსახლეობა, რუსული იმპერიალიზმის შოვინისტური ექსპერიმენტების საცდელ-ბაჭიებად, ეს ფაქტი კარგად უნდა გაცნობიერონ ევროპელმა და ქართველმა მშვიდობის მეტაიზატრე „რესპუბლიკელებმა“ თუ ე.წ. თავისუფლების ინსტიტუტელმა ჰიბრიდებმა.

P.S. ნუგზარ აშუბა აღარ „აირჩიეს“ 2012 წლის მარტში აფხაზეთის ე.წ. პარლამენტის თავმჯდომარედ. ველური ლიდერი პოსტის გარეშე დარჩა.

მატარებლები გასულია!

დედაქალაქის რკინიგზის სადგურში მისულ იმ მოქალაქეებს, რომლებიც მცირე ბარგს რაიონებში ატანენ ხოლმე ვაგონის გამცილებლებს, 14 მარტს სუსხიან დილით ყველა მატარებელი გასული დახვდათ; საქართველოს რკინიგზის დეპარტამენტის 13 მარტის დადგენილებით, სარკინიგზო მიმოსვლაში ძველი, ზაფხულის დროის განრიგი აღმდგარა. განხორციელებული ცვლილება კი დეპარტამენტმა მასობრივი საინფორმაციო საშუალებებით არ ამცნო საქართველოს მოსახლეობას.

მართალია, მატარებლებით მგზავრობის მოსურნეთა ნახევარზე მეტი, სამგზავრო ბილეთს რკინიგზის სადგურში წინასწარ იძენს და უნდა ვივარაუდოთ, რომ ამგვარი კატეგორიის მგზავრებმა ბილეთებთან ერთად მატარებლების განრიგის ცვლილების საჭირო ინფორმაციაც მიიღეს მოლარეებისგან, მაგრამ ხომ არიან ისეთნიც, რომლებიც ფორს-მაჟორულ სიტუაციებში საჭიროებენ მგზავრობის გადაწყვეტილებების მიღებას? 14 მარტს რკინიგზის სადგურის ცენტრალურ ბაქანზე საკმაო რაოდენობის ადამიანები აღმოჩნდნენ, რომლებსაც, არაინფორმირებულობის გამო, არც თუ ისე მსუბუქი ბარგები (რომლის მოსატანადაც ხარჯებიც გასწიეს) ხელებში შერჩათ და განბილვებულ-შენუხებულები სადგურზე

გმინავდნენ.

შეცვლილა რკინიგზის სადგურის საცნობარო ტელეფონის ნომერიც!

საქართველოს რკინიგზის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი ირაკლი ეზუგბაია, რომელიც წლიდან წლამდე აძვირებს მგზავრობის საფასურს, როგორც ჩანს არავითარ ვალდებულებასა და პასუხისმგებლობას არ გრძნობს მგზავრების მიმართ და ეს რკინიგზის სადგურების მიმდებარე ტერიტორიებსაც ეტყობა! ბორჯომის ვაგზლისა და ცენტრალურ სადგურებთან დღემდე არ არის შეკეთებული საფენმავლო კიბეები და ასფალტი. მუდმივად დანაგვიანებულია იქაურობა. საკმარისად არ არის გამართული საცნობარო გახმონების სისტემა, რის გამოც ბაქანებზე მდგარი მგზავრები (დამხვდურები) ვერ იღებენ სრულ-

ფასოვან ინფორმაციას მატარებლების გასვლა-შემოსვლისა თუ ლიანდაგებზე დამისამართების შესახებ.

ჩვენი გაზეთის მკითხველებისთვის ვაქვეყნებთ დასავლეთ საქართველოს მიმართულებით მოძრავი მატარებლების ახალ განრიგს:

თბილისი-ფოთი გადის დილის 8 საათზე
თბილისი-ქუთაისი-ზუგდიდი დილის 8.50 სთ-ზე
ახალი, 13 მარტის განრიგით მოხსნილია ღამის მატარებელი თბილისი-ფოთი და ღამით მოძრაობს მხოლოდ ერთი მატარებელი: თბილისი-ზუგდიდი, რომელიც გადის ღამით 23.15 საათზე.
რკინიგზის საცნობარო მომსახურების ტელეფონია: 13-31. ზარის განხორციელება უფასოა!

ქაიხვაძე ჭანტურია

და ინურება... ნიოლა მაჭავარიანის მოსაბონარი

და ინურება სიცოცხლის წამი, და ოჰო, ფრენად შედგა სული. გასახარია სულთ სიხარული. და რა ვქნათ, ასეა წესი: საუფლოდ მიდის, ირთვება ლხენით. „რამდენი წამი ყოფილა ტანჯვა, რამდენი წუთი ყოფილა გლოვა, რამდენი სიტყვა აქუხებულა მართალთ ბაგითა, და“ – ეჰ, წამთ მოითვლის ამ ყოველივეს, სული. თუმც, ოჰო, დიდია სული, არ ახსოვს გლოვა, რად იყო ასე. დიდია სული, არ ახსოვს სიტყვა, რისთვის დასჭირდა ეთქვა მართალი.

ინურება სიცოცხლის წამი, და ფრენად შედგა სული. გასახარია სულთ სიხარული, როგორ ივინყებს მრავალთ სამდურავს. დიდია სული, სული პატარა, აჰა, ირთვება თეთრი სამოსით და მე მტირალა სხეული მისი, ვარდს ვეკონები, ვირთვები წითლად.

აჰა სოფელო, ჟამია სოფლად, საფლავთ მაუნცი წამია უკვე და საოცრებავ, ნახე, ბრბოთ მძვინვარება იხსენებს მრავალს, თუმც რა... საფლავი მიწის, მღუმარედ ელის ბინადარს.

ჟამთა სვლის ბოლოს შემოაღამებს ბნელიც სამოთხეს, ცხოვრების წამიც შეწყვიტავს სუნთქვას და სული ისევ დაელოდება, მოწყალედ წარსდგეს უფლის პირისპირ.

ღმერთო, საუფლო მრავალს მოისმენს,

თუმცალა სული დიდზე დიდია, და... დრო-ჟამის ბოლოს, უფლის ბრძანებით – სულს ღიმილი დაეფინება, და ამით ღმერთი შემოსავს თეთრად.

ინურება სიცოცხლის ჟამი, და ფრენად შედგა სული პატარა. გასახარია, გასახარია საუფლოდ ყოფნა...
 17.10. 11 წ.

P.S. ნინო-ნიოლა! ჩემო გაქართველებულ ლიტველო, მომიტევე, რომ ვერ შევძელი შენზედ დაბრძანებული მძიმე ჯვარის ხანგრძლივი დროით გადანევა.

ჰო, ვერ შევძელი და ეს პატარა ჩანანერი სწორედ მაშინ შედგა ქალღმრთელად, როცა სიცოცხლე შენი უფლის დიდებით კარს ხურავდა და სული შენი, სიხარულად შემდგარი საუფლოს კარს ეაჯებოდა. ვწუხვარ, განვიცდი. მჯერა, საუფლოში ხარ და საუფლო ხარობს შენი სულით. ჩვენ?... ეჰ, ძვირასო! ღიმილიანი სახე, ფიქრი და სევდა, მოგონებათა ჯაჭვი, და... იძინე ძვირფასო მშვიდად... მე, აქედან ჩუმი ძახილით გეთაყვანები...

მოკრძალებული ვიხრი ქედს ნინო-ნიოლა შენი ადამიანობისა და ღვანლის წინაშე.
თამარ დადიანი

დასაწყისი გვ. 7-12

ტანებით“.
ს. პ.მელიქიანი: „სომხური მუსიკა არაა თვითმყოფადი, არამედ არის კომპოზიციური - მხოლოდ მუსიკალური ენობრივად“ (С.Меликян, „Ширакских песен“, два выпуска „Ванских песен“).

ამ აზრს ადასტურებენ უცხოელი სპეციალისტებიც. გავყვებით რამდენიმე მათგანს:
აუგუსტ ვონ პაკსტაუზენი: „სომხები თავიანთი სიმღერების ქმნიან და მღერავენ არა სომხურზე, არამედ სასაუბრო თათრულზე (აზერბაიჯანულზე), რამდენადაც სწორედ ეს ენა წარმოადგენს საუბროთერო, საუკვერთ და ურთიერთგაგების ენას სამხერთ კავკასიის ხალხებისათვის... შესაძლოა, სწორედ ეს - ერთ-ერთი მიზეზია, რომელიც სომხურ ენაში ლექსების სუსტი გავრცელებისა, ყველაზე ცნობილი სომხები პოეტები თავიანთი ნაწარმოებებს ფართოდ გავრცელებისათვის ყოველთვის თათრულად წერდნენ“.

ო. პროხოროვი და გ. სკუდინა: ხანატურის ბავშვობისა და სიყმაწვილის წლებში დაუვიწყარი შთაბეჭდილება დასტოვა სახალხო აშუღი-მომღერელების შემოქმედებამ, რომელიც მუსიკისა და სომხეთის სიმღერებისა, საქართველოსა და სომხეთის სიმღერების...“ (Учебник „Советская музыкальная культура“ И.Прохорова и Г.Скудиной, М., „Музыка“, 1987).

ა. კოროშენკო, ცნობილი სპეციალისტი: „...სომხებს არ გააჩნიათ თავიანთი ხალხური მუსიკა“ (А.Корещенко, „Наблюдения над восточной музыкой, преимущественно кавказской“, Московские ведомости, 1896).

„მიმანია, რომ თუ კი სომხებს ეროვნული სიმღერები ჰქონდათ, მოსახლეობამ ის დაივიწყა, თუკი მღეროდნენ, მაშინაც ძირითადად თათრულ ენაზე (აზერი - ეივაზი) ან ფარსულად. საკვირველია, რომ ის სომხები, რომლებმაც თათრებისაგან გადმოიღეს მუსიკა და სიმღერები, შეადგენენ სომხები მუსიკოსების 8/9 ნაწილს... ქონდათ კი სომხებს ეროვნული ცეკვები? მათ დაკარგეს საკუთარი ეროვნული მუსიკა. ყველა დღევანდელი ცეკვა ამ ხალხისა ადგილობრივი თათრებისა და მთიელებისაგან. სომხების მიერ გადაღებული ბოლო ცეკვა ეს „ლუკური“... თათრების ცეკვები ძლიერ ლამაზია და თვით ხალხი ჰქმნის მისი ორიგინალურობის პირობებს“.

რუსი ისტორიკოსი ი. შოშენი „Исторический памятник состоянии армянской области в эпоху ее присоединения к Российской империи“
„ცნობილია გერმანელმა მოგზაურმა ბოდენშტედტმა, თბილისში გავიდა მოგზაობა, გამოხატა ინტერესი ადგილობრივი მოსახლეობის ფოლკლორის შესახებ, უპირველეს ყოვლისა კი აზერბაიჯანელი, ქართველი და სომეხი ხალხებისა. როდესაც მან ქალაქი დასტოვა და სამშობლოში გაემგზავრა, მის პორტფელში არ აღმოჩნდა არცერთი ნიმუში სომხური ხალხური შემოქმედებისა. ამ ვითარებამ ძლიერ განაწყვეა ყველა სომეხი მეცნიერი, პოეტ და მწერალი ხ. აბოვიანის მეთაურობით, რომლებიც იმ დროისათვის თბილისში ცხოვრობდნენ. ხ. აბოვიანმა გამოიჩინა რა გონებადამხილებლობა და ჰპოვა გამოსავალი ამ უძიებლ მდგომარეობიდან. ბოდენშტედტის გამგზავრების შემდეგ ის დაუყოვნებლივ შეუდგა სამუშაოს და მიერ დროში გადათარგმნა აზერბაიჯანული დასტანი „კერეში და ასლი“ (ამ თხზულების მხოლოდ პროზაული ნაწილი, ლექსებს ის ვერ გაუშვალა). მან ეს თარგმანი გადასცა სხვა გერმანელ მოგზაურს ავგუსტ ფონ პაკსტაუზენს, რათა თარგმანი გერმანიაში წაეღო, რომელიც მოგვიანებით გამოცემა როგორც სომხური დასტანი“. И.Садый, „Об армянском варианте азербайджанского эпоса „Кер-оглы““.

მიუხედავად იმისა, რომ სომხური მუსიკალური ფოლკლორი არ ხასიათდება მრავალხმიანობით, ევროპაში გამოცემა მუსიკალური დისკები ცნობილი ქართული აკადემიური ფოლკლორული ჯგუფებისა, რომლებიც გასაღებულა სომხურად. სომხები ევროპაში ქართულ სამხარეულსაც გადასწავლენ, მითითეს და თავიანთად გაასაღეს ჩურჩხულა, ხაჭაპური, ცნობილი ქართული ღვინოები და ეს ხდება დღისით-მისიით.

ყველასათვის ცნობილია ის თუ როგორ ითვისებენ ჩვენი სულიერი და მატერიალური კულტურის ძეგლებს. მთელი მსოფლიოს მასშტაბით აწარმოებენ ცრუ პროპაგანდას ქართული კულტურისა და ხელოვნების განსაზღვრულად. ერთ-ერთ ასეთ ფაქტს გამოეხმაურა გერმანიაში მცხოვრები ჩვენი თანამემამულე. ქართველი ებრაელი ბატონი მოსე ბოროდა. ავალბებენ, რა საქართველოს ქრისტეს ჯგუფულ მოქცევის ისტორიასაც, ბატონი ბოროდა ასე მიმართავს ვალბისქმენებს:“

...სომეხი სასულიერო მამები, რომ აღარაფერი ვთქვათ პროფან მოძღვრებზე, არც ქართველი და არც სხვა ზემოდასახლებული ავტორების მიერ არ არიან ნახსენები. მათი ხსენება არც გვიანდელი ეპოქების სერობრივი ისტორიკოსების ნაშრომებშია. ქართველებს არ სჭირდებოდათ „ლექსები წმინდა ნინოზე“ მათი „ნამდვილი“ მომქცეველების - სომეხი მოძღვრების - მესხიერებიდან ამოშლის მიზნით. ეს ამოცანა, უბრალოდ, არ არსებობდა. ეს

არ არის სიამაყის საკითხი, არამედ ის მარტვი ფაქტია, რომ საქართველოს სახელმწიფოს უძველესმა ისტორიამ, მისი ხალხის სულიერმა განვითარებამ შესაძლებელი გახადა აქ ქრისტიანობის უადრეს ხანაშივე გავრცელება. ერისთვის უადრესად ახლობელი აღმოჩნდა ქრისტიანობის ძირითადი პრინციპი „გიჟვარდეს შენი მოყვასი...“ და ამან ორგანული ნიდადაც მოუშვადა ახალი სწავლების განმტკიცებას საქართველოში. ეს სულიერება, რომელიც უდიდეს ალტაიტებს იწვევდა საუკუნეების მანძილზე, და უახლეს ხანაშივე საფუძველს უქმნიდა სხვადასხვა ეთნიკური წარმოშობისა და კონფესიის ადამიანების უმაგალითოდ მშვიდობიან და კეთილგანწყობილ მხარდაჭერა ცხოვრებას, ეს „უცხო მოყვასად აღიარება“, ეს რელიგიურობა, გამოვლენილი არა იმდენად რიტუალის დაცვაში, რამდენადაც ქრისტიანული პრინციპებით ყოველდღიურ ცხოვრებაში, გამოვლენა მე თვითონ, როგორც ებრაელმა, ჩემი საქართველოში ცხოვრების მანძილზე. ასე იყო საქართველო ქრისტემდე, და ასე აუკავდა ქრისტეს სწავლება ამ ნაყოფიერ ნიდადაზე“.

ქართველი ხალხის შტეირეული აწმყოთი გულანტკენმა ქართველმა ებრაელმა მეცნიერმა მოკრძალებული, ქართველი ხალხის სიყვარულით გაბთბარი წერილი მისწერა საქართველოს კათალიკოს პატრიარქს. საჭიროდ ჩაეთვალა სრულად მოვეყვანოთ წერილი: „11.01.2003

სრულად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქს.
მის უწმიდესობა ილია II-ს მეფე ერეკლე 2, თბილისი, საქართველო და სწორად

თქვენი უწმიდესობაზე, თავს უფლებას ვაძლევ, მოგმართოთ ღია წერილით, რომელიც შეეხება ქართული ეკლესიისთვის მნიშვნელოვან საკითხს.

ამ რამდენიმე ხნის წინ გერმანულმა ტელეარხმა 3SAT-მა გადმოსცა მოკლემეტრაჟიანი ფილმი, მიძღვნილი მცხეთის ეკლესია-მონასტრებისა და საქართველოს გაქრისტიანების საკითხისადმი. ამის შესახებ ფილმის ფინალში ნათქვამია შემდეგი:
ქართული ეკლესიის ისტორია არაერთი ეკვს არ იწვევს: საქართველოს გაქრისტიანება მოხდა სომეხი პროფანი მღვდლების მიერ, მაგრამ ამავე ქართველებს არ შეეძლოთ ამის დაშვება მაშინ, როცა მათ მეზობლებთან უთანხმოება ჰქონდათ. მათ ამჯობინეს ქალის მიერ ყოფილიყენენ მოქცეულნი, და ასე, ლეგენდები ნინოს შესახებ სწორადაც მოიხდინეს.

ამ მტკიცებაში, რომელიც საყოველთაოდ ცნობილ ფაქტებს საესებით უწინადადმდეგება, მიბიძგა, პროტესტი განმტკიცდებოდა ფილმის ავტორებისათვის (იხ. დანართი).

ამასთან დაკავშირებით თავს მოვალედ მივიჩნევ, ღია წერილით მოგმართოთ თქვენ, როგორც ქართული ეკლესიის მეთაური, რადაცაა:

- 1) ზემოთ მოყვანილი ციტატაში არ მარტო ფაქტების ყალბი წარმოდგენა, არამედ ეჭვქვეშ აყენებს ქართველი ხალხის ეროვნული თვითშეგნების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ასპექტს და ბღალავს ქართულ ეკლესიას, როგორც ქართველი ერის გამართიანებელი ძალა.
- 2) არ შეიძლება იმ საფრთხის უგულებელყოფა, რომელსაც ქმნის ზემოთმოყვანილი ამ მსგავს სიყალბეთა მასობრივი ინფორმაციის საშუალებით გავრცელება. განსაკუთრებით იმ ადამიანებისთვის, რომელნიც შესაძლოა პირველად იქმნიან წარმოდგენას საქართველოს შესახებ, ეცნობიან ქვეყანას, რომელიც არა მხოლოდ დღეს დგას პრობლემების წინაშე, არამედ წარსულშიც მოკლებული იყო კულტურულ დამოუკიდებლობას და „სწორ გზას“ თითქოს მხოლოდ მეზობელთა წყალობით დაადაგა.
- 3) სარწმუნოების საკითხი ხალხის ყველაზე უშუალო გრძობებს შეეხება, მით უმეტეს, ქართველი ხალხისა, მისი 3 ათას წლიანი სახელმწიფოებრიობისა და მსოფლიოთი ერთობი უძველესი ეკლესიის ისტორიით. ამ მიმართებით ყოველი დაუსჯელი ან უპასუხო მცდარი განონათქვამი ამ გრძობათა უხეში შედარებაა, რომელიც ქართველ ადამიანში დაუცველობის შერყენებას უქმნის.

ყოველივე ზემოთთქვამის საფუძველზე თავს უფლებას ვაძლევ, მოგმართოთ პირადად თქვენ. ჩემი ღრმა რწმენით, ქართული ეკლესიის როლი როგორც ერის გამართიანებელი ძალისა, ავალბებს მას, მტკიცედ მოიგვიროს თავდასხმა საკუთარ ხელშეუკუალ უფლებებზე და ქართველ ხალხს აგრძნობინოს თავისი მარადეხიული მოძღვრის მფარველობა.

ის ფაქტი, რომ საქართველოს არასოდეს წამოუყენებია პრეტენზია ქრისტიანულ სამყაროში თავისი ჰუმანიტარიზმის როლის ან საბჭოთა კულტურაში მისი დიდი წვლილის აღიარებისათვის, უდაოდ პატივისცემის იმსახურებს და შეიძლება ნიმუშად ქვეყნული სხვათათვის, მაგრამ ამავე დროს, ეს პოზიცია მოიცავს სხვათა გამუდმებული პრეტენზიების ობიექტად გადაქცევის საფრთხეს. ჩემთვის მეტად სასიხარულო იქნებოდა, თუ საქართველოზე თავდასხმები, ამის მიღმა უცოდინობა დგას თუ ხანგრძლივი ვერაგული სტრატეგია, შეუპოვრად იქნება მოკრძალებული საქართველოს ეკლესიის მხრიდან.

თქვენი უწმიდესობაზე, იმედა, გაამართლებთ თქვენდამი მომართვისა და ჩემი ღია წერილის მოტივებს.

უღრმესი პატივისცემით, დრ. მოსე ბოროდა“

მადლობის მეტი რა გვეთქმის საქართველოს შვილის, საქართველოს ნამდვილი პატრიოტის ბატონი მოსე ბოროდას მიმართ!

გასული საუკუნის ოთხმოციან წლებში კრემლმა რევიზიონებში შექმნა თავისი საზოგადოებრივი ორგანიზაციები ინტერფორმების სახით, რომლებიც უპირისპირდებოდნენ ჩაგრული ერების თავისუფლებისათვის ბრძოლას. მაშინ იმპრიამ საქართველოში ვერ მოახერხა ინტერფორმების შექმნა, სამაგიეროდ შექმნეს აფხაზური და ოსური სეპარატისტულ-ექსტრემისტული დაჯგუფებები „აიდეოლოგია“ და „ადამონ ნიხასის“ სახით, რომლებმაც გადამწყვეტი როლი ითამაშეს საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის ხელყოფის კრემლისეული გეგმის განხორციელებაში. ამავეც დაუფასდა!

დღესაც იქმნება საქართველოში ქვეყნის გარედან მსგავსი ორგანიზაციები არასამთავრობოების სახით, რომელიც მოღვაწეობის ძირითად მიზანს წარმოადგენს ანტიქართული, ანტისახელმწიფოებრივი საქმიანობის ფართოდ გაშლა საქართველოს სახელმწიფოებრიობის, ქართული ცნობილებისა და ტრადიციების გასანადგურებლად.

ერთერთი მათგანია არასამთავრობო ორგანიზაცია „მრავალეროვნო საქართველო“ - ჩვენი დროის ინტერფორმები, რომელმაც ძირითადად პაიკები არიან გაერთიანებული.

ამ ორგანიზაციის საქმიანობის ერთ-ერთი ამოცანაა მოკრიბობა. და მიიძიეს „ანტისომხური გამონათქვამები“, რომლებიც მათ მიერ კვალფიციტრდება ქართველი ქსენოფობიად და მსოფლიო საზოგადოების სამსჯავროზე შეადგენს „ქსენოფობი“ ქართველი ხალხი. სიმუხრმა ინტერფორმებმა თავის თავზე აიღო საქართველოში „დემოკრატიული აღმშენებლობის“ პროცესების „შედამხედველობა“, ამავე დროს ეს ორგანიზაცია დუმს სამხერთ საქართველოში აღზევებული სომხური სეპარატისტული მოძრაობის ძირგამომთხრელ საქმიანობაზე, საქართველოს საზღვრებს გარეთ მოქმედი სეპარატისტული დაჯგუფების „რუსეთში ჯავახეთის დაისპორის“, „- Джавакская диаспора России“ -ის საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიული მთლიანობის ძირგამომთხრელი საქმიანობის შესახებ.

სომეხი დღესაც გვედგებიან ძირძველ ქართულ მიწას, ზოგადქართული კულტურის აკანის ისტორიულ სამცხე-ჯავახეთს. მათ ამასთან დაკავშირებით შეგახსენებთ სომეხი მეცნიერის მოსაზრებას:

„სომეხმა დაივიწყეს, რომ ისინი ჯავახეთში ოსმალეთითგან მოვიდნენ მხოლოდ ვითარცა ლტოლვილები, რომ სრულებით შემთხვევით უძველესი დროითგან საქართველოს უცოდინებო კუთხეში ისინი უმდარესობად იქცნენ და ამ გარემოებისად მიუხედავდ მაინც ახალქალაქის მახრაც სომხეთის მიწაწყლად გამოაცხადეს“ (А. Шахатуньян, Административный перделель Закавказского края გვ. 70-72 და 132—133).

ამას დასტურებს რუსი ავტორი ივანენკო: ამავე დროს ოსმალეთითგან, ვარსსა და არზუმის საფარეობითგან იქაური სომხობა გამოზობდა და საქართველოში თავშესაფრს ეძებდა. რუსეთის მთავრობამ მათ მფარველობა გაუწია: თითოს 25 მან. დახმარება აღმოუჩინა და 6 წლის განმავლობაში სახელმწიფო გადასახადისგან გაათავისუფლა. ამის წყალობით 90 000 მეტი სომეხი ლტოლვილი მოაწყდა. მათ დასახლებლად სახალმწერი კომიტეტი იყო დარსებული და ზემო მოყვანილი რიცხვითგან 30 000-მდე სომეხი დასახლებულ იქმნა ახალციხისა და განსაკუთრებით ახალქალაქის მახრეებში (Иваненко op. cit. 265 — 266). ამ გარემოებათა წყალობით ახალციხე-ახალქალაქის მახრეების მოსახლეობის სურათი არსებითად შეიცვალა. წინათ აქ შედარებით მჭიდრო მოსახლეობა იყო, 1832 წ. აღწერამ კი დაამტკიცა, რომ ამ მიუღას ახლად შემოკრთებულ ქვეყანაში 50 000 ორთავე სქემის მცხოვრებიც კი აღარ იყო. უწინ. მაგ. 1828 წ. ამოდენი ხალხი მართო ქ. ახალციხეში ითვლებოდა. ეროვნული შემადგენლობის მხრითაც მდგომარეობა ჯავახეთში ანუ ახალქალაქის მახრეში ძირ-ფესვიანად შეიცვალა. თუ წინათ აქ მხოლოდ ქართველობა ცხოვრობდა, 1832 წ-ლს ქართველობა მაგიერ უმრავლესობას უკვე სომეხები შეადგენდნ და ქართველ მაჰმადიანებს რიცხვით მხოლოდ მეორე ადგილი-და ეჭირათ (Иваненко op. cit. 267). ასე შემთხვევით და ამ გზით განდგენ სომეხი ჯავახეთში, ქართული კულტურის ამ ძველის ძველს კერაში. „(ამონარიდები მოყვანილია ივ. ჯავახიშვილის ნაშრომიდან „საქართველოს საზღვრები“).

ჯერ კიდევ პირველი მსოფლიო იმის წინ სომხების ერთმა ნაწილმა გახმობა და მხარის სომხური გუბერნიებისათვის მიერთების მოთხოვნა. იმ დროს შეიქმნა სპეციალური კომისია, რომლის შესახებაც საუბრობს თავისი ზემოთხსენებულ ნაშრომში ქართველი მეცნიერი ივანე ჯავახიშვილი: ამ კომისიაში თავმჯდომარითურთ სულ 14 კაცი იღებდა მონაწილეობას, რომელთგან 8 კაცი რუსი

იყო (თავმჯდომარე მახრის უფროსი პოდოლკა-კალინინი, მომრიგებელი მოსამართლე მტკვეიჩი. ფოსტა-ტელეგრაფის კონტორის უფროსი დელი-ბაში, სამაზრო ბეთიალი ტორობოვი, საუხნო ბოქალები ნაბლიგინი და ლაზარევი. დუხობორების წარმომადგენელნი ალექსი უგლოვი და ვას. გრემიაკინი), 4 ქართველი (გადასახადია ინსპექტორი თ-დი მაყაშვილი და მემამულეთა წარმომადგენელი ქართველ-მაჰმადიანი მამე-ალი-ბეგი და მუსტაფა-ბეგი ფალაჟანდვილები, პარალეტის უბნის მცხოვრებთა წარმომადგენელი მურჯინელი), და 2 სომეხი (ქალაქის მამასახლისი მეწაჭუნიაწი და ბოგდანოვის უბნის მცხოვრებთა წარმომადგენელი კარიანცი).

ბჭობის შემდგომ სამაზრო კომისიამ ერთმხრივ უარყო ჯავახეთის ანუ ახალქალაქის მახრის ტფილისის გუბერნიისაგან ჩამოშორება და გუბერთან (ალექსანდროპოლითან) და ერევანთან შეერთება. თავის აზრის დასახსნუთელად კომისია, სხვათა შორის, პირველად სწორედ ამ კუთხის ეკონომიურსა და მიმოსვლის საკითხს შეეხო და დაადგინა: შემცდარი აზრია, ვითომც ახალქალაქის მახრა ქ. გუბერთან (ალექსანდროპოლითან) ყოფილიყოს დაკავშირებული. მთელი ვაჭრობა და ყველა საჭირობო ინტერესები მცხოვრებლებს განსაკუთრებით ტფილისთან აერთებს, სადაც ისინი თავის საქონლს, საზოგადესა და ადგილობრივ ნაწარმოებს ასალებს და საითგანაც მოაქმთ საქონელი და ყველაფერი სახმარი მთელი მახრისათვის. ამასთანავე საქონლის გადატან-გადმოტანა მთელი წლის განმავლობაში, ზაფხულშიც და ზამთარშიაც, სწარმოებს ახალციხე-ბორჯომ-ბაკურიანის შარავით. აგრეთვე, როდონოვკა-წალკა-მანგლისზე მოკლე, პირდაპირი საუბრო გზით, რომელიც ზამთარშიაც არ იკრება ზოლზე. გუბერთან-კი (ალექსანდროპოლითან) ზამთარში ნამქერების გამო, ზოლო გაზაფხულზე წყალდიდობის და ტალახების გამო მთელ თვეებში ყოველგვარი კავშირი, საფოსტო-კი სრულებით შეწყვეტილია ზოლზე. ზაფხულშიც-კი, როდესაც გუბერის (ალექსანდროპოლის) გზა გახსნილია, მთელი საუკრო საქონელი ჯავახეთითგან (ახალქალაქის მაშ.) მაინც ახალციხეზე, ბაკურიანზე მიდის და მხოლოდ ამ მახრის ბოგდანოვის უბნის სამხრეთის ნაწილს, ზოგიერთი საქონელი, მეტადრე პრივანი, ზაფხულშითა გუბერთან (ალექსანდროპოლითან) მოსდის ზოლზე.

ახალქალაქის სამაზრო კომისიის შემო აღნიშნული ერთმხრივი დადგენილება 24 იანვარს 1914 წ. ტფილისის განსაკუთრებულმა საბჭომ იმავე შემადგენლობით, როგორც ბორჩალოს სამაზრო კომისიის მსგავსევი საკითხის შესახებ დადგენილების განსახილველად იყო შეყრილი, ერთმხრივ დაამტკიცა (იხ. Доклад члена Тифлиск. гу-берн. по крестьянским делам Присутствия И. Абхазы Председателю Особого Закавказского Комитета № 2651). (ივანე ჯავახიშვილი, საქართველოს საზღვრები, § 6. სომეხთა წამოდაგება ჯავახეთის სომხეთთან შესაერთებლად და ამ საკითხის ახლო წარსული).

ჩვენი მიზანი გახლდათ ნაილად წარმოგვეჩინა მავანთა ნამდვილი სახე თავისი წარსულითა და აწმყოთი. ამისათვის მოუწმეთ ამონარიდებს თვით სომეხი და უცხოელი სწავლელების ნაშრომებიდან, რათა არ დაგეწამონ ცილი ქსენოფობიასა და „ანტიინტერნაციონალიზმში“ არნოლდ სტეფანანამ და მისმა რაზმმა.

ჩვენ კი ჩვენი მხრივ ამ წერილს დავასრულებთ დიდი სომეხი შემოქმედის,ქართველი ხალხის ნამდვილი ძმისა და მეგობრის ივანეს თუშანანის სიტყვებით:

„თუ თვალს გადავავლებთ მსოფლიოს მეზობელ ხალხთა ურთიერთობებს, აუცილებლად დამეთანხმებით, ქართველები საუკეთესო მეზობლები არიან“.

ამავე დროს შეგახსენებთ მის გზაბნეულ თანამემამულეებს - ფური უდონ ოვანესისეულ შვიგონებასა და ანდერძს: „იმ სომეხ მთავარს, რომელიც არ დადგება საქართველოს დასაცავად, არ ემის თავის ხალხის, მას არა გაეგება რა სომხეთის ისტორიის, ზოლო ის ქართველი, რომელიც არ დაიცავს სომეხს და სომეხის, არ იცნობს ქართველ ხალხს და არ იცის საქართველოს ისტორიული გზა“.

„საქვეყნოდ ცნობილია, რომ ოსმალეთთან ომის დროს, სადაც დაიღუპა მისი უფროსი ვაჟი, ოვანეს თუშანანმა შეიღო ქალიშვილი ვაგზანა ფრონტზე მოწყალეების დედად, და როცა ქართველ-სომეხთა ომი დაიწყო, ზოგი მის შვილებთანგან მოხვდა ერევანში, ოვანეს თუშანანმა უბრძანა შეიღებს არ მთელით მონაწილეობა ომში, თორემ ის მათ დასწყველიდა - ეს იყო დიდი სიყვარულის აქტი“. (ტიციან ტაბიძე, ნაწყვეტი მოგონებები).

ჩვენ, ქართველებმა მრავალჯერ დავიცაით განსაცდელში მყოფი მეზობელი ხალხი, მისთვის გავცეთ ყველაფერი, რისი გაცემაც კი შეიძლება. მაგრამ ახლა თხოვენ შეუღლებელსა და შეუწყნარებელს, რასაც ნამდვილად არ მოუწონებდათ მათ სულნათელი მეოსანი ივანეს თუშანანი!

სტეფანანებისაგან ქსენოფობად შერაცხვისათვის განმზადებული

ვის მიერ იქნა მიტაცებული „საქსტორტმენის“ ბალანსზე არსებული მატერიალური ქონება?

1991–1992 წლების დეკემბერ–იანვრის ანტიკონსტიტუციური შეიარაღებული სახელმწიფო გადატრიალების შემდეგ ქვეყანა საძარცვად ხელში ჩაიგდო კორუმპირებულმა პარტიულმა, სამეურნეო და ადმინისტრაციულმა ფუნქციონერებმა, პრივილეგირებულ ხელოვანთა კასტამ, „მარშალ“ თენგიზ კიტოვანის „გვარდიამ“ და „ადმირალ“ ჯაბა იოსელიანის „მხედრიონმა“ – კრიმინალურმა ავტორიტეტებმა.

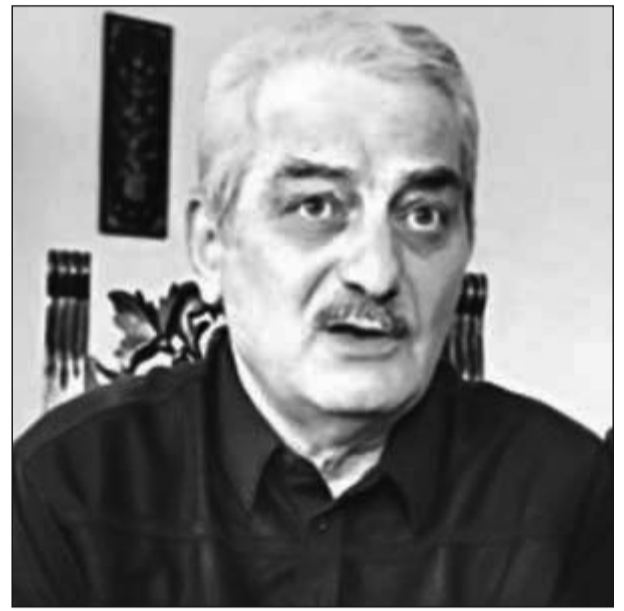
1992 წლის 7 მარტს თბილისის აეროპორტში მოსკოვიდან თვითმფრინავი დაეშვა, რომლის ბორტზეც იმყოფებოდა საქართველოს რესპუბ-

ლიკის გენერალური პროკურატურის მუშაკები და რუსეთში „მოლვანე“ ქართველი კრიმინალური ავტორიტეტების ნაკრები, რომლებიც დაჰყოფინებდნენ სკკპ ცკ-ის პოლიტიბიუროს წევრს, სსრკ საგარეო საქმეთა მინისტრს 1985–1990 წლებში, იმჟამად კი ნომენკლატურული რევანშის ბელადს ედუარდ შევარდნაძეს. ბევრის მეტყველი იყო, რომ ეს პოლიტიკური ავანტურისტი თვითმფრინავის ტრაპზე, ხელგადახვეული ჩამოიყვანეს საბჭოთა კავშირის სახელმწიფო უშიშროების კომიტეტის ოფიცერმა თენგიზ ეპიტაშვილმა და კანონიერმა ქურდმა ჯაბა იოსელიანმა.

ამ ალიანსის პოლიტიკური გაფორმება გახდა 10 მარტს ე.წ. სახელმწიფო საბჭოს შექმნა, რომლის „პრეზიდენტიც“ ედუარდ შევარდნაძემ, თენგიზ კიტოვანმა, ჯაბა იოსელიანმა და თენგიზ სიგუამ დაიკავეს. ამ დღიდან საქართველოს ძარცვამ კატასტროფული მასშტაბები შეიძინა. იგი ორგანიზებული და კოორდინირებული გახდა. ამ დროს განეკუთვნება თენგიზ სიგუას ე.წ. მთავრობის მიერ დადგენილებების კონვეიერული წესით გამოცემა. 1992 წლის 30 აპრილს თენგიზ სიგუას „მთავრობამ“ მიიღო დადგენილება № 482 „სახელმწიფო გაერთიანება „საქსტორტმენის“ საქართველოს რესპუბლიკის არქიტექტურისა და მშენებლობის საქმეთა სამინისტროსთვის გადაცემის შესახებ“. ასეთი დადგენილებებით ხელ-ფეხი გაეხსნათ

პუტჩისტებს. მათთვის ყველა სახელმწიფო დაწესებულებისა და ორგანიზაციის კარი გაიხსნა ლეგალური ყაჩაღობისათვის.

ნიშანდობლივია, რომ 1998 წლის 15 ივლისს საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ აღნიშნული დადგენილება არაკონსტიტუციურად და ძალადაკარგულად გამოაცხადა. მაგრამ ამ დადგენილებას თავისი შავი საქმე შესრულებული ჰქონდა: ქვეყანა და მისი ხალხი სილატაკის ტაობში ჩავარდა.

„ვისი ბამბა ჩხრიალებს, ვისი კაკალის, არა!“

2002 წლის 8 აპრილს დიდი ბრიტანეთის, გერმანიის, საფრანგეთის, იტალიის, საბერძნეთის, ნიდერლანდებისა და ეუთო-ს ელჩებმა საქართველოს მეგობრების სტატუსით მიმართეს იმჟამად აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარეს თამაზ ნადარეიშვილს შემდეგი სიტყვებით: „კატეგორიულად უარვყოფთ ძალის გამოყენებას ნებისმიერი მიზეზითა და ნებისმიერი საბაბით“. „ძალის გამოყენება არ შეიძლება იყოს კონფლიქტის მოგვარების საშუალება“. „თუ თქვენ გსურთ გამოიყენოთ ძალა ან სხვა არამშვიდობიანი საშუალებები აფხაზეთში

კონფლიქტის გადასაწყვეტად, ჩვენ გვსურს ნათლად გაგაგებინოთ თქვენ, რომ საერთაშორისო თანამეგობრობა არ მიიღებს ასეთ მოქმედებებს“.

ბოლო 10 წლის განმავლობაში ამ ქვეყნებმა სად, რა მიზეზითა და საბაბით გამოიყენეს ძალა საკუთარი ინტერესების გასატარებლად, კონფლიქტების მათ სასარგებლოდ გადასაწყვეტად და რამდენჯერ მიიღო საერთაშორისო თანამეგობრობამ ეს ძალადობები სახეზეა!

ნათელია, რომ ეს ვითომცდა პაციფიზმის მოთხოვნა მხოლოდ მის მიმართაა გამიზნული, ვისაც სუსტად მიიჩნევენ.

რა შედეგებით დასრულდა რუსეთისთვის დიმიტრი მედვედევის პრეზიდენტობის ვადა?

პოლიტიკურ ასპექტში საბოლოოდ წარსულს ჩაბარდა დასავლეთთან მეტონაკლები პარტნიორობის ეპოქა, დრო, როდესაც რუსეთი და NATO აცხადებდნენ, რომ ისინი მეტოქეები არ არიან (1977 წელი), უკვე ისტორიის კუთვნილებს.

რუსეთის ხალხისთვის კი პროფესიული კავშირების საყოველთაო კონფედერაციის გენერალური მდივნის

ვლადიმერ შერბაკოვისგან ცნობილი გახდა, რომ „ყოველწლიურად რუსეთიდან ოფშორულ ზონებში 50 მილიარდი ამერიკული დოლარის კაპიტალი მიედინებოდა, რომ რუსეთის მრეწველობისა და საბანკო სფეროს მსხვილ მესაკუთრეთა 95% – ეს ოფშორებია“. ჟურნალი „Вестник Профсоюза“ 2011 წ. № 11.

გვერდი მოამზადა
ქეთევან ჭანტურიამ

ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა და გაზეთ „განმათავისუფლებლის“ რედაქცია სამიძიარს უცხადებს ეროვნული მოძრაობის აქტიურ წევრს ელენე გვიმბაძის ძმის
ლადო გვიმბაძისა
და დედის
თამარ ტოფაძის
ერთდროულად გარდაცვალების გამო. იზიარებს მის მწუხარებას თავს დატეხილ ტრაგედიასთან დაკავშირებით და უსურვებს გამძლეობას.

დასაწყისი გვ. 14

ბისათვის გადასაცემად და ზვიადს ყველანაირი დახმარება აღუთქვა.

3 დეკემბერს ორსაათიანი პრესკონფერენცია გაიმართა პრესკლუბში Concordia -ში. დასაწყისში ვანდა ვანზიდელერმა წარმოადგინა IGFმ – ის მიერ მოძიებული მასალები. მნიშვნელოვანი ნაწილი „მხედრობის“ სამეგრელოში ჩატარებულ რეიდებს დაეთმო, განსაკუთრებით – წაღწევაში განხორციელებულ მოვლენებს; წარმოდგენილი იყო მდიდარი ვიდეო- და ფოტომატიარა, პოლიტიკატიმართა დეტალური სია. ამის შემდეგ ზვიადმა მრავალრიცხოვან შეკითხვებს უპასუხა. პრესკონფერენციის დამთავრების შემდეგ იყო ცალკეული ინტერვიუები, მათ შორის – ITAP-TACC-ის კორესპონდენტთან, ააბონურ The Sehai Nippo -სთან, ვატიკანის გამოცემასთან, ავსტრიულ ÖVP-სთან – ყველა არ მახსოვს.

3 დეკემბერს, დაახლოებით 17 საათზე, საგარეო საქმეთა სამინისტროში მივიღეთ. შეხვედრას სახელმწიფო მდივანი და რამდენიმე სხვა მოხელე ესწრებოდა. ესენი შემთხვევებით და იერიშის მოსაგერიებლად გამზადებული ჩანდნენ, თანაც თავი მოისულელეს – საქართველოს შესახებ ბევრი არაფერი ვიცითო. ზვიადმა „დააწვანარა“: ძალიან ვაფასებ, რომ თქვენი მთავრობა გერმანულზე უფრო პრინციპულად იქცევა, ჩემთვის პატარა ქვეყნის პრობლემები გასაგებია, ვიცი, რა წყნის ქვეშავე ხარო, ფინეთშიც ანალოგიური მდგომარეობაა... შერჩათ საჩხუბრად მომართული მუშაკები პაერო.

ამასობაში ინტერვიუები გრძელდებოდა. 3 დეკემბერს, 18 საათზე Rundfunk -მა ვერცელი რადიოინტერვიუ გადასცა. 4 დეკემბერს დილით – Deutsche Funk -მა – პირდაპირ ეთერში – ძალიან კარგი ინტერვიუ. 13 საათზე – Osterreich Funk -მა ზვიადს ერთსაათიანი გადაცემა მიუძღვნა პრეს-კონფერენციის დეტალური ანალიზით და ცალკე ინტერვიუთი. რედაქციის კომენტარი: „საქართველოში პუტჩი მაფიასთან და მოსკოვთან დაპირისპირების გამო მოხდა...“ ეს უკანასკნელი ყველაზე პოპულარული ახალგაზრდული რადიოსადგურია. ზვიადის სიტყვები: „ჩვენ თავისუფალ არჩევნებში დავამარცხეთ კომუნისტები... საპრეზიდენტო არჩევნებში 5 მილიონადმდე მეფადა... მე მსახიფვე ადომ-სავლური ტიპის დიქტატორად, ფაშისტად... ჩემს წინააღმდეგ საშინელი კამპანია გაჩაღდა დასავლეთის პრესაში... პუტჩს გორბაჩოვი და შევარდნაძე ამზადებდნენ და ხელმძღვანელობდნენ... პუტჩისტებს იარაღითა და სპეციალისტებით ზარბოძებდა... საქართველოში სახელმწიფო მთავარი ჩანაცვალა...“

ვენაში ფოფისას მოგვარაოლეს ბრიტანელი დოკუმენტალისტის კრის ენერის ფილმი „Shevardnadze Unveiled“ რომლის გერმანულ ვერსიას „ნომენკლატურის რეჟანი“ ჰქვია. ჩემი აზრით, ეს ნაშრომი პროფესიული სინდისიერებისა და სამოქალაქო გმირობის ნიმუშია. განსაკუთრებით იმედის მომცემი ის იყო, რომ ფილმი Discovery-მ აჩვენა. ისეთი შთაბეჭდილება ატანებოდა, რომ ყინული დაიძრა...

4 დეკემბერს ვანდა ვანზიდელერი დაგვემშვიდობა და გერმანიაში დაბრუნდა.

ერთი დღე დაეთმო მოგზაურობას ზალცბურგში, სადაც ზვიადმა მოცარტის მუზეუმი მინახულა, ზალცბურგის გოეთეანუმი კი იმპროვიზებული ლექცია წაითხა გერმანულად. ლექცია ეხებოდა ზვიადისა და მერაბის ბრძოლას სულთქმისათვის ტოტალიტარნიზმის ეპოქაში, ანტროპოსოფიის როლს ამ ბრძოლაში. ლექციას ასამდე მსმენელი დაესწრო.

ფინეთისა და ავსტრიის გამოცდილებამ აჩვენა, რომ საზოგადოებრივი აზრის ფორმირების თვალსაზრისით პრეზიდენტ გამსახურდიას ერობული ტურნე ძალიან წარმატებული აღმოჩნდა (ოფიციალურ დონეზე წარმატებას არაერთი ვიდეო), ამიტომ ზვიადმა გადაწყვიტა, რომ რაც შეიძლება მეტი ქვეყანა მოეცვა. ვენაში მივმართეთ გაერთიანებული სამეფოსა და საფრანგეთის საკონსულოებს, საიდანაც მიწვევები გვეკონდა მიღებული (ინგლისიდან – ჩარლზ ჩოტუასკან). მივმართეთ აგრეთვე შვეიცარიის საკონსულოს, სადაც იმ დროს ზვიადის ვაჟი – კონსტანტინე ცხოვრობდა ოჯახთან ერთად პოლიტიკური დევენილის სტატუსით.

აქ იწყება მოგზაურობის „დრეკექტორი“ ნაწილი, რომელიც კალენდოსკოპური სისწრაფით დატრიალდა.

შვეიცარიის კონსულმა ზვიადი საკონსულოში მიიპატიჟა და ძალიან დიდი ძალად მოგზაურობის მიზეზი ჰკითხა. ზვიადმა უპასუხა, რომ ძირითადი მიზეზი – შვილიშვილების მინახულებაა, მაგრამ უმცროსი – ზვიადი ემიგრაციაში დაბადდა და ამიტომ ნანახი საერთოდ არ ჰქავდა. კონსულმა თქვა, რომ ასეთი მნიშვნელოვანი სტუმრის მიღება ქვეყნისათვის განსაკუთრებულ პასუხისმგებლობასთანა დაკავშირებული, ამიტომ სასურველია იმის ცოდნა, თუ სად აპირებს შემდეგ ეს სტუმარი გაემგზავრებას. პასუხი: „სტამბოლის გავლით ჩვენეთში“. კონსული კითხულობს: „თურქეთის ვიზეტი გაქვთ?“ პასუხი: „თურქეთში გამოცხადებითი საეიზო რეჟიმია“ – ვაჩვენებთ პასპორტებს. კონსული (ძალიან კმაყოფილი გამოემტკველებით): „მე ამის შესახებ განსხვავებული ინფორმაცია მაქვს.“ (!)

სიტუაცია მართლაც საინტერესოა! საიდან უნდა იცოდეს, ან რაში სჭირდება ვენაში შვეიცარიის კონსულს იმის ცოდნა, თუ როგორი საეიზო რეჟიმი მოქმედებს თურქეთში საქართველოს მოქალაქეებისათვის? „ჩვენ არავითარ პრობლემებს არ შეგეშნით, დადებითი გადაწყვეტილება უკვე მიღებულია. სულ უბრალო რამ არის საჭირო: მანქნით თურქული ვიზეტი და შვეიცარულსაც დაუყოვნებლივ მიიღეთ...“ მომავალეობები დამიღობი კონსული შენობიდან გვაცილებს.

ცხადია, რომ მახეა. ზვიადი ამბობს: „წავიფეთ თურქეთის საკონსულოში“. მე ვეხვეწები: „პატრონო ზვიად, თქვენ სასტუმროში დაბრუნდით, მე ვეცდები გავარკვიო, რა ხდება.“ „არა.“ წავედით თურქეთის საკონსულოში. ზვიადი საკონსულოში შესვლისთანავე იცნეს და ატყდა აქეთ-იქით სირბილი და ჩურჩული: „გამსახურდია, გამსახურდია...“ ნათელია, რომ ელდებოდნენ. ზვიადმა მოითხოვა კონსულთან დაუყოვნებლივ შეხვედრა. რამდენიმე წუთში კონსულმა ქალმა – გვარად სოისალ – მივიღო. „რაშია საქმე?“ – ვკითხვით. „თქვენი პასპორტები თურქეთის ტერიტორიაზე ძალადაკარგულია“ – ვპასუხობს. „როდინა?“ – ვკითხვით. „დიდი ხანია.“ „კი მაგრამ, ამ პასპორტე-

ბით არ შეგვიშვს 23 ნოემბერს?“ – ვაჩვენებ ვიზეტს. მხრებს იჩეჩავს... „200 მილიონი ადამიანისათვის ძალაშია და ჩვენთვის არა?“ მხრებს იჩეჩავს... ზვიადი დადუმდა... კონსულს ვკითხვით: „სტამბოლში პრეზიდენტი გამსახურდია პრეზიდენტ ოზალს შეხვდა. ესმენიათ ამაზე რამე?“ პასუხი: „პრეზიდენტი ამჟამად თურქეთში არ იმყოფება. ამასთან, მთავრობას პრეზიდენტი კი არა, პრემიერი ხელმძღვანელობს, მე მთავრობის მოხელე ვარ“ (მაშინ პრემიერი დემირელი იყო)... „სტამბოლის აეროპორტის სატრანზიტო ნაწილში ვიზა საავტომატოლოა თუ არა?“ – ვკითხვით. მხრებს იჩეჩავს: „ამაზე ახლა ვერ ვიპასუხებთ (!). ამის დასადგენად დრო მჭირდება. დამითვით თქვენი კოორდინატები და პასუხს შეგატყობინებ“... საუბრის გაგრძელებას აზრი ვეკარგება. კონსულის ბოლო ფრაზა მოულოდნელად გულახდილია: „მე მხოლოდ მოხელე ვარ და გადაწყვეტილებებს არ ვიღებ“.

დავბრუნდით სასტუმროში. ზვიადის დავალებით ვერკე სტამბოლში – იქაურ მასპინძელთან, რომელსაც დაბრუნებისას ოზალთან ანკარაში უნდა მოეწყო შეხვედრა. მუუბნებთან, რომ რუსეთშია წასული და ტელეფონი არ დაუტოვებია (!). ძლივს მივაკვლიე კომპანიის დირექტორს, რომელიც სტამბოლში გვერდიდან არ გვეცდებოდა; აუუსხუნი სიტუაცია. ვკითხვით: „იქნებ ამისხნათ, რა შეიცვალა?“ „არ ვიცი“ – აშკარად შემინებულა. ვერაფერი ვერ დავადგინე. ზვიადი მუუბნება: „იქნებ იმ ღაზ კაცს, ზაქარიას დაუკავშირდე“. ბედად, იმის საეიზო ბარათი ვიპოვე და ძლივს დავუკავშირდი. ზაქარიაც ძალიან შემინებულა, მაგრამ პატიოსნად მუუბნება: „ძალიან ცუდი ამბებია: თქვენი აქედან წასვლიდან რამდენიმე დღეში სტამბოლის წამყვანმა გაზეტმა (თუ არ ვცდები, Miliet) გამოაქვეყნა მასალა იმის შესახებ, თითქოს გამსახურდიამ არაღიგაურად შემოაღწია თურქეთში... რომ გამსახურდია და ღუდავეი ქურთ სეპარატისტებთან თანამშრომლობენ და მათ იარაღით ამარაგებენ (!)... ყველას ესმის, რომ ეს აბსურდია, მაგრამ როგორც ჩანს, კამპანია ძალიან გავლენიანი ძალების მიერა ორგანიზებულია...“ ზაქარიას ვკითხვით, საჭიროა თუ არა სტამბოლის აეროპორტის სატრანზიტო ნაწილში მოსახვედრად სატრანზიტო ვიზა. პასუხობს, რომ ჩვეულებრივ შემთხვევებში – არა.

ეს ყველაფერი 7 დეკემბერს ხდება, 10 რიცხვში კი ავსტრიაში ფოფის ვადა იწურება. ჩვენთან დაკავშირებულ, რომ ჩარტერული რეისი გროზნოლი სტამბოლში ისეთი რეგულარობით უკვდავდებოდა ICAO-ს აკრძალვის გამო. უახლოესი ასეთი რეისი, ვერე აზერბაიჯანის დროში – ბაქოს გავლით – 12 დეკემბერს. იგეგმება.

სიტუაცია თანდათან მიძიმება. კატარინა გრებმა ავსტრიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ვიზეტის გაგრძელების თხოვნით მიმართა და უარი მიიღო. ჩარლზ ჩოტუა ლონდონიდან იტყობინება, რომ სამინისტრო ვიზეტის გაცემას უარობს, თუმცა ოფიციალურ პასუხს არ იძლევა. საფრანგეთიდანაც იგივე პასუხია. ამასობაში მასპინძელი – კატარინა გრები დაკარგა: IGFმ-ის ოფისში აღარ მიდის. ვერკე სახლში – შვილი მუუბნება: „ბედნიერი ვიქნებოდი, რომ ვიცოდე, სადა დედაჩემი“- მიკლედ, დაიძალა, ან დამალეს. ზვიადს გაეცინა: „დაძმინის უფლებების დაცვას რომ ხელობდა გაიხდის, იმ ადამიანს ბევრი არ მოეთხოვება...“ რუსულან შვიდგის ქმარი ერენი გერმანიაში რამდენიმე უცნობმა სასტიკად ცემდა, ურტყამდნენ და თან აყოლებდნენ: შენი ცოლი სად დაბრუნდებაო. პოლიციაში „დააწვანარეს“ – აღბათი სკინჰედი იყენებო. ვანდას ვერკე – გაოგნებულია და არაფერი არ შეუძლია. ვედილობით უნგრეთის პრეზიდენტს არაად გერც დაუკავშირდით, რომელთანაც ზვიადმა ჰელსიკიდან ტელეფონით ისაუბრა და მიპატიჟებაც მიიღო – იმალევა. ვერკე ბაქოში – ვერც ელჩობის, ვერც გამდიდრის (შინაგან საქმეთა მინისტრს) ვერ ვუკავშირდებო.

ამის პარალელურად „ვენაურობების“ მეორე ტალღა დაიწყო: სხვადასხვა მხრიდან არ წყდება ზარები: კოტე ნადირაშვილი – „რა დიდი თავისუფლებიდან“, კლოდ კემულარია – პარიზიდან, (ეს – რაც მე ვიცი) შევარდნაძესთან მოლაპარაკების გამართვის შეთავაზებით, გარანტიებით და ა.შ. ზვიადის პასუხი ერთია: „მე შევარდნაძეს არაფერს ვერჩი. დაიაროს რაც ჩაიღია, გადადგეს და ხელშეუხებლობის გარანტია მიეცემა...“ როგორც ჩანს, ამ ტიპის შეთავაზებები მისთვის ახალი არ იყო. შედეგებით შემამოფრთხილებია შამსუდინ ოუსეფსაგან მოსული იგივე წინადადება, რომელმაც ამასობაში წარუმატებელი არაბული ვითარებიდან გროზნოში დაბრუნება მოასწრო. ეს შამსუდინის თვითშემოქმედების ნაყოფი იყო, თუ საერთო ტალღის ნაწილი, ძნელია სათქმელია.

10 დეკემბერს, დილით, ზაქარია სტამბოლიდან იტყობინება: „თურქეთის მთავრობამ ოფიციალურად გამოაცხადა – არ შემოვიშვებო“. ოტტო ფონ ჰაბსბურგმა***, რომელთანაც ზვიადს მუდმივი სატელეფონო კავშირი ჰქონდა, ავსტრიული ვიზის გაგრძელებაში დახმარება აღუთქვა: „ყველაფერს ვიღონებ, ბატონო პრეზიდენტო. რაც უფრო ხანგრძლივად დამე, მით უფრო ახლა განითავდა...“

თითქმის გამოუვალი სიტუაცია შეიქმნა. დაუეშვით, თურქეთის მთავრობის მუქარას ვერ ვაბიჯებო, სტამბოლში ჩავფრინდით და სატრანზიტო ნაწილიდან არ გამოვიდვართ. რა გარანტიაა, რომ გროზნოლიან თვითმფრინავს ჩამოშვებენ? ეს რომ რეგულარული რეისი ფოფილიყო, იტყობი რომ ამა და ამ რეისს ელოდები... მართლაც, 12 დეკემბერს გროზნოლიან აზერბაიჯანის დროში გამოფრინდი თვითმფრინავი ბაქოში ჩაფრინდა, მაგრამ იქ გაურკვეველი დროით გაიჭვდა, რადგან თურქეთმა აღარ შეუშვა!

როგორც ჩანს, პრეზიდენტ გამსახურდიას დაკავებას ან მითუმეტეს, ექსტრადირებას ვერ გაბედავენ. სხვანაირად, რით აისხნებოდა შევარდნისა და თურქეთის საკონსულოების მიერ ერთობლივად გათამაშებული ფარსი? ყველაფერი ამაში სხვა ჩანაფიქრი ჩანდა: რამენაირად მოეცილებინათ ზვიადი კავკასიას. რადგან ჩვენეთში დასაბრუნებელი ვზა მოჭრილია, ზვიად გამსახურდიას ერთადერთი ლოკაციური გამოსავალი რჩება – მოითხოვოს პოლიტიკური თავშესაფარი, მაგ. ავსტრიაში ან სხვა ქვეყანაში. დარწმუნებული ვარ, რომ დაუყოვნებლივ მისცემდნენ. მაგრამ ზვიადმა ეს „ლოკაციური“ გამოსავალი კატეგორიულად უარყო: „ეს კაპიტულაციის ტოლფასია...“

ვერკე გროზნოში – თვითმფრინავი ბაქოშია გაჭვდილი – არც იქით, არც აქით. ასე გაგრძელდა 13 დეკემბრის (შაბათი დღე იყო) დამემდე. ვიზეტს ყავლი გაუვიდა. დარეკა ჰაბსბურგმა: „საგარეო საქმეთა

სამინისტროში დამბრუნენ – ორშაბათს ვიზეტს გაავადრებლეთო.“

ამასობაში გროზნოში ვიტაუტას ელუკაციის გამოჩნდა. ავიაციის პოლიკონიკი, რომელიც ღუდავეის სტრატეგიული ბომბდამშენების დივიზიაში მსახურობდა, თადარიგში გასვლის შემდეგ ჯოჰარის თანამებრძოლად დარჩა, ხშირად ჩამოდიდა გროზნოში და ჩვენებს რითაც შეეძლო, ეხმარებოდა. ვიტასმა შესთავაზა ზვიადს: „ჩაფრინდით ვილნიუსში, არანაირი ვიზეტი არ გინდათ, იქ თქვენს მიღებას მე უზრუნველყოფ, ჯოჰარი კი თვითმფრინავს გამოგივზავნით.“ ვიტასი საკმაოდ დაახლოებული იყო ლანდსბერგისთან, მაგრამ ლიტვაში ხელისუფლება არჩევნების შედეგად ხომ ყოფილა (არსებობს კი ასეთი?) კომუნისტებმა დაიბრუნეს? მიუხედავად ამისა, ვიტასი ამბობს, რომ ყველაფერს თავის თავზე იღებს – თანაც გროზნოლიან, ვილნიუსში მაინც იყოს!. მომცა იმ ხალხის კოორდინატები, რომლებიც იქ დაგვხვდებოდა. ზვიადმა თქვა, რომ ეს ერთადერთი გამოსავალია.

ნაშუადამივეს, უკვე 14 დეკემბერს, წავედი ვენის აეროპორტში და ვენა-სტამბოლის ღია ბილეთები ვენა-ვილნიუსის მიმართულებაზე გადავცვალე. დავბრუნდი სასტუმროში. დაახლოებით საათნახევარში გროზნოლიან გვატყობინებენ, რომ ბაქოში 2 დღით შეჩერებული თვითმფრინავი სტამბოლის მიმართულებით გაფრინდა!

დილით დავეშვიდობეთ კონსტანტინე ზ. გამსახურდიას, რუსულად შვიდგის და 14 დეკემბერს, 11:55-ზე OS 633 რეისით ვილნიუსში გაფრინდით. საპასპორტო კონტროლი ვადაგასული ვიზეტით გავიარეთ. როგორც ჩანს, ვერ შეამჩნიეს.

ვილნიუსში 14:50 ჩავფრინდით. წვიმს. თვითმფრინავს ტრაპი მოადგეს. ტრაპთან ახლოს ორი შავი მანქანა და რამდენიმე საყვლო-აწვეულ ლაბადიანი და „შლაბიანი“ ფიგურა ჩანს – ტიპური „სამოქალაქოში გამოწვიბილი ბიჭები“. ზვიადს ვთხოვე: „პატრონო ზვიად, თქვენ ცოტა ხანს აქ დაიცადეთ – რაც გინდა იყოს, თვითმფრინავი ავსტრიის ტერიტორია – მე გადავალ და სიტუაციაში გავერკვევი“. თავი დამიქნია. კარები გააღეს თუ არა – გარეთ პირველი გავიდა. ერთი დამხედურთაგანი მოგვიახლოვდა. „პატრონი გამსახურდიას?“ „დაიხ.“ „მე ვიტაუტას რამანუსკასი ვარ (სახელი ისაა, რაც ელუკაციისმა თქვა). კეთილი იყოს თქვენი ჩამობრძანება ლიტვაში.“

უსიტყვოდ ჩავეკეთი მანქანებში – ზვიადი, მე, რამანუსკასი და მძღოლი – პირველში. დანარჩენები – მეორეში. რამანუსკასმა პასპორტები გვთხოვა და ვიდაცას გაატანა. რამდენიმე წუთში უკან მოიტანეს – მინიტი მხოლოდ ქვეყანაში შესვლის ბეჭედი ჩარტემული. დავიძარი. ასაფრენი ბილიკიდან ჭიშკრის გავლით პირდაპირ ქალაქში გამოვიდით – არც საპასპორტო, არც საბაჟო კონტროლი არ გავივლია. რამდენიმე წუთში დუმილიში ვიარა – ზვიადი გაფრთხილებულია, იტყვლებიც არ არიან დიდი მოლაპარაკე ხალხი. მივადექით ქალაქის ცენტრში განლაგებულ ფოფილ სამთავრობო რეზიდენციას. რამანუსკასი გვიხსნის, რომ რეზიდენცია ახლახან გააპირვატეს – სასტუმრო Draugit–ს გადასცეს, ახალ პატრონს ჯერ არ აუთვისებია, ამიტომ სრულიად ცარიელია – არც მაცხოვრებელი, არც მომსახურე პერსონალი არ ჩანს, მაღალი ვალავანი აქვს შემოვლებული და შესასვლელში შეიარაღებული ჯარისკაცი დგას. ორსართულიანი სასტუმრო სახლში მოგვათავსეს, რამანუსკასმა ამიხსნა, სად რა არის და ზვალამდე დაგვემშვიდობა.

სიტუაცია, ცოტა არ იყოს, კომიკურია. სად ვართ, მეგობრებთან სტუმრად თუ კომფორტულ შინაპატიმრობაში? ზვიადს ვუთხარი: სიკარული გამითავდა და ვიფიდი-მეთქი. გამოვიდი გარეთ და ჭიშკრისაკენ გავემართე. ჯარისკაცმა უსიტყვოდ გამძღო კარები. იქვე ახლოს, პირველსავე უცხოურში სიგარეტი ვიყიდე და უკან დაბრუნდი. გულზე მომეშვა.

დავერკე გროზნოში. მითხრეს, რომ ელუკაციის 16 დეკემბერს ჩამოფრინდება. ვენაში დარჩენილებს შევატყობინე, რომ სამშვიდობოს ვართ. სხვათაშორის, ჩვენი წამოსვლის შემდეგ თურქეთის კონსულს დაურეკავს და სატრანზიტო ვიზეტს უარი უთქვამს.

მეორე დღეს რამანუსკასი დილით მოვიდა და სადილობამდე ვილნიუსს გვათავლიებინებდა. მერე ზვიადს ჰკითხა: ჩემმა მუდმივმა ოჯახური სადილი მოგიშხადათ, თანაც შემეჭამა, ზვიად გამსახურდიას ნახვა მინდა და კანდიერებში ხომ არ ჩამომართმევთ, რომ მოვიყვანო? ზვიადი სიამოვნებით დათანხმდა და ჩვენს სასტუმრო სახლში რამანუსკასი ცოლიან ერთად გვეწვია. ერთად ვისადილეთ.

გვიან სადამოს უეცრად ლანდსბერგისი მოვიდა. ძალიან დაღლილი და მობრებული ჩანდა. თბილი შეხვედრა ჰქონდათ. „კომუნისტებთან არჩევნებში როგორ წააგეთ?“ – პირდაპირ ჰკითხა ზვიადმა. ოთახიდან ჩუმად გამოვიდი და ლანდსბერგისს ახსნა-განმარტება აღარ მომიძინა. დაახლოებით ორი საათი ისაუბრეს.

16 დეკემბერს, დაპირებისამებრ, ვილნიუსში გროზნოლიან ჩარტერული რეისით ტუ-134 ჩამოფრინდა, რომელსაც ვიტას ელუკაციისი და სოსო თორია ჩამოჰყვინენ. ვიტას ტრაბახობდა: კომუნისტებს მაგარი ფანდი ჩაუტარე, ახლაც აზრზე არ არიან, ზვიადი რომ აქ არის! არ ჰქონდა სატრახახო!

17 დეკემბერს ვიტასმა გროზნოლიან ჩამოსული თვითმფრინავისათვის ახალი საფრენი ნომერი და მარშრუტი გააფორმა – ვითომ ვილნიუსი-ბაქოს ჩარტერული რეისი სრულდებოდა. ცარიელ თვითმფრინავში ზვიადი, მე და სოსო თორია ჩავსხედით და ვილნიუსიდან „ბაქოსკენ“ 18:45-ზე გამოფრინდით. სამი საათის შემდეგ გროზნოსთან მოახლოვებულმა თვითმფრინავმა საპაერო-სადისპენერო სამსახურისათვის მოულოდნელი მანქერი შეასრულა და გროზნოს აეროპორტში დაეშვა. თვითმფრინავიდან გადმოსვლისას ზვიადმა თქვა: „აქ დაბრუნება თივის ზენში ნემსის პონანს ჰგავს.“

ზვიადის გროზნოში დაბრუნებიდან რამდენიმე თვეში თურქეთის პრეზიდენტი ტურკუტ ოზალი უეცარი გულის შეტევით გარდაიცვალა...

მერაბ კიხნაძე

დამოუკიდებლობის აქტის ხელმძღვრელი. გროზნო-სტამბოლი-ჰელსინკი-ვენა-ვილნიუსი-თბილისი 1992-2005 წწ.

სადგეთო სჯული

პირველდანიეებითი დარიგება

არქიმანდრიტის ნესტორის მიერ (ყუბანში) მიწვეული

1. ლოცვა

ლოცვა არის მიმართვა ღვთისადმი თხოვნით, მადლობით და დიდებით. ლოცვაში ჩვენ ვსთხოვთ ღმერთს, რაც გვეჭირება, მადლობას ვსწირავთ მონყალუბისთვის და ვადიდებთ მისი უზენაესობისთვის.

ლოცვით მივმართავთ აგრეთვე ყოვლად წმიდა ღვთისმშობელს, წმიდა ანგელოზებს და წმიდანებს, რომელთაც, ჩვენთვის, ცოდვილთათვის, ღვთის წინაშე შუამდგომლობა შეუძლიათ.

ჩვენ უნდა ვილოცოთ არა მარტო ჩვენთვის, არამედ ყველასთვის – ცოცხალთა და მკვდართათვის.

უნდა ვილოცოთ სარწმუნოებითა და ღვთისადმი სასოებით, წმიდა გულით, გულმოდგინედ, სიმდაბლითა და ყურადღებით – უამისოდ ჩვენს ლოცვას ღმერთი არ შეინწყნარებს.

2. ლოცვის გარეგანი ნიშნები

ლოცვის დროს ჩვენ პირველად ვინერთ, თაყვანსა ვსცემთ, ვისაც ვევედრებით, მუხლთ-მოდრეკით, ანუ მეტანიით, ხელებისა და თვალების ზეცას აპყრობით და პირქვე მინაზე დამხობით. ლოცვის გარეგანი ნიშანთა შორის უმთავრესია პირველის წერა, პირველის წერას ასე ვასრულებთ: მარჯვენა ხელის ცერს, მაჩვენებელსა და შუა თითს ვაერთებთ, ხოლო უსახელო თითსა და ნეკს ხელის გულზე მოვიკეცთ. შეერთებულ სამ თითს დავიდებთ პირველად შუბლზე, მერე გულზე, შემდეგ მარჯვენა მხარზე და ბოლოს მარცხენაზე; სამი შეერთებული თითი ნიშნავს სამებას, ერთარსებასა და განუყოფელს, ხოლო ხელის გულზე მოკეცილი ორი თითი ნიშნავს იესო ქრისტეს ორ ბუნებას – ღვთაებრივსა და კაცობრივს.

როცა პირველად ვინერთ, ჩვენ გამოვხატავთ იმ რწმენას, რომ წმიდა ჯვარის ძალით განიწმინდება ჩვენი აზრი, გრძნობა, სურვილი და საქმენი. პირველის წერას ვუერთებთ თაყვანისცემას და ლოცვის სხვა ნიშნებს და ამით გამოვხატავთ ჩვენს კრძალვასა და თავმდაბლობას ღვთის წინაშე.

3. სალოცავი ადგილი და დრო

ჩვენ შეგვიძლიან ვილოცოთ ყველგან, იმიტომ რომ ღმერთი ყველგან არის; ის ყველგან გვისმენს და გვხედავს, მაგრამ განსაკუთრებით უნდა ვილოცოთ შინ და ეკლესიაში.

ჩვენ უნდა გვქონდეს შინ წმიდა ხატები და მათ წინ უნდა ვლოცულობდეთ. ხატი არის სახე უფლისა ღვთისა, მაცხოვრისა ჩვენისა იესო ქრისტისი, ყოვლად წმიდა ღვთისმშობლისა, ანგელოზებისა და წმიდანებისა. ჩვენ ვლოცულობთ ხატების წინ იმიტომ, რომ ისინი მოგვაგონებენ ღმერთსა და წმინდანებს.

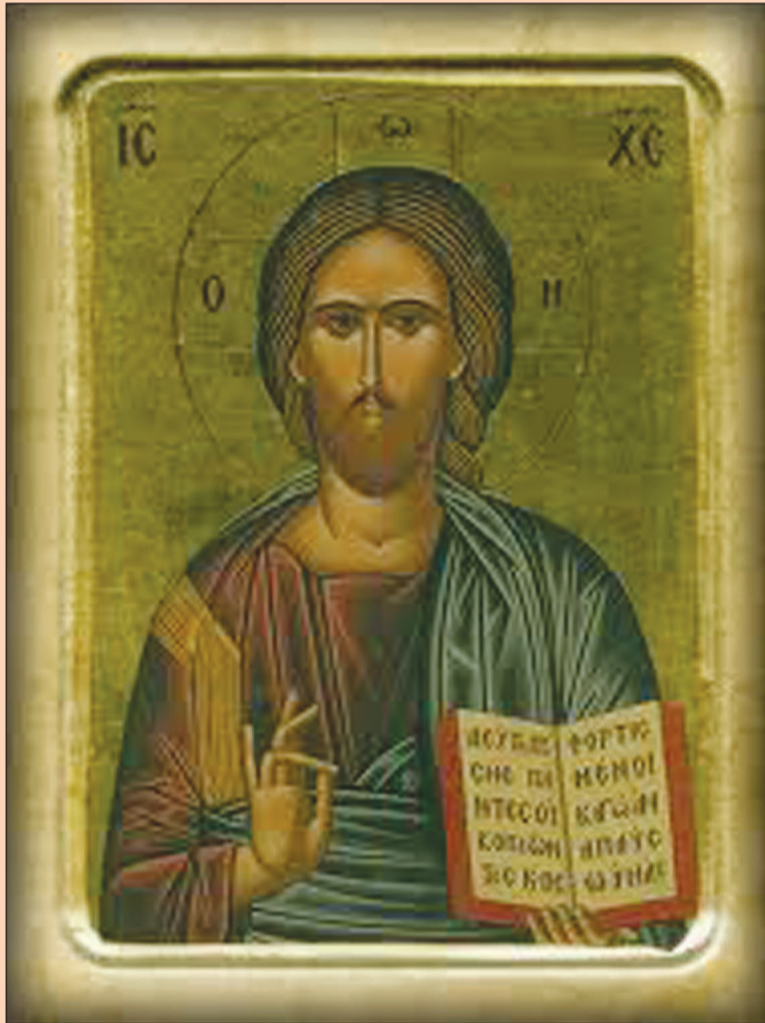
როცა ჩვენ ხატების წინ ვლოცულობთ, ხესა და საღებავს კი არ ვევედრებით, არამედ იმით, ვინც ხატებზეა გამოსახული. ხატების წინ ვანთებთ ზეთ-ჩასხმულ კანდელებსა და წმიდა სანთლებს. ეს ნიშნავს ჩვენი სარწმუნოებისა და სიყვარულის სინათლესა და სინაზობას.

ჩვენ უნდა ვლოცულობდეთ ყოველთვის, იმიტომ რომ ღვთის შემწეობა ჩვენთვის ყოველ წამსაა საჭირო, მაგრამ ქვეყნიურ ცხოვრებაზე ზრუნვა ბევრ დროს გვართმევს; ამიტომ უნდა ვილოცოთ განსაზღვრულ დროს, სახელდობრ:

დილას, როცა ძილისაგან ავდგებით, საღამოს, როცა დასაძინებლად ვემზადებით, სწავლის წინ და სწავლის შემდეგ, სადილ-ვახშმის წინ და გათავების დროს, ყოველი საქმის დაწყების წინ და გათავების შემდეგ.

4. მოკლე ლოცვები

1.სახელითა მამისათა და ძისათა და სულისა

წმიდისათა. ამინ.

ამინ – ჭეშმარიტად აგრეა.

2.დიდება შენდა, ღმერთო ჩვენო, დიდება შენდა.

3. უფალო, შეგვიწყალენ.

4. ღმერთო, მილხინე მე ცოდვილსა ამას.

მილხინე – მიშველე, ჭირისაგან გამომიხსენ.

5. მომიხსენე მე, უფალო, ოდეს მოხვიდე სუფევითა შენითა.

ოდეს – როდესაც.

6. იყავნ სახელი უფლისა კურთხეულ ამიერითგან და უკუნისამდე.

ამიერითგან – ამ დროიდან; უკუნისამდე – საუკუნოდ.

5. ლოცვები ყოვლად წმიდა სამებისადმი

1. წმიდაო, ღმერთო, წმიდაო ძლიერო, წმიდაო უკვდავო, შეგვიწყალენ ჩვენ.

2. დიდება მამასა, და ძესა, და წმიდასა სულსა, ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე. ამინ.

ან-ახლა; მარადის-ნიდაგ, მუდამ; უკუნითი უკუნისამდე – საუკუნოდ.

წმიდაო წმიდაო, წმიდაო, უფალო საბაოთ,

სავსე არიან ცანი და ქვეყანა დიდებითა შენითა.

უფალი საბაოთ – უფალი ზეცის მხედრობათა, ე.ი. ანგელოზთა.

ყოვლად წმიდაო სამებაო, შეგვიწყალენ ჩვენ; უფალო, გვიხსენ და გვილხინენ ცოდვათა ჩვენთაგან; მეუფეო, შეგვიხსენ უსჯულოებანი ჩვენნი; წმიდაო, მოიხილე და განკურნენ უძლურებანი ჩვენნი სახელისა შენისათვის.

შეგვიხსენ – გვაპატივე, მოგვიტევე. უსჯულოება – ცუდი საქმე, ცოდვა. უძლურება – ავადმყოფობა.

6. ლოცვა იესო ქრისტესადმი

უფალო იესო, ქრისტე, ძეო ღვთისაო, მეოხებითა ყოვლად წმიდისა დედისა შენისა და ყოველთა წმიდათა შეგვიწყალენ ჩვენ.

7. ლოცვა სულისა წმიდისადმი (იგივე სწავლის წინ)

მეუფეო ზეცათაო, ნუგეშინის მცემელო, სულო ჭეშმარიტებისაო, რომელი ყოველგან ხარ და ყოველსავე ალავსებ მადლითა შენითა, საუნჯეო კეთილთაო, მომნიჭებელი ცხოვრებისაო, მოვედ ჩვენ შორის და წმიდა მყვენ ჩვენ ყოვლისაგან ბინისა, და აცხოვნენ, სახიერო, სულნი ჩვენნი.

მეუფეო – მეფეო; ზეცათაო – ზეციერო; საუნჯე – სალარო, ძვირფასი ნივთის შესანახი ადგილი; ბინი – სისაძაგლე, სიციუდე. სახიერი – მეტად კეთილი.

8. უფლის ლოცვა (იგივე სადილ-ვახშმის წინ)

მამაო ჩვენო, რომელი ხარ ცათა შინა, წმიდა იყავნ სახელი შენი, მოვედინ სუფევა შენი, იყავნ ნება შენი, ვითარცა ცათა შინა, ეგრეცა ქვეყანასა ზედა, პური ჩვენი არსობისა მომეც ჩვენ დღეს, და მომიტევენ ჩვენ თანანადებნი ჩვენნი, ვითარცა ჩვენ მივუტევეთ თანამდებთა მათ ჩვენთა, და ნუ შემიყვანებ ჩვენ განსაცდელსა, არამედ მიხსენ ჩვენ ბოროტისაგან.

რამეთუ შენი არს სუფევა, ძალი და დიდება მამისა და ძისა და წმიდისა სულისა, ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე. ამინ.

სუფევა – სასუფეველი; ვითარცა – როგორც; ეგრეცა – ეგრეთვე; პური არსობისა – დღიური საზრდო; თანამდები – მოვალე; განსაცდელი – ისეთი შემთხვევა, რომელიც გაჭირებაში აგდებს კაცს; რამეთუ – რადგანაც.

9. ლოცვები ყოვლად წმიდა ღვთის-მშობლისადმი

1.ყოვლად წმიდაო ღვთის-მშობელო, გვაცხოვნენ ჩვენ.

2.ღვთის-მშობელო ქალწულო, გიხაროდენ, მიმადლებულო მარიამ, უფალი შენთანა, კურთხეულ ხარ შენ დედათა შორის და კურთხეულ არს ნაყოფი მუცლისა შენისა, რამეთუ მაცხოვარი გვიშვე სულთა ჩვენთა.

მიმადლებული – მადლით შემოსილი; კურთხეული ხარ – დალოცვილი ხარ, სახელ განდიდებული ხარ.

დაბეჭდილ წერილებში მოყვანილ ფაქტების სიზუსტეზე პასუხისმგებლები არიან ავტორები.

გაზეთი გამოდის შემოწირულობებით საკონტაქტო ტელეფონი: 92 36 55

ვებგვერდი: <http://ganmatavisuflebeli.webs.com>

ელ.ფოსტა: ganmatavisuflebeli@yahoo.com